

עובדיה מברטנורה פרה צלוחית שהניחה פרק יא תוספות יום טוב קלו

ציונים

א צלוחית תולין פ' פ"ט
חוס' תוספת יום טוב
דבר ד' פ"ט' ט' פ"ט' ט' פ"ט'

חלופי גרסאות

א הניחה תוספת יום טוב
חוס' תוספת יום טוב

תוספות חדשים

א בהרב ד"ה צלוחית
ורש"י בחולין דף פ'
פרט לאירי שאלאוהו מ"ט
ועדיין תיב לא נתקדש
באמר פ"ט הטעם :

משנה אחרונה

פ"א א וטצאה
מכוסה פסולה.
פ"י הרב שאני אומר
אדם נכנס וגיילה ורוב
כ"א אין טהורין לחטאת
ע"כ לפי סברא זו דרוב
כ"א אין טהורין לא
הו"ל למימר שאני אומר
אדם נכנס דהא ודאי
אדם נכנס דשריטין אין
דרכן לכסות וכ"כ
הרמב"ם בידוע שאדם
נכנס. ובגמ' דהולין
דגרס שאני אומר היינו
כדמסיים בה שאני אומר
אדם טמא נכנס ולא
משום דרוב כ"א אין
טהורין. וכ"כ מדברי
הרמב"ם ב"ח ד' ו'
דכ"א אין טהורין לחטאת
מגילה אס' אין הולדה
יכולה לשנות לא
סליקין כתב משום דהוי
ס' שם טמא בהמה ורוב
שמו וחט"ל אדם טמא
טהור לחטאת ע"כ וכן
פ"י רש"י בחולין. משמע
ללא חיישי' דרוב כ"א
אין טהורין. ואפשר
דכתרי ספיקו מקילין
טפי. וכן נראה דהא
לידין ללא חיישינן
למישועא המישועט כמאן
דליחא ואפילו לספק
לא חשיבין ליה כדמוכח
פ"ג דטהורין פ"ה
בתיקון שאלא ב"ד
הגיטה והבא דבאמת
רוב כ"א אין טהורין
לחטאת אמאי מרפינן
לספק טמא אדם טהור
לחטאת ה' וע"כ משום
דליכא נמי ספק אהר
לעבר מקילין ויהינן
דפי' רש"י דליכא תרי
ספקי והוי רובא לטהר.
ואע"ג דאפילו רוב לא

פרק יא א פסולה. פי' הר"ב שאני אומר אדם נכנס
לשם כו' ע' בספ"ג דטהרות :
אם יכולה החולדה לשמות. שאין חלוי באויר. רש"י פ"ק
דחולין ד"ט. ומ"ש הר"ב אצל אס אינה יכולה לשמות
לא פסלינן להו וכי מפני שיש כאן
שתי ספקות. ספק אדם גילה או
בהמה חיה ורמש. וחט"ל אדם גילהו
שמה היה טהור לחטאת או לא.
הרמב"ם ספ"ט מה"פ. וכיוצא בזה
פירש"י בחולין. ומ"ש הר"ב אע"פ
שחשו לספק מים מגולין. כדחקן
במ"ד ה' פ"ח דתרומות והיינו לאו
קרבן הוא כלל. ולפיכך אין זו
משום הקריבהו. שכתבתי בספ"ד דכוכה (ד"ה המגולין) :
דדברי ר"ג. כתב הר"ב דאמר לעיל בפ"ט מ"ג וכתב
הר"ש

פרק יא א צלוחית של מי חטאת : ובא ומצאה מכוסה
פסולה. שאני אומר אדם נכנס לשם
וכסה אותה ורוב בני אדם אין טהורין לחטאת : אם יכולה
חולדה לשמות במנה פסולה. אצל אס אינה יכולה לשמות
לא פסלינן להו מטעם שמה אדם
טמא נכנס וגיילה אותה דאין דרך
בני אדם לגלות אלא לכסות מפני
השריט. אצל שריט דרכן לגלות
ואין דרכן לכסות. ודוקא מכוסה
ומלאה מגולה חיישינן לחולדה.
אצל מגולה ומלאה מגולה כמו
שהניחה לא חיישינן. אע"פ שחשו
לספק מים מגולין. דחמירא סכנתא
מאיסורא : או נחש לדברי ר"ג.
דאמר לעיל אף הנחש
פוסל

מלאכת שלמה

פ"א א צלוחית שהניחה וכו'. ובגמרא חולין פ"ק דף ט' כרייתא
דקתני התם ובא ומלאה מכוסה טמאה שאני אומר אדם נכנס
לשם וכיסה והתם נקט לשון טמאה משום דפריש לן דטעמא הוי משום
השקא דלדס טמא ועוד טעמי אחריני פירשו תוס' והר"ם ז"ל :

תפארת ישראל

פ"א א סתם צלוחית הוא עם מים מקודשין [כליל ריט'].
מיהו הכא אפילו במים שאינן מקודשין. אי נמי מיידי
שאינן בו מים כלל רק אפר פרה : ב) להזייה. דחיישינן שנגע
בהן א' מהרוב בני אדם שטמאים לחטאת (א) : ג) דלא
וודאי ע"י שרץ טעם. דאין דרך בני אדם לגלות (ב) :
ד) וכגון שאינו חלוי באויר. והרי חולדה פוסלת מי חטאת
בשתייה (כפ"ט מ"ג) : ה) והא דלא נקט נמי עכבר לדברי ר"א
ואי משום דלא קיימא לן כותבי'. הרי גם כרבן גמליאל לא
קיימא לן [כרמב"ם פ"ט מפ"ה. ודלא כהר"ב לעיל פ"ט]. היינו טעמא
משום דרבי אליעזר שמותי הוא [תוס' חולין דף ט"ג] (ג) : ו) ר"ל
או שהניחו מגולה תחת אויר השמים בשחלת הלילה. דאז הטל
יורד. ובוודאי נפל לשם. והרי אפילו מים חיים שאינן מקודשין
פוסלין
מטהרות פ"ה מ"ז]. ל"ל לתא למנקט משנתנו גבי חטאת. הרי גם
נמי טמאים כה"ל. ו"ל דרך משום סיפא הניחה מכוסה ובא ומלאה
בהניחה מגולה וחזר ומלאה מגולה. אע"ג דיש רוב טמאים. אפ"ה כיון דאין כאן ריעותא. לא די דהקודש ותרומה טהור. כדמוכח [מטהרות
פ"ו מ"ט] אלא גם בחטאת משמע להדיא במשנתנו דלא מחזיקין ריעותא. וא"ת עכ"פ הרי לא היו שמורים. ומי חטאת אפילו הם
צאוק שלא נתקדשו לריכוס שמירה [כריש פ"ה והר"ב רפ"ט]. וי"ל דמיידי ריקע מיידי. וי"ל דמיידי בעומד בחצר נעול. וכל כה"ג מחשב ספיר שמור
[עיין ספ"ג]. ואף דתני במשנתנו שכל בה על. אלמא דבעומד תחת אויר ריקע מיידי. וי"ל דמיידי בעומד בחצר נעול. דהיינו כהר"ב
[כפ"ט דככותות] וס"ל דמי חטאת לריכוס שמירה רק מטעמה. ולא שלא יסול לתוכו על וכו' ומה :

(ב) ורש"י [חולין דף ט"א] כתב דגם בני אדם דרכן לגלות. ואפ"ה תלין בשריטין שכן רובא. ותרנהי א"כ גם כשיכולה חולדה לשמות
הרי שריטין שאין פסלין בשתייה רובא הוה. אע"כ דבזהוה מי חטאת אין הולכים אחר הרוב להקל [כפ"ט מ"ז]. ונ"ל דס"ל
לריכוס דהא דלא חולין כמי חטאת בתר רובא להקל. היינו רק ברובא שנתערבו דחיישינן שפיר להמישועט. דהרי מישועט זה ודאי פוסל
שם. אצל ברוב התלוי במקרה. דאין שם רק החשש שמה זה או זה עשה השעולה. גם כמי חטאת תלין ברוב. ואפ"ה בשמנוי שם חולדה. לא
תלין ברוב שריטין שאין מלקקין. מדאין ידוע אס שאר שריטין מליין שם. אין ספק מוילא מיידי ודאי [כגדה דטו"ח] :

(ג) ולפמ"ש תוס' [גדה דח"ב] דנקרא שמותי מדהיה מתלמידו כ"ש. נ"ל דר"ל הכא. משום דכ"ש. במקום כ"ה אינה משנה. ר"ל כאילו
לא נשנה כלל בפלוגתא [כבינה דח"ב]. וגריע מחלוקת דכ"ש וכ"ה אפילו מפלוגתא דיהודי עם רבים דהווכרו דברי יהודי במשנה
מטעם
מהי לענין מי חטאת כמ"ש התו' לעיל רפ"ט י' לתק דהתם שנתערב כשרים עם פסולין דלחזקו איסורא התמיירו יותר. וה"ג אשכחן חילוק זה ענין תרומה כמ"ש פ"ו
דטהרות מ"ד דברי רש"י והרמב"ם אצל עיקר פירושם דמשום ס"ם מטהרין אני חמי' דגבי תרומה תנן פ"ד דטהרות מ"ה דכ"ס חולין כה"ה ובסמוך תנן כל
התלוי בתרומה נשקף לחטאת והיכי מטהרין הכא לגמרי. ולולי דברי רבונמוי ו"ל י"ל בפשיטות במכוסה ומלאה מגולה טהור דקו"ל כל שאין בו דעת לישאל אפי' כה"ה
ספקו טהור כפ"ג דטהרות וכל ספק טהור לתרומה טהור לחטאת כדאמר לקמן וה"ג האים אין בהן דעת לישאל ספקו טהור אצל מגולה ומלאה מכוסה אינו ספק
אלא ודאי אדם ה' שאין דרך שריט לכסות רוב כ"א אין טהורין לחטאת : ובא ומלאה מגולה. כתב הר"ב אצל מגולה ומלאה מגולה לא חיישי' וכו'. ואע"ג דהיינו
בלא שמירה ואמר כפ"ו דפסולין בהיסח הדעת. היינו קודם שנתקדשו אצל אחר הקידוש אין נפסלין במלאכה ולא בהסח הדעת כדפי' ספ"ד. ואפילו לרש"י דמיקו
מחני' נמי במים שלא נתקדשו. מ"מ אין היסח דעת פוסל אלא בשעה שעוסק בהן לקדשן או בשעת המילוי ומשהייתן תחת ידו לא כדפי' רש"י. ומ"ש הרב עוד אע"ג
דהיישי' לספק מים מגולין דחמירא סכנתא. ואין להקשות הני נמי מים מגולין יניחו ואינהו כהו סכנתא להוות על כשר אדם דאפילו ליוילן חסורין כמ"ש הרב פ"ח דתרומות.
י"ל דלחיו' הוצאת על הכלים. א"כ אס הוה אותן על אדם בדיעבד : אם יכולה החולדה לשמות. הא דנקט חולדה ולא עוף דשמות נמי פסלי כדלעיל פ"ט. משום

ר' עובדיה מברסגורה פרה צלוחת שהניחה פרק יא תוספות יום טוב קלח

ציונים

הספור לחפזת מיי סס פ"ד
ה"א

חילופי גרסאות

ג (ואין בה כביצה המים
ספורין האוכלה חייב
פ"ח) שמה מים ח"ו
לח"ה כ"ד וד"ז ופ"ג
ופע"ג

אליהו רבה

רבי יוסף אומר בשהורה
המים שהורים. כדגיל
בתוספתא ל' יוסף ור'
שמשון אומרין אין הסבור
לחזונה מטמא את מי
הטמא ואת אפי' הטמא
ואת מים מי הטמא :

ראשון לציון

ג תוי"ט והאכלה חייב
מיתה כו' וכתבו הר"ם
כ"ט מסכת מעשרות .
תוס' זכמים פ"ג ד"ה
רמ"א וכו' כתבו ג"כ
לחמ"ד בחזונת ביכורים.
דע מעטין וז' חס כל
הפירות חייבין מן הטמא
או דוקא מין דגן ותיכין
ויהא מטמא וזכר בתוס'
כ"ה ל' ד"ה ותנן .
ומ' ר"ה י"ב ד"ה תנא .
ותוס' זכמים פ"ג ד"ה
רמ"א . ותוס' בטרות ל"ד.
ד"ה ושי מיינן . פ' ופ"ה

חידושי מהר"ח

ג ברע"ב ד"ה שהכנים
ראשו ורובו בתוך מי
הטא ורובן גזרו שומאה
כו' ובסמ"א אורח
ונעשה ראשון שאין מי
הטאת כו' עכ"ל. מה
שהביא במים שאובין
ד"ן שני לטומאה יש
לו שפוסל את התרומה
אבל כגון חורוין מי
הטאת ומסמאין אות'
ונעשה ראשון כו' :

תוספות רע"ק

ג בת"ש ד"ה והאכלה
חייב מיתה כו' .
ומ"ס הר"ם דמתני' דהא
ל"ס הכי : [ו] ונל"ד
דזהו דעת רש"י יבמות
ד"ז פ"א ר"ה תרומה
טמאה כו' :
(כא"ד ה"א לא קטיל הוא
מעלה בעלמא) :
[יא] תמוה לי הא הכי
הטמא מטמאין
גדלווייתא אפי' טומאה
המורה וא"כ נעשה
הכנים גדלווייתא ופ"ג .
ובתשובה הארתי בענין .
(ומ"ס ל"ך לטעם דשפיר
תרומה טמאה לחטאת
אזכר טהורה אין חזק
הכילה ומטמא דהטמא
לחטאת א"ט מטמא המים) :

כתבו עוד דא"כ מכת מדות ומיתה לקוברו צ"ן רשעים
גמורים . וכתבו הר"ם בר"ס מס' מעשרות :

והאוכלה חייב מיתה . איכא למידק דהרי הדבילה נמי

טמאה ובספ"ט דסנהדרין דייק הר"ב לכתוב
טמא האוכל תרומה טהורה חייב
מיתה . ומשמע הא טמאה אינו
חייב מיתה . וכמ"ס סס בס"ד .
ומ"ס הר"ם דמתני' דהא לא סברה
הכי . [ו] הוא דוחק גדול בעיני
דא"כ היכי שתיק גמרא דהתם
(דסנהדרין דף פ"ג) ודפ' ח' דחולין
שמואל אמרה משום ר' אלעזר . ותסיק
הא טמאה דהא אמרי' בפ"ו דערובין דף
דבר משום התלמיד ועוד דסוגיא דגמ' היכא דלחמיר אמר ר'
אלא הוא שמע מאחר כמ"ס * (בס' כריתות חלק לשון למודים שער ג' סימן
ע"ט) ולפיכך ודאי דר"א דהכא הוא ר"א התנא שבתנאים . ומלאתי שהכ"מ כתב בשם הר"י קורקוס בספ"ד מה"פ (ה'ל'
) . דהכא לא נחיה הנא אלא לחטמועין שהוא נטמא בגביעה זו דהוא נגישה מי חטאת שלא לצורך . ונטמא טומאה שחייב
מיתה באכילה הדבילה בשביל אותה טומאה . ובדאי דהוא דינא כדון טמא דעלמא דאטהורה חייב מיתה . ואטמאה פטור .
ובין טמאה וכו' ה"ק לא מציעא כשהיא טמאה שנטמאו המים . אלא אפילו שהיא טהורה נטמא . דלגבי חטאת הוי טמא ואותו
שאלו דקדמני נטלה ואכלה . אם יש בה כביצה חייב מיתה . ככל טמא דעלמא והיינו כשהיא טהורה . ור"ת והרי נטמאו
המים והמים יחזרו ונטמאו אותה אפילו הייתה טהורה . הא לא
מחיוב מיתה מן הטורה . כ"ש שאע"פ שנטמאו לחטאת לא

שאלה . ותרומה בטומאה הגוף במיתה : ר' יוסי אומר
בשהורה המים שהורים . דמ"ל לר' יוסי שאין הטורה
לתרומה מטמא את מי הטמא . ואין הלכה כר' יוסי : שהכנים
ראשו ורובו בתוך מי הטמא . רבן גזרו טומאה על הכא
ראשו ורובו במים שאובין . כמפורש

פ"ק דשבת והוא מ"ח דבר שגזרו
בו ציוס ומי טמאת מים שאובין ניטלו
הלכך כשהכנים ראשו ורובו בהם
נטמא ומשנטמא ואינו טהור למי
הטמא חוזרים מי הטמא ומטמאים
אותו

דף קי"ג מלמרמי ממתיחין אבל בהכי לא הטעה דמרח דשמעתא דטמאה אינה במיתה . שמואל אמרה משום ר' אלעזר . ותסיק
אדעתין דר"א הוא אמורא ולא מלי פלוגי אמתי' . ולא היא דודאי שאותו ר"א הוא תנא דהא אמרי' בפ"ו דערובין דף
ס"ו דר"א קא קשיא ליה דשמואל רביה ואין מדרך הרב שיאמר דבר משום התלמיד ועוד דסוגיא דגמ' היכא דלחמיר אמר ר'
פלוני משום רבי פלוני שלא מפיו שמעה . אלא הוא שמע מאחר כמ"ס * (בס' כריתות חלק לשון למודים שער ג' סימן
ע"ט) ולפיכך ודאי דר"א דהכא הוא ר"א התנא שבתנאים . ומלאתי שהכ"מ כתב בשם הר"י קורקוס בספ"ד מה"פ (ה'ל'
) . דהכא לא נחיה הנא אלא לחטמועין שהוא נטמא בגביעה זו דהוא נגישה מי חטאת שלא לצורך . ונטמא טומאה שחייב
מיתה באכילה הדבילה בשביל אותה טומאה . ובדאי דהוא דינא כדון טמא דעלמא דאטהורה חייב מיתה . ואטמאה פטור .
ובין טמאה וכו' ה"ק לא מציעא כשהיא טמאה שנטמאו המים . אלא אפילו שהיא טהורה נטמא . דלגבי חטאת הוי טמא ואותו
שאלו דקדמני נטלה ואכלה . אם יש בה כביצה חייב מיתה . ככל טמא דעלמא והיינו כשהיא טהורה . ור"ת והרי נטמאו
המים והמים יחזרו ונטמאו אותה אפילו הייתה טהורה . הא לא
מחיוב מיתה מן הטורה . כ"ש שאע"פ שנטמאו לחטאת לא

מלאכת שלמה

היתה תרומה דגן תירוש ויגור חייב מיתה א"כ בתרומת ביכורים
דשבעת המינים לאורייתא הר"ם ותוס' ו"ל סס ובר"פ מעשר בהמה
כתובו ג"כ . ועוד כתבו סס האוכלה במיתה לאו דוקא אלא איסור
חמיר דרבנן כעון איסור מיתה וכו"מ לאלקייה עפי משאר מלקיות או
לקברו צ"ן רשעים גמורים א"כ לסימנא וכו' וכן פי' ג"כ הר"ם ו"ל
ר"פ דמעשרות . ועיין במ"ס סס בשם ה"ר שלמה שיריליו ו"ל . וי"ס
שכתוב בה ע"ד חלוקה אחרת במתני' וזו היא אין בה כביצה המים
טהורים והאוכלה חייב מיתה ר' יוסי אומר וכו' וכתב הר"א אשכנזי ו"ל

ל"ע למה לא פליג ר' יוסי לעיל פרק פשירי סי' ו' פ"כ . ואפשר לומר
דה"כ דבמחלוקת סנויה . ור"ם קאי בשטת ר' יוסי דהכי תנינן
בתוספתא ר' יוסי ור"ם אמורים אין הטור לתרומה מטמא את מי הטמא
ועיין במ"ס כסף משנה בשם הר"י קורקוס ו"ל סס בפ"ד :
שהכנים ראשו ורובו לתוך מי הטמא נטמא . משמע לי דהר"ם ו"ל לא
הוה גרים לתוך מי הטמא שכתב וקמ"ל דלא הכנים ראשו
ורובו למים שאובין דעלמא נטמא וטמא את מי הטמא ע"כ :
ואת

יבין תפארת ישראל בועז

מעלת טהרתן . ונ"ל לעיל נקט תרומה לרבותא . דאע"ג דחטאת
חמיר עפי אפילו מקודש . אפי"ה נקט לתרומה לרבותא דרובין דמקולי . ונקט
דקיל טובא מקודש . והכא נקט תרומה לרבותא דרבנן דמקולי . ונקט
נמי קודש לרבותא דר"א דחמיר בהטאת ברעדות . הא בקודש מקיל
כבתרומה . והא דלקיים קודש לתרומה . היינו רק מדמסמך לעיל
תרומה לחטאת . בני למסמיניהו נמי הכא :
(יא) מיהו כל זה להרמב"ם [פ"ב דתרומות] . דמ"ל לכל גדולי הרקע
שכן מכלל אדם וגומר . חייב בתרומה גדלווייתא . אבל לאינך
ז"ל דמייירי הכא בביכורים . שדין בתרומה גדלווייתא . א"כ דבאמת אינו
חייב

[כמ"ס רע"ז מע"ס] . והרי האוכל תרומה בטומאת הגוף חייב
מיתה בידי שמים . וכמו כן בכל קדשים בטומאת הגוף . חייב
כרת . רק לא נקט הכא קדשים משום דחויב כרת שבקדשים
אינו רק בקדוש קדושת הגוף . וזה לא שייך בדבילה (יא) :
(בא) דהרי אין בהאוכלין כשיעור לטמא המים : (י) דעכ"פ
האדם שנטע במי הטמא שעל פני הדבילה . שלא לצורך הזאה
נע
פוסקים דס"ל דרק דגן תירוש ויגור חייבים בתרומה מן התורה . ז"ל

אחרונה משנה

וחשיב לאיסור ומ"ס כביצה חשיב בטומאה . ואי כטומאה עלתו אין כאן
חשיבות כיון דמקבל בכל שבו וע"כ מאי דחשיב לענין טומאה היינו
לטמא אחרים : ובראה דפלוניתא דפניול ונותר דפליגי בה אמוראי לא
שיך לפלוניתא דאלו עיברין דפליגי בה תנאי . דאפילו מ"ד בפניול ונותר
בכזית כאיסורו . ו"ל דמורה בתמך ובכשר קדש דבעי כביצה דגבי פניול
ונותר עיקר גזרה לטומאה הוא משום איסור שלא יבא לפניל בידיים
כדאמר התם אי משום חשדי כהונה אי משום עללי כהונה והלכך גזרו בו
כשיעור איסורו . אבל בתמך וקודש דבבכיות תנאי ל"כ פחות מכביצה
לא חשיב . וי"ל נמי איפכא דלפניול מ"ד בפניול ונותר בכביצה דשיקר
גזרה לטומאה לא אשכחן בפחות מכביצה טומאה לטמא . אבל בתמך ובכשר
קדש לענין חזרה וי"ל ל"כ"ע בכזית :

ולמאי דפי' ו"ל דדוקא בכא כדלא הוכשרה פליג דלא גזרו בה אטו
הכשר גמור . וניתח נמי הא דנקט דבילה ולא נקט בכר של תרומה דהוי
חייב מיתה לאורייתא ודבילה אין תרומתה אלא מדרבנן כמ"ס הר"ם
אלא דבכר לא משכחת לה שלא הוכשר אא"כ יגלוש במי פירות . ו
אין בה כביצה המים טהורים . הכא משמע דלטומאה ידים נמי אין
מטמאין בפחות מכביצה דא"כ כשנטלן נטמאו ידיו וחזרין ומטמאין
המים . והא דאמר בסוף מס' פסחים גבי פניול ונותר מטמאין את הידים
ואיכא מ"ד התם דבכיות מטמא . הא מפרש התם דמ"ל כאיסורו כך
טומאתו . והכא ליכא איסורא אלא חומרה דחטאת הכל כמטמאין
אלהה :

והואיל ואתא לירן הך פלוגתא דמ"ס כאיסורו ומ"ס כטומאתו . ראינו
שכתב ע"ז במשנה לתוך רפ"ד מה"ס לדעת הסוברים דלעלמו
לקבל טומאה בכל שבו נמי מקבל ולטמא אחרים בכביצה . א"כ מ"ד
כטומאתו מנ"ל דבכביצה דלמא כטומאת עלתו דמקבל דכ"ש ע"ג . ולא
אזין מאי קשיא דהא בס"פ אלו עוברין גבי מי שיגא מירושלים ויש
בירו כשר קדש כו' מפרש התם דהא פליגי דמ"ס כזית חשיב הואיל

ואמר פ"י פ"ג מה' ב"ח מקדש
כ"י י"ד. ופוסל את התרומה
השלישית פ"ג פ"ג מה' ב"ח
פ"א כ"ד. פוסל בקדש מ"י
פ"י ס"ג. ח"ט פ"ג.

הלוי גרסאות

ד בקדש ובתרומה כ"ג
ג"ג וד"ג ובמזבח
ז"ה ס"ג ובתוספת

הידושי מהר"ח

ד חו"ט ד"ה ואת
החולין ואת המעשר.
פ"י מעשר שני ותמורה
ד"ה ל' למיתני אפסא
ואת המעשר ואת החולין
ע"ב וד"ל רבשלמא דתני
קדש ואח"כ תרומה דתני
בכפר דקדוש עושה ד'
ובתרומה ג' אבל מעשר
וחולין דין אחד להם
בגם בכפר דמתחילה
היתה תבואה חולין
ואח"כ מעשר ואי
המיתה תרב הוא
ליתני לא זו אף זו
דהיינו לא זו שכתבא
מעשר אף זו שכתבא
חולין נראה לי שיותר
שוב לומר חולין קודם
חדא דכסופא הו' במשנה
ו' הן במשנה ה' נבצר
במשנה ומותר בחולין
ובמעשר ונמצא שם
שני מעשים היו להיתיר'
לא זו אף זו וכאן שנים
אחד ועוד דשם במשנה
ה' באמת להכמים
אמר במעשר והיו
רבואה גדולה לר"ם
ומתיר לא זו בחולין אלא
אף במעשר משא"כ הכא
דלשניהם דין אחד
וריק:

התרומה. מ"ם הר"ב לפי שהיא ראשון כו' ושלישי בתרומה
ורביעי בקדש וכן ל' הר"ם. וכלומר שחולין און עוד שלישי.
אבל בתרומה. השני שעשה הוא יעשה עוד שלישי. ובקדש
השלישי יעשה עוד רביעי:] ואת החולין ואת המעשר. פי'

עושה שני בחולין ובמעשר ושלישי בתרומה ורביעי בקדש:
לאחר ביאתו. שטבל ולא העריב שמשו יו לו דין שני לעומתה
ועושה שלישי בתרומה ורביעי בקדש: והכ"א פוסל בקדש.
כשם שטבל יום פוסל בתרומה כן פוסל בקדש ואינו מטמא
בקדש דכיון שטבל קלישה טומאתו.
ופסול משוי. טמא לא משוי. ואם
בא אל המקדש. כל הטעון טבילה מן
התורה שבא אל המקדש דהיינו
לעזרת ישראל אפילו לאחר שטבל
קודם שיעריב שמשו חייב ואף לעזרת
נשים אסור טבול יום ליכנס אבל
אינו חייב אלא בעזרת ישראל:

ואת החולין] ואת המעשר כו'. ואסור
על ביאת המקדש כו'. לאחר ביאתו כו'
מטמא את הקדש. ופוסל את
התרומה כו'. דברי ר"מ. וחכ"א
פוסל בקדש ובתרומה] ומותר בחולין
ובמעשר יא'. ואם בא אל המקדש] שבין

מן התורה. כ"פ הר"ב בסוף זבים ועמ"ש שם בס"ד (ד"ה טבול יום):
ואם בא אל המקדש כו'. ורמינהו דבספ"ז דגזיר תנן כל טומאה מן המזבח שאין הנזיר מגלה חין חייבים עליה על
ביאת מקדש ותנן גמי כלים הנוגעים במה חין הנזיר מגלה חין חייבים עליה מים. דכדתן בפ"ק דלהלות
(משנה ב'). ובפ"ג מה' ב"ח המעשר (הלכה י"ד) נחלקו הרמב"ם והראש"ד. והוא מחלוקת אמוראים בירושלמי שהביאו
שם הכ"מ. ובכללן של הדברים. להראש"ד כללל דמחני' כמזיר דוקא הוא. ומפי הקבלה כמ"ס בהשגה לפ"ה דטומאת
מת (הל' ה') ומש"ה נדחק הכ"מ בפ"ג מהב"מ לפ' מחני' דהכא. דכללל דכל הטעון ביאת מים לשאר מילי הוא. אבל
לענין חיוב מקדש לאו כללל הוא. אלא אחא למימר שהטעון ביאת מים מן התורה אס' הוא חייב על ביאת המקדש. אע"פ
שבא במים. חייב עד שיעריב שמשו. ולהרמב"ם. הראשון שנגע במה והשני שנגע בו שאלו מפורשים ממש בתורה כדכתיב
במדבר

מלאכת שלמה

דבר וכמו שרמזתיו שם באותו פרק במשנה ראשונה וכתב הרא"ש ז"ל
דלא ללא קאמר ופוסל את החולין ואת המעשר ללא שייך להזכיר פסול
בחולין ע"כ ומשמע דקאי ארישא דמילתיה דר"מ דמודו בה ג"כ רבנן:
ואם בא אל המקדש וכו' חייב משמע דהה"ל לאוכל קדש כמו שכתוב שם
בהלכות פסולי המוקדשין וטעמה דלאר"י כמזיר ספ"ג מיניס עמא
יהיה לרבות טבול יום:

ד ואת החולין ואת המעשר. נלע"ד דכדין הוא דהכא ה"ל למיתני
ואת המעשר ואת החולין אלא אגב סיפא נקט חולין ברישא וגם
אשרת לישא דכולהו מתנייתא:
ופוסל את התרומה דברי ר"מ כתב ה"ר יהוסף ז"ל ס"ח ופוסל את
התרומה ומותר בחולין ובמעשר דברי ר"מ ע"כ:
וחכמים אומרים פוסל בקדש ומותר בחולין ובמעשר ובכרייתא ר"פ שני
דמשילה פליג אהא שאל דס"ל דס"י תחלה לקדש ושלש מחלוקת

תפארת ישראל

ואע"ג שאין זכרון לדין המים במשנתנו. אפ"ה ע"כ ז"ל שסמך התנא
א"ע במ"ס שטמא. דהיינו שיתוסף להאלס טומאה יתירה ע"י
ביאת רז"ר בשאזיבין. א"כ ממילא נשמא על ידו גם המי טמאת.
דא"כ מה הוסיף יש בטומאה השנייה מטמא לה דאורייתא שכבר היה
עליו תמלה. וכן כתבו הרא"ש והר"ב כדבר שפוט שהמים נטמאו.
ואפשר דנטמאו גרסי' בסוף המשנה:
(י"ד) כך ג"ל להוסיף דבדברי רבינו הרא"ש. ול"מ היה כ"ל דדוקא
בסיפא נקט לשון פוסל. מדפליגי רבנן בתרומה וקאמרו דבכלל
רק פוסל. אבל הכא נקט לשון טמא. כדי לכלל תרומה וקדשים
בהדי חולין בחדא מחתא:

יבין

בא' מחטפ"ז שטינו צרים כלים: (בה) דמדחיה ראשון עושה
שני בחולין. והשני הזה עושה שלישי בתרומה. ושלישי זה
עושה רביעי בקדש. והוא דכלל חולין בהדי תרומה וקדשים
כאגב גררא. ולא קתני הכא להדיא פוסל את החולין ובקדש
סיפא בתרומה. במפורש פוסל את התרומה. ה"ע משום
דלענין חולין גופיהו לא שייך פסול. דהרי מותר באכילה
(הרא"ש). ואפילו מעשר דאסור לאכלו כשנמחה המעשר. עכ"פ
אפשר לאכלו כשיפדהו. משא"כ תרומה לאו מזה לאתחילי עלה
(כמ"ס דה"א] י"ד): (כו) ר"ל מעשר שני. דכין שהוא או היא
כדי למוות ממנו
לתרומה. וא"כ ק"ו
למה לי הא מפסטי'
דקרא שמשין דעושה
שלישי דל"כ למאי הו'
טומאתו: ואת החולין
ואת המעשר. לענין
חולין ומעשר לא שייך
מטמא אלא פוסל ומיחו
הכא לא נחית תנא
לקבץ בין טמא לפסול
אלא אשמעין דבכולהו
שייך טומאה ואף
בחולין למי שאוכל
בטהרת תרומה ובסיפא
משום פלוגתא דר"מ
וחכמים תני לה. והרא"ש כהז' דלון שייך להזכיר פסול בחולין ע"כ. אבל מצינו בפ"ג דטהרות מ"ו פוסל בחולין. ומיישב בזה מה שדקדק בתוי"ט למה הקדים חולין
למעשר. ולמאי דפי' נייח להכני סמך חולין לתרומה דכל שיקר טומאה דחולין הכא לאסור כשעשה ע"פ תרומה כלפי':
ואסור על ביאת המקדש. עדיפא מינה תני כסיפא אס' בא אל המקדש חייב ולמאי תני הכא לאסור. וה"ל משום דמתני' איירי בין באלס בין באלס ולענין ביאת
מקדש יש חילוק ביניהם דהמכניס כלי טמא למקדש אינו בכרת אלא במלקות ויש מהו שאף לא במלקות להרמב"ם עיין בתוי"ט רפ"ד דלמה. ומאי רישא אסור
משום כלים וכסיפא חייב משום אדם: ואם בא אל המקדש כו' וה"ה אבל קדש. והרמב"ם פי"ה מה"ל פסולי המוקדשין בסק דלכול קדש לאחר ביאתו אינו בכרת
אלא

משנה אחרונה

בתורה אינה להולין
אלא לתרומה וקדשים.
וכ"כ למכתוב כל ע"כ
מריב גמי חולין. נהי
דמריב חולין ע"כ לא
לאוסרן באכילה דאין
טומאתן אוסרתן. אלא
כדי למוות ממנו
לתרומה. וא"כ ק"ו
למה לי הא מפסטי'
דקרא שמשין דעושה
שלישי דל"כ למאי הו'
טומאתו: ואת החולין
ואת המעשר. לענין
חולין ומעשר לא שייך
מטמא אלא פוסל ומיחו
הכא לא נחית תנא
לקבץ בין טמא לפסול
אלא אשמעין דבכולהו
שייך טומאה ואף
בחולין למי שאוכל
בטהרת תרומה ובסיפא
משום פלוגתא דר"מ
וחכמים תני לה. והרא"ש כהז' דלון שייך להזכיר פסול בחולין ע"כ. אבל מצינו בפ"ג דטהרות מ"ו פוסל בחולין. ומיישב בזה מה שדקדק בתוי"ט למה הקדים חולין
למעשר. ולמאי דפי' נייח להכני סמך חולין לתרומה דכל שיקר טומאה דחולין הכא לאסור כשעשה ע"פ תרומה כלפי':
ואסור על ביאת המקדש. עדיפא מינה תני כסיפא אס' בא אל המקדש חייב ולמאי תני הכא לאסור. וה"ל משום דמתני' איירי בין באלס בין באלס ולענין ביאת
מקדש יש חילוק ביניהם דהמכניס כלי טמא למקדש אינו בכרת אלא במלקות ויש מהו שאף לא במלקות להרמב"ם עיין בתוי"ט רפ"ד דלמה. ומאי רישא אסור
משום כלים וכסיפא חייב משום אדם: ואם בא אל המקדש כו' וה"ה אבל קדש. והרמב"ם פי"ה מה"ל פסולי המוקדשין בסק דלכול קדש לאחר ביאתו אינו בכרת
אלא

ולא בין תרומה לחולין. כדי שלא נעשה לומר שיהיה לה
מדרגה לבד לענין טומאה. ותמשך הטומאה. עד רביעי בתרומה ועד חמישי בקדש [כזה מ"ד טועה כ"ג]. קמ"ל:
(ב) שכל אבות הטומאה שטומאה יולא עליו מגופו. כזה חזקה נדה ויולדת [ולג"ל פ"ג מה' מביאת מקדש. גם בעל קרי אע"ג דהוא רק
ראשון]. כולן אסורים לכנס למחנה לווי'. דהיינו לפניו בהרואה שתון חומת הר הבית. מת וטמא מת [או הנוגע באבות הטומאה
דאורייתא אברים גלס]. וצועל נדה. ועכו"מ. מותרים תוך חלול הכ"ל. אבל אסורים בחול. וטבול יום ומתוסר כפורים מותרים
בחול אבל אסורים בעזרת נשים. ובעל נדה. ובעכו"מ. מותרים תוך חלול הכ"ל. ובשוגג חייב כרת. ובשוגג חייב טמאת [פסחים פ"ג ומצ"ס פ"ג מביאת מקדש וד"ק
לפנים משער בקנור. היינו לפניו מעזרת ישראל. במזיד חייב כרת. אבל עדיין לא העריב שמשו. דהו"ל אז טבול יום. דלוינו רק כשני לטומאה:
שלישי זה שז עושה רביעי בקדש: (ל) דס"ל דכל טבוי'. אע"ג שהוא שני. אפ"ה
אינו רק פוסל לקדש. שאין מנגעו חדר לטמא רביעי. וה"ע משום דלקליש טומאתו [כמשלה דה"ל]: (לא) היינו לכ"ע:
(ב) ר"ל לתוך עזרת ישראל. אבל לעזרת נשים. רק אסור
ופקוד

ומיישב בזה מה שדקדק בתוי"ט למה הקדים חולין
למעשר. ולמאי דפי' נייח להכני סמך חולין לתרומה דכל שיקר טומאה דחולין הכא לאסור כשעשה ע"פ תרומה כלפי':
ואסור על ביאת המקדש. עדיפא מינה תני כסיפא אס' בא אל המקדש חייב ולמאי תני הכא לאסור. וה"ל משום דמתני' איירי בין באלס בין באלס ולענין ביאת
מקדש יש חילוק ביניהם דהמכניס כלי טמא למקדש אינו בכרת אלא במלקות ויש מהו שאף לא במלקות להרמב"ם עיין בתוי"ט רפ"ד דלמה. ומאי רישא אסור
משום כלים וכסיפא חייב משום אדם: ואם בא אל המקדש כו' וה"ה אבל קדש. והרמב"ם פי"ה מה"ל פסולי המוקדשין בסק דלכול קדש לאחר ביאתו אינו בכרת
אלא

ואם בא מתי' פ"ג ס"ג כ"ח
ק"ק: ה' טו ט"ו
כ"ל הטעון מתי' פ"ג מ"ה
פ"ח ס"ה: ותיב' א"ב כ"ט
מ"י ט"ז
ו כל אבב מתי' ט"ז ס"ה
ס"ה

חלופי גרסאות

ו זאת המזה דג"ג ודג"ז
וכ"ז וכמ"ג ס"ג וס"ה
ותיב' א"ב ליתא:

אליהו רבה

ו את מי החטאת. מ"ס
המקדשין כ"א: ואת
אפר המזה אפר ב"א
מ"ס: ואת המזה מי
החטאת. וכל הטור
לחטאת: במגע ובמשא.
בין שנגע כהן הטעון ב"א
מ"ס בין שנגע אהרן.
ועמא שנגע את הטור
דמטא לא אשכחן לה
שאר מילי אלא כוב
שנגע את הטור:

שאי משאר מעלות. ולפי זה בגדי ע"ה מדרס לפרושים
צבו הערב שמש. אבל בגדי פרושים מדרס לאוכלי תרומה.
ובגדי אוכלי תרומה מדרס לקדש. לא צבו הערב שמש: או
ואם צא אל המקדש כו' פטור. כתב הר"ב דלא אסרה

תורה ב"א מקדש אלא על
מי שנטמא ב"א הטומאה דאורייתא.
וכ"כ הרמב"ם. וכיולא זזה במשנה
ג' פ"ה דטהרות. ושם אפרש בס"ד.

ומ"ס הר"ב כדכתיב בטומאה אדם
או צבהמה וכו'. וכן לשון הרמב"ם
בפירושו. אבל בגמ' כתוב בטומאת
אדם או צבהמה חיה טומאה או
בצבלת צבהמה טומאה או בצבלת שרץ
טומא: ו זאת אפר חטאת. עיין
במשנה רפ"ח דעדות:

האזוב המוכשר

הטהורים לחטאת.
דל"ה כבר נטמא עם ההכשר.
דק"ל דהכשר וטומאה באין כאחת.
כמ"ס הר"ב בריש מכשירין. ועיין
נ"ש

ואם בא אל המקדש בין לפני ביאתו
ובין לאחר ביאתו. פטור: ו כל הטעון
ביאת מים בין מדברי תורה בין
מדברי סופרים (ו). מטמא את מי
הטאת (י) ואת אפר הטאת (י) ואת
המוזה מי הטאת (י) במגע ובמשא (י).
האזוב המוכשר (א). והמים שאינן
מקודשים (ב). ובלי ריקם הטהור
לחטאת. במגע ובמשא (ג). דברי
רבי מאיר. וחכ"א במגע אבל לא
במשא: ו כל אזוב שיש לו שם לווי (ד)
פסול

פסול

מלאכת שלמה

עליו לנטות היכרא לנדוקים שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית
ויש לחלק בטומאות דגורו רבין אף להולין צבו הערב שמש אבל היכא
דלא גזרו אלא לקדש או לתרומה לא צבו הערב שמש כד פירשו הר"ם
והרא"ש ז"ל בכתבי' וגם לקמן בפ"ק דמסכת טהרות:
ו זאת המזה מי הטאת כך צ"ל וביד פ"ג דלכות פרה אדומה סימן
ה': וז"ל כאשר הוא שם וכן מטמא את האזוב המוכשר ואת
המים שנתמלאו ועדיין לא נתקדשו ואת הכלי הריקן הטהור לחטאת מטמא
כל

משנה אחרונה

חכמים אוכרין בחכילת
מעשר אבל בגיטת
דמעשר ובהכילת חולין
לא פליגי ולכ"ש שרי
הכי מטיק פ"ב דהגיגה
דף י"ה. ומשמע לפ"ו
הא דקתני לאחר ביאתו
מוחר ככולן נמי אף
באכילה והא דמטיק
ואם בא אל המקדש
שטור הטהור
לכתילה ואידי דקתני
לעיל חייב תני הכא
פטור:

ו משמא את מי הטאת
ו את אפר כו'
במגע ובמשא. כל
טומאת משא אינה אלא
שהטהור נשאל את
הטמא אבל טמא נשאל
את הטהור לא מטמא
אפילו זב החמור
אמרי' פ"ה דזבים

תפארת יבין

לו אפילו א"כ טבילה רק לחטאת: (ז) המקודשין: (ח) כל
ער שאל השליכוהו לתוך המים. ומדאורייתא אין אפר מקבל
טומאה. ורק מוקים טהור להנחתו בעינין [ועיין לעיל ס"ג ד:]
(ט) וה"ל לכל הטהור לעסקי חטאת (י) ר"ל אם טמא
זב נגע או נשא את מי החטאת. או את אפרה. או את
הטהור לחטאת. או הסיט כל הך. אע"ג שכבר עבל המטמא
הזה לטומאתו. וגם העריב שמשו. כיון שלא עבל לשם חטאת.
מטמא הוא לכל הני דאמרן. אבל בטבל לשם חטאת חבילו לא
העריב שמשו. ואפילו הוא עב"י לטומאה דאורייתא. אע"ג
צבוס דוכתה שהטהור שנישא ע"ג טמא יהיה טמא. רק צב
נטמא והמטמאן הכס. דהכשר והטומאה באין לו כאחד
הוקדשו עדיין באפר: (א) אדם הטעון ב"א מים שנגע או

ישראל

אין טבילתה לריד הע"ש. ולר"ש (טהרות פ"ה מ"ג) כל טומאה
דלא שייך בחולין ס"ג בטבילתה הערב שמש. ולכ"ע הטובל מדנטמא
בעכו"מ. או בטומאה ע"ה. וכ"כ טבילת גר אחר שאל (ואפשר גם
אחר שטבל ישראל על אחר שאל). וכ"כ אחר הטבילה של הכהן השורף
הסרה אחר ששמו ידיהם על ראשו (לכליל פ"ג מ"ז וחי'. ועמ"ס שם
בס"ד ס' מ"ב). וכ"כ אחר הטבילה של המסית דעתו מהרת נפשו.
כל אלו הטבילות לריבין ע"ש:

ול"מ
דלקדש ולתרומה טמא. אפ"ה עב"י כשר צפרה. ולא מליני
במטמא. או צבהטאת: (א) במשקין שהוטברו לחטאת. דל"כ בל"ז הרי
ועיין בפיקין ס' מ"ה: (ב) שלא
גם הם נטמאו: (ד) צינחאמען. וכדמפרש
ואיל

מ"כ כל שזב נשא עליו טהור חוץ ממטמא ומושב והאדם. וכאן אין לפרש משא זה שהמים והאפר נושאין את הטמא דככה"ג לדיכא טומאה בעלמא אפילו כוב האמיתו
לא שייך בזה חומר דחטאת כדלעיל רפ"ו דזהו החילוק האמור שם בין ראוי למת ובין ראוי למדרס וה"ל אמרי' התם הטהור לחטאת שנגע באונליון ומשקין ברגלו טהור
הלא אשכחן דכוותה בעלמא וכן הגונג בתטור ברגלו טהור מה"ט. ובכ"ה נמי אין לפרש במים ואפר שנטפו את הטמא דכל טומאת משא אינה אלא לאדם כמ"ס. ולכן נראה
לפרש דמשא זה היינו היסט שהטמא הסיט את המים ואפר ובכמה דוכתי אשכחן דנקרא היסט בשם משא כמ"ס הרב פ"ק דכלים מ"ב שההיסט מין משא הוא וכ"כ תהו' בעירובין
דף כ"ז במנה דוכתי קרי להיסט משא וכ"כ הרמב"ם פ"א מה"מ היסט בכלל משא הוא ומשום דק"ל כל טומאות המביעות טהרות חוץ מהסיטו של זב כמ"ס ב"א
רפ"ג דזבים והיינו כדפי' דכלל הטומאות כשהטמא מסיט לטהור אינו טמא אלא כוב מסיט את הטהור מטמאו בהסיטו כדלפי' רפ"ג דזבים איזהו מנגע שהוא
ככולו זהו הסיטו. וכל שאינו טהור לחטאת כגון הטעון ב"א מים היו כוב לגבי חטאת ומטמא מי חטאת ואפר בהיסט שהסיטן הטמא ומטמאן כוב המטמא בהיסט.
והא דתנן במ"ס דזבים כל הנישא ע"ג הזב טהור היינו במשא גרידא שלא הוסיפו מן הזב: וברב"י מיישב הא דפליגי בספ"א צבוב וככלי ריקן שר"מ אומר במגע ובמשא
והכ"ז במנה ולא במשא וכל טומאות המטמאין במשא חמור המשא מנגע דבמשא טעון ביכוס בגדים ולא צבנגע כדתנן ריש מ"ס כלים א"כ טעון ב"א ב"א
מים דהכא שאינו טהור לחטאת חשבין ליה כוב לגבי חטאת כדלעיל רפ"ו והיכי אמרו חכמים הכא צבנגע ולא במשא וכי יבישא ב"א רשע וכו'. ולא דמי להא דאמרי'
רפ"ו כל הראוי לטמא טמא מת הטמא מדף והטהור אינו מדף דבהיסט לא מטמא ובמגע ל"כ מטמא. התם טמא מת אין בו משא אלא הכא דשייך כוב משא פטיטא
דחמור משא מנגע ולמאי דפי' ניחא דמשא דכולה מחתי' היינו היסט שהסיטן הטמא לטהור ומשא דהכא לאו ככל משא דעלמא שהטהור נשאל את הטמא
אלא הכא בהיסט שהסיט הטמא את הטהור ובכל הטומאות אין צוה טומאה מן המסיתו של זב דאמרי' שנת פ' ר"ע דף פ"ג שלא מלינו לו חנר בכלל התורה
אלא כוב גלי רחמנא דהוי כמננו ויודים הוא כוב ובהא אמרו חכמים כיון דכוב נופי' חידוש הוא הכא גבי הטאת דהיא חומר' הוא גיפה הא דשייכוהו כוב אבל כולי האי
למ נחמיר לטמא בהיסט כהסיטן על זב וניחא נמי הא דנקט הכא כל הטעון ב"א מים ופאי' איריא שפון ב"א מים הא אפילו טהור נגזר רצונו לטמא מדרס כ"י מדף
לחטאת

ר' עובדיה מברטנורה פרה צלוחות שהניחה פרק יא הוספות יום טוב קמא

צינונים

אזכור יום טוב יום המנוחה
בבית
אם זה יום טוב
הוא יום טוב
ועל חרות
אין חרות
חייבין מ"ה ע"ה

אלוהו רבה

ושל שהורה לא יזה.
מלי עובדי עבודה
לחטאת הלך אם הוא
כשר ולפתחה לא יזה
מפני שמפסיד את התרומה
ואע"ג דטעור לחטאת אין
מי תעלה ממאין אותו
מ"ה ה"ל מפסיד את
התרומה שיכול לבא ליד
הפסד שמת יאדע בו פסול
לחטאת ומלא מי תעלה
ממאין אותו: אלו הן
היונקות גבעולין כו'.
תניא בתוספתא ואלו הן
היונקות גבעולין שלא גמלו
המרות שלא הללו כל עוקב
דר"מ והכ"ה כו'.

משנה אחרונה

לחטאת כדלעיל רפ"י
אלא דהתם בטהור
לחטאת שמיטת
זה שראוי למדרס וה"ו
בטהור שנושא את
הטמא והבא אינו אלף
שהטמא מטיט את
הטהור. ומן התימה
על רבותינו המפרשים
ז"ל שהניחו המשנה
במשמעה ומניחין מאן
דהכא במשא דעלמא
ולע"ד ח"ה להשמדיו:
זאזוב ויון אזוב כותלי.
עיין מ"ה ע"ה:

(מ"ט) במשנה ח': זאזוב זה. פי' הר"ב כלומר אזוב
סחם והוא האזוב שאוכלין אותו צעלי בתיס. הרמב"ם פי"א
מה"פ (הל' ה'): וישל תרומה עומאה. כתב הר"ב הא
קמ"ל דאע"ג שהוא פחות מכביצה כו' וה"ה (דל) חולין
עמאים. ואזוב סיפא דמחלק
בתרומה טעורה דלכתחלה לא יזה
נקט רישא תרומה. הר"ם:

ישל טעורה. ה"ג בפחות מכביצה.
דהא חף הטעורה עומאה
לחטאת כדלעיל מתני' ג': לא יזה.
כתב הר"ב מפני שמפסיד את
התרומה. ובמשנה ג' פ"ג דסוכה
תקן כה"ג לענין אחרונ. ושם פירשתי
היונקות
בגמרא [דף ל"ה]: אין חייבין על ביאת
המקדש

פסול. אזוב זה (ה) כשר. אזוב יון.
אזוב כוחלית. אזוב רומי. אזוב
מדברי (ט) פסול. ושל תרומה טמאה (ט)
פסול (ט). ושל טעורה (ט) לא יזה (ג).
ואם הוזה. כשר. אין מוין לא ביונקות (א)
ולא בתמורות (ב). אין חייבין על

היונקות
בגמרא [דף ל"ה]: אין חייבין על ביאת
המקדש

מלאכת שלמה

דכרו דאזוב סתמא קתני ליתיה שם לזוי וה"ה אשכחן התם דקתני
זה הן ולא פריך. הר"ם ז"ל עם ההגהה אשר עליו וכן רמזו ג"כ תוס'
ז"ל שם בדף ס"ג:
אזוב יון בנקודת חולם ביזר נראה דגרים לה בערוך ושין עוד במ"ס
בשבת פ"ה שר"ה:
אזוב פותלי כ"ל: ר' אליעזר אומר חף לא על התמרות נראה דר'
אלעזר גרסי' בלי יוד: ובתוספתא קתני בתמרות ונכנס למקדש
הייב

ללוח עמו שם אחר כגון הך דמפרש לקמן: אזוב זה. כלומר
אזוב סחם שהרואה אותו אומר זה אזוב הוא בסחם: ושל
תרומה טמאה. שאזוב של גנה חייב בתרומה כשלקטו לאכילה
והא קמ"ל דאע"ג שהוא פחות מכביצה שאינו מטמא מי
חטאת אפ"ה הואו פסולה כיון
שהאזוב עלמו טמא: ושל טעורה
לא יזה. מפני שמפסיד את התרומה:
תמרות. כמין גרגרין שיש בראשי
האזוב: אין חייבין על היונקות.
טמא שהוא עליו ביונקות. ובא
בהזהה זו אל המקדש. אינו חייב:
רבי

בשם הרמב"ם מפני שמכשירה. ופלוגתא דאמוראי היא התם
כל אחד מהלו בנגע אבל לא במשא ע"כ:
זאזוב זה כשר דיינו אזוב סחם ולא שייך לקטוי הכא כדאשקינן
בפ' אלו עשרות עורב זה עורב אטו קמין קמין דהתם יש עורב
אזכא ועורב העמקי ועורב הבא בראשי יינים ובי קאמר זה עורב לא
פירש את דבריו דס"ד לעורב העמקי וזוהי ממש לפתח עורב וכו' מה
שיך למימר זה עורב אם לא היה ביזר כיון דלידך דומה לו ושמו כשמו
סבל הכא דאזוב סתמא לא דמי ללידך מכיון דאמר אזוב זה כשר פירש

בשם הרמב"ם מפני שמכשירה. ופלוגתא דאמוראי היא התם
כל אחד מהלו בנגע אבל לא במשא ע"כ:
זאזוב זה כשר דיינו אזוב סחם ולא שייך לקטוי הכא כדאשקינן
בפ' אלו עשרות עורב זה עורב אטו קמין קמין דהתם יש עורב
אזכא ועורב העמקי ועורב הבא בראשי יינים ובי קאמר זה עורב לא
פירש את דבריו דס"ד לעורב העמקי וזוהי ממש לפתח עורב וכו' מה
שיך למימר זה עורב אם לא היה ביזר כיון דלידך דומה לו ושמו כשמו
סבל הכא דאזוב סתמא לא דמי ללידך מכיון דאמר אזוב זה כשר פירש

בשם הרמב"ם מפני שמכשירה. ופלוגתא דאמוראי היא התם
כל אחד מהלו בנגע אבל לא במשא ע"כ:
זאזוב זה כשר דיינו אזוב סחם ולא שייך לקטוי הכא כדאשקינן
בפ' אלו עשרות עורב זה עורב אטו קמין קמין דהתם יש עורב
אזכא ועורב העמקי ועורב הבא בראשי יינים ובי קאמר זה עורב לא
פירש את דבריו דס"ד לעורב העמקי וזוהי ממש לפתח עורב וכו' מה
שיך למימר זה עורב אם לא היה ביזר כיון דלידך דומה לו ושמו כשמו
סבל הכא דאזוב סתמא לא דמי ללידך מכיון דאמר אזוב זה כשר פירש

כיין

ואזיל [ועיין לעיל פ"ה ל"ה]: (מה) ר"ל כל אזוב שהרואהו אומר זהו
אזוב. וקאמר סחם. זהו הכשר להזויה (מ"ט): (טו) כ"ל דאע"ג
דכבר מפורש ברישא דכשריה לו שם לזוי פסול. ואלעזר
לאשמעינן הך מדס"ה דהך לאו שם לזוי ניכח. רק אזוב
סחם הן. וקראיין כך על שם מקומן. ובמקומן באתה נקראין
בשם אזוב סחם. קמ"ל דאפ"ה פסול (כ): (מו) אפ"ה היא
פחות מכביצה. דלז אינו מטמא להמי חטאת: (מה) מדמזה באזוב
עמא. וה"ה באזוב חולין הסמא. רק נקט תרומה משום סיפא:
(מט) דיינו תרומה ששמרוה לשם חטאת שלא תוכשר ואלא
חטמא. דאל"כ הרי מיד בנגעו עומא להמי חטאת (כפ"י
מ"ג) (כא): (ג) מפני שמכשיר התרומה לקבל עומאה. ואם
כבר הוכשר. עכ"פ שמת יודע פסול בהטעאת וימתי. והיונקות
התרומה למפרש [עיין ר"ה]: (יא) ענפים רבים: (יב) שיש בו
תמרות

תפארת ישראל

(יט) ול"ם היה ל"ל דאם כפי' זה. עמי היה שייך להתנא לומר
אזוב סחם. אלא מדיש כמה מיני אזוב. שכמה מהן נקראים
סחם בשם אזוב. וכולן מה"ט כשרים. להכי קאמר התנא דקראים
אותו המורגל טפי. שכששאלין לאדם לאיזה אזוב הוא מתכוין. לריך
השאל להורות בלשון עליו. ולומר לאזוב זה אינו מתכוין וכלעיל [פ"ג
ס"ו] כ"ס כנוי. והקשה לי מהו' משה טארן ל"י. למה לא אזכיר
התנא בזהו ושני תולעת שזכרים ג"כ להשליכה לתוך סרפת הפרה.
דכ"ס לזוי פסול בהו. ואני חוקתי ורשות קושיתו. דמקאמר גם זהו
לעיל [פ"ג] זה זה. ש"מ דגם בהן יש מינין הרבה. וכדאשכחן באמת
בזהו. דקאמרי' בני' בפירוט [ר"ה דג"ה] עשרה מיני ארו הן. וי"ל
דאף דקאמר התם מיני ארו הן. היינו דדומין בלד מה בעובען להדי.
אבל עכ"פ בשם פרטי שלהן. יש לכל א' שם מיוחד לבד. וכמפורש
בר"ה שם. שזה נקרא תדהר וזה הדם וכו'. וכמו כן בשני תולעת.
יש כמה מינין שדומין קצת במראה. ולהכי המשליך שאלו הם הארו ושני
תולעת שמשליך. זה זה. אם ישליך ארו ושני תולעת אלו. אבל בזהו
עם כנוי. ורק א' מהן נקרא כך ובלא שום כנוי. אבל באזוב יש כמה
מינין שכולן נקראים בשם אזוב. ורק כמה מהן נקראין אזוב עם שם כנוי.
ועל"ה מדע"פ נקרא בשם אזוב. יהיה כשר. קמ"ל. ובאמת
לעיל [פ"ג] לא היה צריך לשאל על חותן שולעת שמשליך. אם הן
כמה שדומין קצת במראה או בעצב למין הכשר. לפיכך שאל על המושלכים
(כ) ובערוך ערך כהל פי' דכוחלי מראה ככהל. וק"ל עכ"פ לפי מ"ד
[בסוכה יג"ה] דלוקא בהיה משונה בשם בשעת מתן תורה פסול:
א"כ למה יפסול אזוב רומי. הרי על כרחך שם זה לא היה לו בשעת מתן תורה.
דהרי רומי גם לכניית רק אחר שכא שולעת את בת
פרעה [בשבת נו"ג]. י"ל דמדכניק למין זה שם לזוי. ולהכי גם
היו מכנין לו שם לזוי אחר. ורק אח"כ כשכניית רומי סביב למקום גידולו.
אמרור של פסח. הני מררייתא סתמא שמיייה והא דקרי להו מררייתא
במשנתנו. הרי גם הך על שם גזולין נקראים. י"ל התם אין שום מין אחר
מררייתא לבד כבר ניכר המין. דהרי בכל מיני מרריותא דלגמא דגדילי
באגמא. דק' לכאורה. א"כ למה יון ורומי פסולי
סחם. לא ממליך עלי' עליה לשאל לאיזה מין מררייתא מתכוין.
מיררא דאגמא. והא למה זה דומה כאומר חסא שבגן ראובן.
כמה מינין נקראין בשם אזוב. והשאל אייב סחם. לא יעלה על הדעת
שמתכוין על אזוב יון וכו'. והרי כל מידי דלא ממליך עלי' עליה
לא יזה. בפרק לרוב
הבזול גבי התרוב
פליגי ר' אחי ור' רבי
הד אמר מפני שמכשירה
וחד אמר מפני שמכשירה
ומייתי לה הר"ה מ"ה
אבל התם פי' מפני
שמכשירה לתוך וכ"כ

ובין בהולעת שני. אין ככולן גם אחד נקרא בשם ארו או שני תולעת
מינין שכולן נקראים בשם אזוב. ורק כמה מהן נקראין אזוב עם שם כנוי.
ועל"ה מדע"פ נקרא בשם אזוב. יהיה כשר. קמ"ל. ובאמת
לעיל [פ"ג] לא היה צריך לשאל על חותן שולעת שמשליך. אם הן
כמה שדומין קצת במראה או בעצב למין הכשר. לפיכך שאל על המושלכים
(כ) ובערוך ערך כהל פי' דכוחלי מראה ככהל. וק"ל עכ"פ לפי מ"ד
[בסוכה יג"ה] דלוקא בהיה משונה בשם בשעת מתן תורה פסול:
א"כ למה יפסול אזוב רומי. הרי על כרחך שם זה לא היה לו בשעת מתן תורה.
דהרי רומי גם לכניית רק אחר שכא שולעת את בת
פרעה [בשבת נו"ג]. י"ל דמדכניק למין זה שם לזוי. ולהכי גם
היו מכנין לו שם לזוי אחר. ורק אח"כ כשכניית רומי סביב למקום גידולו.
אמרור של פסח. הני מררייתא סתמא שמיייה והא דקרי להו מררייתא
במשנתנו. הרי גם הך על שם גזולין נקראים. י"ל התם אין שום מין אחר
מררייתא לבד כבר ניכר המין. דהרי בכל מיני מרריותא דלגמא דגדילי
באגמא. דק' לכאורה. א"כ למה יון ורומי פסולי
סחם. לא ממליך עלי' עליה לשאל לאיזה מין מררייתא מתכוין.
מיררא דאגמא. והא למה זה דומה כאומר חסא שבגן ראובן.
כמה מינין נקראין בשם אזוב. והשאל אייב סחם. לא יעלה על הדעת
שמתכוין על אזוב יון וכו'. והרי כל מידי דלא ממליך עלי' עליה
לא יזה. בפרק לרוב
הבזול גבי התרוב
פליגי ר' אחי ור' רבי
הד אמר מפני שמכשירה
וחד אמר מפני שמכשירה
ומייתי לה הר"ה מ"ה
אבל התם פי' מפני
שמכשירה לתוך וכ"כ

(כא) ורתי"ש כתב דלעולם מיירי בכ"ז תרומה. ואפילו הכי אינו מטמא למי חטאת.
דקמ"ל כפי"א ואם זהו כשר. דאע"ג דכיון דלא נשמר לשם חטאת. הוא אזוב זה עמא הוא לחטאת. דהרי כל לקבל עומאה
בין במאכל ובין במשקה א"כ שיעור [ברמב"ם פ"ד מחולקין ה"ה]. וכן עסק רש"י ורשב"ם [פסחים לג"ב. וקדח"ה] ודלא כרבעתו"ם [ג"ב].
קמ"ל דאפ"ה כדבידע דהוי בשהויה עמו. ואיל"ה"ק לדבריו שרי לעיל [פ"ה מ"ב] סתמא קתני. וכלל אזובין ביהדי משקין. דלכ"ע משהו משקין
מטמאים אחרים. א"כ גם אוכלין כן אפילו משהו מהן עוממאין להמי חטאת. והיינו ודאי משום חומר דלעיל חטאת. ליתרא דהרי משהו (מ"ג)
מפורש יולא דגם מי חטאת אינו מקבל עומאה מפחות מכביצה. אע"כ במשנה ג' דפרק י'. אוכלין ומשקין דקתני. ללדדין חטאתי. דבאוכלין
לריך דוקא שיהיו בהן כביצה. מיהו אפ"ה לפענ"ד דחיקא לן מילתא. דכיון דעכ"פ עמא האזוב מד"ס למי חטאת. חף יהי' כשר להוות

ב"ר מיני' הוא [כנדרים ג"ה]:
(כא) ורתי"ש כתב דלעולם מיירי בכ"ז תרומה. ואפילו הכי אינו מטמא למי חטאת.
דקמ"ל כפי"א ואם זהו כשר. דאע"ג דכיון דלא נשמר לשם חטאת. הוא אזוב זה עמא הוא לחטאת. דהרי כל לקבל עומאה
בין במאכל ובין במשקה א"כ שיעור [ברמב"ם פ"ד מחולקין ה"ה]. וכן עסק רש"י ורשב"ם [פסחים לג"ב. וקדח"ה] ודלא כרבעתו"ם [ג"ב].
קמ"ל דאפ"ה כדבידע דהוי בשהויה עמו. ואיל"ה"ק לדבריו שרי לעיל [פ"ה מ"ב] סתמא קתני. וכלל אזובין ביהדי משקין. דלכ"ע משהו משקין
מטמאים אחרים. א"כ גם אוכלין כן אפילו משהו מהן עוממאין להמי חטאת. והיינו ודאי משום חומר דלעיל חטאת. ליתרא דהרי משהו (מ"ג)
מפורש יולא דגם מי חטאת אינו מקבל עומאה מפחות מכביצה. אע"כ במשנה ג' דפרק י'. אוכלין ומשקין דקתני. ללדדין חטאתי. דבאוכלין
לריך דוקא שיהיו בהן כביצה. מיהו אפ"ה לפענ"ד דחיקא לן מילתא. דכיון דעכ"פ עמא האזוב מד"ס למי חטאת. חף יהי' כשר להוות

ר' עובדיה מברטנורה פרה צלוחת שהניחה פרק יא תוספות יום טוב קמב

ציונים

כמלקט מ"י טס סיד ור"מ
מ סמו אוב שבת
סוכה יג מ"י טס
ג' קלחים יתעמל' נרמס מ"י
ה"ל

חלוסי גרסאות

ח כמלקט לאוכלין
וכר"מ וכו"ל כמלקט

תוספות רע"ק

ח. (כ"י ור"י ור"ס אומרי)
[יג] הכמ"ס מסתיו
בש"ת ס"י פ"ח הביא
ששאל אצלו לא תא
קקור וחל"ה וכו' וכו'
לו מ"ס שפמתי על דע"י
אני שנה בה דברי ר"מ
וכ"י. ור"י ור"ס כ"י
וכדוכתי טובא הל"ז פ"ט
ותמוה לי אין אפשר
להו"א כן מתק דקדוק זה
כלל בכרייתא דמ"וין דף
י"ד הלוקח י"ן מ"בין
הכותים דברי ר"מ ור"י
וכ"י ור"ס אומרי וה"ס
ליכא לפתחי דברי ר"מ
וכ"י יהודס דה"א ה"ס
פ"ך טס דר"י אר"י פ"ט
פ' בתשובת רבינו בתלם
הכתבים ס"י קפ"א :

לענין חטאת. ולדבריו הללו הך דהכא במשקים שאינן טהורים לחטאת. וזכרו ההכשר והטומאה כאחת. ולפיכך פסול :
מ שלשה קלחים ובהם ג' גבעולים. שלשה קלחין שרשים. ובהם ג' גבעולים גבעול לכל קלח. גבעול הוא קנה
האמצעי שהזרע נראהו כקנבוס ופשתן. רש"י פ"ק דסוכה דף י"ג. ומ"ס הר"ב דילפינן לקיחה לקיחה וכו' .
ולאו ג"ש גמורה היא ולכך חס לא אגדו כשר. ח"כ למנוה נחקבלה ולא לעכב. הכ"מ [רי"ש] פ"א מה"פ בשם התוס' :

ר' יהודה אומר של ג' ג'. שהיה
ככל קלח ג' גבעולין. הרמב"ם :
מפסגו. כמו מפסקו. הרמב"ם.
והטעם

כמלקט לאוכלין. דר"מ. ר' יהודה
ור' יוסי ור"ש אומרים [יג] כמלקט
לעצים ס' : **מ** מצות אזור שלשה
קלחים ס' ובהם שלשה גבעולין ס'. ר' יהודה אומר של שלשה
שלשה ס'. אזור שיש בו שלשה קלחים ס' מפסגו ס' ואוגדו. פסגו
ולא אגדו ס'. אגדו ולא פסגו ע' לא פסגו ולא אגדו [יד] .

כמלקט לעצים ומגבו והוא כשר. וכן
הל' : **מ** שלשה קלחין ובהן שלשה
גבעולין. גבעול אחד בקלח אחד.
ושלשה קלחים דבעינן. ילפינן
לקיחה לקיחה מאגודת אזור מפסח
מזרים. מה להבין שלשה. דבהכי
מקרי אגודה. אף כאן שלשה: מפסגו.
מפריו

ר' יהודה אומר של שלשה
שלשה ס'. אזור שיש בו שלשה קלחים ס' מפסגו ס' ואוגדו. פסגו
ולא אגדו ס'. אגדו ולא פסגו ע' לא פסגו ולא אגדו [יד] .

מלאכת שלמה

ט שלשה קלחים. שלשה שרשים וכל שרש גבעול אחד ויבא בשלשה
ענפים שלשה גבעולין ור' יהודה אומר שיטעך שיהיה בכל
קלח שלשה גבעולין. הרמב"ם ז"ל :
מפסגו ואוגדו. משמע מכאן לאגד בידי שמים שמה אגד ועיין בהר"ן
ז"ל פ"ק דסוכה גבי חבילי קס וחבילי עינים :

כמלקט לאוכלין דברי ר"מ ככל הפסחים גרסי' ר' יהודה בלא ווי
וכן נמי בתוספתא והוי ר"מ יחיד לנבי רבים וכן משמע
מהרמב"ם ז"ל שכתב ואין הלכה כר"מ וכן פסק ג"כ ספ"א דהלכות
פרה אדומה. וז"ל להו זוני וזני : ומ"מ כמלקט לאוכלין דברי ר"מ ר'
יהודה ור' יוסי ור"ש אומרים כמלקט לעצים :

ביני תפארת ישראל בויע

אוס חש עומאה. וסגי במגנבו. מה אמרת. הרי לא שמר האזור לשם
חטאת. ומלא שחא עמא לחטאת. יהרי באזור עמא אסור להזות
[כלעיל י"י] יתא. דכמו שאם הבינו להזות מי חטאת הו"ל כענין שאינו
מקבל טומאה [כלקמן מ"ו]. ה"ה בהיה מיוחד להזאת מזורע דיו
כענין שאינו מקבל טומאה כלל. גם ח"א לפסול אזור זה למי חטאת
מדעשה בו מלאכה. ולא מנינו מלאכה שפוסלת רק במים [כס"מ מ"א]
אבל באזור לא :
(כד) ונ"ל דכ"ש בשלוקח יותר מנ' גבעולין. או בשיש בהשרש ח'
שנ' השרשים עמי מנבעול ח'. דכשר. דהרי לא כתיב גבה
מנין. שיהיה שירי בה כל תוסף. רק אגודה ילפינן בנ"ש מפסח.
והיינו רק ג"ל יהא פחות מנ' גבעולין דאין אגודה פחות מנ'. ופסגו דגס
ביותר מנ' נקרא אגודה. אמנם קשה למה לא ילפינן נמי בהך ג"ש
דלעשר אגודה גבי השלכה לתוך שרשה [לעיל פ"ג מ"א]. וכ"כ גבי
סרתת מזורע [נגעיס פ"ד מ"א]. והרי גם בהך כתיב אזור
והרי כל ג"ש סתם נאמרה. ומה עדיף הך מהטן [ועיין תוס' מנחות
כו"א ד"ה לא. ותוס' שנת קל"ה ד"ה סד"א]. ונ"ל דרק גבי הזאת
דכפפה כ' ולקחתם לכם אגודת אזור. וכמי חטאת כ' ולקח אזור.
(כה) והא דנקט כה"ל שיאגדס. והרי גם כשהיו קלחין וגבעולין
יחד. אגודים ועמודין הן. וח"כ לא יתקם לתוך יערך לחזור
ולאגדס יחד אח"כ. קמ"ל דאגדו כ"ש לא שמי' אגדו [כסוכה יג"א]. ולרמב"ם ה"ל שחלק רק השרשים ומ"י. י"ל דק"ל הכא
דוקא כשמחלק אח"כ יאגדס. אבל שיאגדס אח"כ יתקם. לא. מהו"ל כעין חעשה ולא מן העשוי. ואע"ג דאין האגוד מעכב. אש"ה
לכתחלה צריך אגוד. מידו להך או לאיך גירסא. דהא בשיש רק גבעול ח' מזורש ח' לא מהני שחלקם לנ' :

א) דאע"ג שפלו עליו משקין שאינן טהורים לחטאת. חמקט' ו'
כלל. להכי ומגבו והוא כשר : סד' ר"ל ג' שרשים : סה) שכל
שרש יהי גבעול ח' **(כד)** : סו) שיהי' בכל קלח לכל הפחות
ג' גבעולין : סו) ר"ל שיש בגבעול ח' ג' שרשים. ולרמב"ם
[פ"א מנהי ס"ד] נראה שהיה לו הגרסא קלח שיש לו ג' בדיון :
סח) ר"ל מפסג ומחלק הבד לג'. וחוזר ואוגדס יחד. ולגירסת
הרמב"ם ה"ל צריך לפרש הכא. דמפסג ג' השרשים זה
עזה **(כה)** : סט) וה"ה ג' גבעולין נפרדין שלא אגדס. ונ"ל
דקמ"ל זה הדיון בהיו מחוברין ופסגו. ולא בהיו הגבעולין
מופרדין מטיקרא. דקמ"ל דאע"ג שפ"י שפוסג הגבעולין לג'
נעשו סבדין דקין מחד. וכשלא יאגדס יהיו מדולדלין ותלוין
למטה. אש"ה אין האגוד מעכב מהן. וכ"ש כשהיו גבעולין
מופרדין מטיקרא : ע) וח"מ כיון דגס צב' לריעותא. שלא פסגו
ולא

מי חטאת ילפינן ג"ש זו. משום דבשניהו כתיב לקיחה סמוך לאזור.
מש"כ באיך. והרי כל דאיכא דמילי לה. לדמיו לה ממין [כיומא דכ"ב].
נפרדים וכ"כ צריך שיאגדס. ג"ל דקמ"ל דלא חטאת הרי שכן מחוברין
ולאגדס יחד אח"כ. קמ"ל דאגדו כ"ש לא שמי' אגדו [כסוכה יג"א]. אבל שיאגדס אח"כ יתקם. לא. מהו"ל כעין חעשה ולא מן העשוי. ואע"ג דאין האגוד מעכב. אש"ה
לכתחלה צריך אגוד. מידו להך או לאיך גירסא. דהא בשיש רק גבעול ח' מזורש ח' לא מהני שחלקם לנ' :

משנה אחרונה

ט מצות אזור שלשה קלחין. פי' הרב דילפי' לקיחה מאגודת אזור וכו' והא דכפ"ג
ללוב לא ילפי' אבל מאזור לאזור ילפי' כ"כ התו' סס. והא דמכשרי הכא דיעבד חס לא אגדו אע"ג דג"ש דאורייתא היא כתב הכ"מ בשם התו' דנ"ל
דלאו ג"ש גמורה היא. ח"כ למנוה נאמרה ולא לעכב ע"כ. ומ"מ קשה דר' יהודה דריש חס ג"ש זו אף ללוב ופסיל חס נמי דיעבד ודחוק לומר דלפיגו בהא חי
הוא ג"ש גמורה או לא או חי למנוה נאמרה. ובאמת שהתו' הקשו סס כן מדרי' דפסיל אף דיעבד והניחו בקושיא. וע"ד אפשר לומר דולאי אגודה דקרא אינה
בקשירה כמו אגד דמתני' ואגודה דקרא אינה אלא ללוקחם יחד בחמים וכן מוכח במס' אבות תמשה שיושבין ועוסקין בחורה שכניה ביניהם שנאמר ואגודתו על ארץ
יסדה. אלא דישבחסם ביחד לחוד מיקרי אגודה וכן בחמים וכן ר"י דילפי' ג"ש מדאורייתא לא כעין קשירה. ובלוב דהכמים לית להו ג"ש ס"ל לוב ח"ש אגד ואפילו
נעילתן יחד לא צריך והכי קמ"ל חס נעלן אחת אחת יא ולכתחלה משום זה אלו ואטוה מוזה לאוגדן כדאמר בגמ' סס. ור"י דלפיגו חס דיעבד דפסול חס לא
קשרן יחד היינו מדרבנן דגור שמו לא יעלם ביחד. וחכמים דהכא באזור פליגי ביה כדאמרינן דאפילו מדרבנן לא גזרי' דיעבד. אבל מדאורייתא כ"ש מודו דלא בעינן
קטורים. וכן משמע דהכא גבי אזור כ"ע אית להו ג"ש דלקיחה. ובאזור דמזורע פ' בתרא דנעיסם ובאזור שמשליכין לתוך שרשה דהכא דלפיגו חס לא תני לן דבעי
שליקחין והתם נמי לקיחה כתיב בהו. ולמאי דפי' לאגודה דקרא אינה קשירה אלא שיהו יקחין יחד בידו. ח"כ דהתם דאיכא אגודה אחרת בשעת לקיחה
שלשה קלחים וחס עץ ארו ושי תולעת וכיון דאיכא אגודה סני דהכי ולא בעינן שלשה באזור דוקא. והיינו דקתני גבי פרה ומזורע כרבן בשירי הלשון כדי שיהיו אחוים
ואגודין יחד אבל קשירה לא צריך. ואפילו בכריכה תני חס לא כרבן כשר. ונ"ל דר"י דלפיגו חס לא אגדו אע"ג דג"ש דאורייתא לא תני לן דבעי
חס לא אגדו בקשירה דגור שמו לא יעלם ביחד לדידי' ה"י פסול אף דיעבד ולהכי בעי שלשה של שלשה לא אגדו אע"ג דהתם חס לא תני לן דבעי חס לא תני לן דבעי
שלשה גבעולין ומיהו לכתחלה לא סני בחד דאית ביה שלשה משום דלמרא חגד בידי שמים לא שמי' אגד ומלא שאין כחן קשר וגזר חסו שלשה דלמלא דליכא אלא
קד בכל אחד שיקחם בלא קשר דפסול לדידי' דע"י :

מפסגו. משום דאגד בידי שמים לא שמי' אגד ולכתחלה מודו כ"ע דבעי אגד :

והיריו שנים מ"י ט"ז
חלופי גרסאות
כ"ד יוסי אומר ובר דלי
וגר"כ ר"מ ר"מ שנות
אזוב ב' ג' וכו' וכו'
שנים וכו' וכו' וכו'
קלחים וכו' וכו' וכו' .

והטעם שאותיות גי"ק מתחלפין: רבי יוסי אומר מלות
אזוב כו'. כתב הר"ב ר"י מחמיר עפי מה"ק דלר"י תחלתו
שנים פסול. ושיריו א' פסול. ואינו כשר עד שיהא תחלתו
שלשה ושיריו שנים. ולרבנן תחלתו שנים ושיריו א' כשר .
ואינו פסול עד שיהא תחלתו כשיריו

אחד. כן לשון הר"ש. ומ"ש הר"ב
והלכה כר"י. כ"כ הרמב"ם בפירושו.
אבל בחבורו פ"א מה"פ [הל' ד']
פסק כה"ק: **שיריו**. אם נפל
האחד לאחר זמן שיריו כשרים
בשנים. רש"י [דבוכה דף י"ג]:
וגרדומיו. פי' הר"ב הוא

הגבועל עגמו דאגרדום כו' וז"ל רש"י גרדומים כשמזין בו פעמים הרבה מתוך שנבעולו רכיס משתברין. וכל שהוא המשתייר
באגודה כשר. ובלבד ששתייר מכל אחד ואחד פל שהוא שתייה שם אגודתו קיימת ע"כ. ולאו שרין שיהיו ג'. שכששיריו
שנים אין כאן ג'. אבל גם לשנים קורא אגודה דיעבד. כדליתא התם בגמרא: **כל** שהוא. ש"מ דבתחלתו יש שיעור
ושיעור לא התפרש. הר"ש. *אונס הרמב"ם לא פי' שום שיעור לא בפירושו ולא בחבורו פ"א מה"פ אלא דנגעים
מסנה ג' שם כתב שיעור טפה לטברת מלורע. כמו שהעתיקי לשונו שם וכ"כ בחבורו ג' כרפ"א מהל' טומאת לרעה וטעמו מפ'
המפלת דף כ"ו ואני חמוה דהתם סתמא אמרינן אזוב טפה. ומאין [מפיק] לן דלאזוב דטברת מלורע. ולא לאזוב דטברת
טומא מת. דלמא איפכא. אבל נראה יותר מדתתם ולא פירש דתרווייהו בכלל. וכלומר כל אזוב שיעורו טפה. ולהרמב"ם
בפירושו יכולני לומר דסמך אדנגעים. דהא קדים בסדר. אבל בחבורו מסדר בהפך. אין לומר דסמך דללקמ'. אי איתא
דס"ל דלכל אזוב אמרו כן הוה ליה לכתוב כן במוקדם [טו]. והר"ש בנגעים לא פירש כלום. ועיין במסנה דלקמן:]

מלאכת שלמה
תכלת נבי לזית דלמרינן שיריו וגרדומיו כל שהוא ודמרינן מאי שיריו
ומאי גרדומיו ומוסיק דהלא קהני שירי גרדומיו כל שהוא ע"כ. וראיתי
בקצת נוסחאות דל"ג במילתיה דר' יוסי רק ר' יוסי אומר מלות אזוב
שלשה גבועלים וכו' וכן הניס הר"ר יוסף אשכנזי ז"ל וכ' כן מלאתי ע"כ:

ראשון לציון
כ"ד תי"ט ד"ה כ"ש כו'
ל' הו"ב במוקדם. וכו'
התי"ט עוד פ"א דעל"י מ"ו
ד"ס אמר ר' יוסי:

תוספות רע"ק
ד"ה תי"ט כל שהוא. הו"ל
לכתוב כן במוקדם:]
[טו] נפלתו על התי"ט
אמר כן לו לא הו"ב ליה.
וכי' הרמב"ם כ"כ לענין
אזוב דטברת טמא מת
פ"ג הל"ב מהלכות פרה
ואזוב אין פחות מטפה:]

חידושי מהר"ח
כ"ד תי"ט ד"ה כל שהוא
ש"מ דבתחלתו יש
שיעור כו' ולא בחבורו
פ"א מה"פ אבל בפ"ד
דנגעים כו' ע"ל .
ובמציא בחבורו בפ"ג
ה"ב בפירושו כך מצאתי
בגמרא במראה מקומות
ואף ששם לא כתב רק
לענין אזוב שששילבו
לתוך שרפת הפרה מ"מ
שם כתב סתם ואין
אזוב פחות מטפה משמע
בכל אזוב שצריך טפה
וכ"ש בפ"ד דנגעים
הוא ט"ס וז"ל בפ"א
דנגעים משנה א' ע"ש:

משנת אחרונה
ר' יוסי אומר מלות
אזוב כו'. פי'
הר"ב ר' יוסי מחמיר
טפי וכו'. וליכא
דמתני' לא מוכרעא
דמחמיר אלא בגמרא
מייחתי ברייתא דמפרשא
הכי. וקא"ת קשה למה
הדר תנא למיתני בדר'
יוסי מלות אזוב בשלשה
דת"ק נמי אמר הכי .
וה"ל טכ קבלו הלשון
מלות אזוב בשלשה
ומפרש ת"ק למזוה ולא
לעכב דגיס נמי כשר לכתהלה.

ישראל
תפארת
יבין
ולא אגדו כשר. וכדמסיק א"כ מה אילמריך לאשמעינן בחדא
לריעותא ברישא. וז"ל דקמ"ל דסד"א דחדא לריעותא ברע טפי.
דבפסגו ולא אגדו. הרי הן מדולדלין למטה. וכמ"ל. ובאגדו
ולא פסגו. מדלח חלקו למטה. וגם אגדו למעלה. כדלח ממש
בגבועל א'. והרי בגבועל א' מתחלתו פסול. ורק שיריו א' כשר
לת"ק. אבל בתחלתו רק שנים כשר לת"ק דיעבד [כפוסה ג"א].
קמ"ל: עא) קמ"ל אף דאיכא תרתי לריעותא: עב) ג' לעיכוב
בתהלה. ולת"ק ב' לעיכוב. וג' למזוה לכתהלה: עג) דהיינו
כשהיו כבר ג'. ואבד א' באורך הזמן (כב) (עד) דמתהלה
רריך שיהיו ארוכים טפה. וגרדומיו היינו שנתקרו על ידי
רבי הוואוס (כו):

השיעור ג' שאמרנו. וכ"כ ברישא נקט שיריו לשון יחיד. ר"ל של שיעור זה שזכר מקמי הכי. ותמוה רתוי"ט על הרמב"ם שכתב כן במלורע.
ולא בהלכות פרה דמוקדם בחיבורו. ומ"ל להלק בינייהו. ותפם עליו הגאון הגדול מהו' עקיבא זניק"ל דלשתימתי' לרתוי"ט דברי הרמב"ם
[מפרש פ"ג ה"ב] שכתב להדיא באזוב דטברת טמא מת אין פחות מטפה. עכ"ל. ויאמר הקטע לא כתב הרמב"ם שם כן להדיא. רק
לענין האזוב שמשלך תוך שרפת הפרה כ' גבי' וז"ל ואין אזוב פחות מטפה. והיינו לענין תחלתו דלת"ק תחלתו בשנים כשר. ולר"י שלשה לכתהלה:
נמי נימא שכוונת הרמב"ם שם. דאזוב שזכר בכל מקום שיעורו טפה. הדרה הקושיא להרמב"ם ז"ל דלמה הולך שוב לפרש כן במלורע. ולא
גם בהזאת מי תעלה [כפ"א] וז"ע:

הלכתא גבירתא כללא דפרק יא

המלקקת. או שיש לחוש שירד לחובה מל. כגון שיעמדה מגולה בלילה תחת
השמים נפסלו. ובהניחה מגולה ומוצאה מגולה. אפילו מצוי שם חולדה כשר. מראין
טובה ריעותא. צמיר פהיל אין מציל על מים מקורשין או על אפר. רק על מים

כלי עם מים מקורשין או אינו מקורשין שהניחו מגולין ומוצאן מבוטן.
היו ודאי ע"י אדם נעשה. ומרוב כנ"א סומאין להפאת. נפסלו המים.
ובהניחן מבוטן ומוצאן מגולין. ודאי ע"י שרץ נעשה. ושומר. ובמצוי שם חולדה

פרה צלוחת שהניחה פרק יא

גבירתא קמו

משנה ב אע"ג דבכל דוכתא חמור שהרת המטא בתרומה, אפ"ה לענין ספק שניהן ישפך, ורק בהוה בהן ונגע תרומה, הר"ז תלוי, וכ"ש כל שבתרומה פמא גם בחטאת כן, וכ"כ ברפפות ורעוזה ששגנו בפ"ג ובפ"ד דובים, כל ששהורים בתרומה וקדשים, גם גבי המטא שהורים:

משנה ג מאכל בגודל ביצה נשפלה ואכלה בעוד מי המטא על פני, אם היא תרומה חייב מיתה ב"ש, מדאכל תרומה במזו"ג, ובאין בה כביצה רק כזית, המים שהורים, ורק האוכלה חייב מיתה בידו שמים, אפילו מי המטא שהורים מטמאין להבא להוכן ראשו ורובו, ואע"ג דכל"ז נטמא ונעשה ראשון דאורייתא מדנגע במי המטא שלא לצורך הנאה, הג"מ הוא דכשהארס הטהור נגע בהמי המטא שלא לצורך, נטמא הוא, אבל לא המים שנגע שיע"ז נטמא, רק מדהם שהורים נטמא, אבל הכא נטמא ושימא גם המים:

משנה ד כל הנטמא טומאה דאורייתא, מטמא עד ד' בקודש, ועד ג' בתרומה, ועד ב' במעשר שני וחולין, ואסור לכנוס לתוך תומת הר הבית, ואפילו היץ לחומת הפנימי ואפילו במקום ששטמא מותר שם, אפ"ה לחיל אסור לכנס, מיהו לאחר שטבל קודם הערב שמש, אע"ג שהוא שני, אפ"ה רק פוסל לקודש כמו תרומה, ובכא לעזרת ישראל אפילו רק קודם הערב שמש, חייב כרת, והיה מחוסר כפורים קודם שהביא קרבנו:

משנה ה ג' מדות בטומאה דרבנן, (א) האוכל ראשון או שני לטומאה, או שתה משקין טמאין, והבא ראשו ורובו לתוך שאובין, או שנפלו על רי"ג ג' לוגין שאובים, וכלים שנשטמו במשקין טמאים, והכהן השורף הפרה, שסמכו ב"ד ידיון עליו לטמאו, כולן אינן צריכין הערב שמש אחר טבילתן, בין לתרומה או לקודש או לחטאת, (ב) טומאת עכו"ם, וטומאת ע"ה, וגר שמת, וטומאת פרושים לתרומה וקודש, וטומאת היסה הדעת, כולן צריכין הערב שמש אחר טבילתן, אמנם ב' הלוקים הללו מטמאים קודש, ופוסלין תרומה ואסורים במע"ש, ושהורים לרלוין, אמנם לאחר ששבלו, בחילוק הראשון, מותר בכולן, ובחילוק הב' אסור קודם הערב שמש, אבל אינו פוסל, וכ"כ בנכנסו למקדש קודם טבילה אפי' בחילוק

הב' רק פטור ואסור, ולאחר שטבל, בחילוק הראשון מותר, ובחילוק הב' אסור ואסור קודם הע"ש, (ג) כלים הנגמרים בטהרה, ואונן, ומחוסר כפורים לאחר שהביא קרבנותיו, אפילו טבילה א"צ רק לקודש, ומותר לבוא למקדש גם קודם טבילה: **משנה ו** הטמא אפילו רק מומאה שמר"ס, מטמא מי המטא המוקדשין, ואסר הכאת ולאדם וכלי, וכל דבר הטהור להטאת כל שנגע או נשא אורן, כל שלש טבל לשם המטא, אבל א"צ הערב שמש אפילו נטמא מומאה דאורייתא, אבל אובב המוכשר, ומים שאינן מוקדשים, וכלי רוקן הטהור להטאת, רק בניגון קודם טבילתו מטמאין ולא בנישאן:

משנה ז אובב עם שם לווי פסול, דרק אובב סתם כשר, ואפילו צריכים להוסיף לו מלת זה, אבל בצריך להוסיף לו מלת רומי, יוני, כוחלי, מדברי, מקרי עם לווי ופסול, דרק על שם תמונתו המשוה מאובב המשוש נקרא כך, ועיקר גדולתו במקומות הללו, אבל גדל גם בכל מקום, ולהכי פסול, אובב תרומה, אפי' הוא פחות מכביצה שאינו מקבל טומאה להטאת, אפ"ה לא מהני אפי' בדיעבד כשהוה בו, אבל תרומה טהורה ששמרה להטאת, רק לכתחלה לא יזה בה, סרסבב לת הכשר לקבל טומאה, אין אובב כשר כשהשורג רק שאין בו נץ עדיין, או אפי' כשיש בו נץ שלא נפתח, ואין כשר רק כשיש בו נץ שנפתח, מיהו נכנס למקדש אחר שהוזה באין בו נץ חייב, וכשיש בו נץ ולא נפתח פטור:

משנה ח אובב שהוזה בו על הטמא, כשר למצורע, אובב שלקטו לעצום או לתואה, לא שייך בו הכשר, ולהכי כשנתלחלח במים אפילו טמאים, מנגבו וכשר להזאה, וכלקטו לאכלו, אפילו נתלחלח אח"כ רק במים שאינן שהורים להטאת, פסול להזאה אפילו ינגבו, מדגטמא להטאת:

משנה ט מצות אובב ג' שרשים, בכל שורש גבעול, ובעול שיש בו ג' שרשים, מחלק הגבעול לארכו לג' חלקים, ומזה בהן [וכ"ש כשורש א' וג'] ענפים בו, שרשאי לחלק השורש לג', ובלא חלקו ולא אגרו כדיונו, כשר בדיעבד, ולכתחלה צריך שיהיו ג' ענפים ובדיעבד כשר כב', ובהשתמש ג' ונשאר א', כשר, מדברי הוזה בו מקודם, גם אגוד אינו מעכב בדיעבד, ולכתחלה צריך שיהיו הענפים ארוכים שפת, ובנתקצרו ע"י רבוי הזאות כשר אפילו לכתחלה:

ר' עובדיה מברטנורה פרה האובב הקצר פרק יב תוספות יום טוב ציונים

פרק יב א האובב הקצר מספקו, מאריכו כדי ספקו: **פרק יב א מספקו** בחוט ובכוס, פי' הר"צ מאריכו כו' ובכוש, הוא הפלך שהנשים עוות בו: **פרק יב א האובב הקצר**, מספקו (ב) וטובל ומעלה, ואת"ג דכתיב ולקח אובב ועבל במים, והוא לוקח הפלך שהאובב נתון בראשו, שפיר קרינן ביה ולקח אובב, דלקיחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה: ואוחז באובב ומוזה, דבהזאה צעין שיהא אוחז האובב בידו: ר"י ור"ש אומרים בו, ואין הלכה כר"י ור"ש: **ב ספק מן הכוש ספק מן החוט בו**, דצעין הזאה ודאי מן האובב, משום דאמרינן העמד

פ"ב א האובב הקצר וכו', ופי' אובב קצר שאינו מגיע לשולי הכלי אשר בו מי המטאת, וז"ל רש"י וז"ל ס"פ לולב הגזול אובב קצר שהיו מבזים מי המטאת מעיר לעיר בשטופרת של קנים ארוכות ומלגעים אותן בהן לטהרת עמלים ומטבל האובב ומוזה ואם היה קצר

פ"ב א האובב הקצר, מספקו (ב) וטובל ומעלה ואוחז באובב (ד) ומוזה, רבי יהודה ור"ש אומרים כשם שהזייה באובב, כך טבילה באובב (ה): **ב הזה**, ספק מן החוט, ספק מן הכוש (י), ספק מן הגבעול, הזייתו

מלאכת שלמה כשמכניסה בפי השטופרת ואינו מגיע למים שבראש השני מספקו ומאריכו כדי ספקו: וארוחו באובב ומוזה, מפני שאם אהו מספקו הוא מנענע לכאן ולכאן ואינו מכין להזות על הכלי ע"כ:

פ"ב א האובב הקצר וכו' ופ"ב א האובב הקצר מספקו (ב) וטובל ומעלה ואוחז באובב (ד) ומוזה, רבי יהודה ור"ש אומרים כשם שהזייה באובב, כך טבילה באובב (ה): ב הזה, ספק מן החוט, ספק מן הכוש (י), ספק מן הגבעול, הזייתו

פ"ב א האובב הקצר, מספקו (ב) וטובל ומעלה ואוחז באובב (ד) ומוזה, רבי יהודה ור"ש אומרים כשם שהזייה באובב, כך טבילה באובב (ה): **ב הזה**, ספק מן החוט, ספק מן הכוש (י), ספק מן הגבעול, הזייתו

תפארת ישראל ביני ביני

פ"ב א קושר חוט בקלפו כדי להאריכו כדי סיפוקו שנינו ראש האובב להמי חטאת שבשולי השטופרת: (ב) ר"ל או תומצ בקלפה התחמוץ כוש, והוא פלך שהנשים כורכות עליו המטות, ועושה כן ג"כ כדי להאריך האובב: (ג) המי חטאת שבשטופרת, דלע"ג דלוי אוחז האובב ממש צטעה שמתבולו, לקיחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה [וכפ"ה ל"ז א]: (ד) דבהזאה לריך שיאחו בהאובב עלמנו, דל"כ יענע האובב אנה ואנה, ולא יבוא ההזאה מנחו כראוי: (ה) אי"ל למכח

סברא אומר כן, דכמו דבהזאה לא מהני אם לא יאחו בהאובב עלמנו, כך ראוי להיות בטבילת האובב, דמ"ש טבילה מהזייה, ליתא, דהרי בהזייה עממא אחרינה איכא, וכדלמארן [לעיל ס"ד]. אלא ה"ק דראוי להשוותן מהדוקקו הוייה בטבילה דכתיב ועבל והזה, לגלוי דלע"ג דבכל דוכתא לקיחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה, אפ"ה הכא כמו דבהזאה לא מהני וכדלמארן ס"ג בטבילה: (ו) ר"ל אם קצר האובב בחוט או תמצ בו כוש וכמאנה א', ומסופק אם מזה או מזה ב"ה קפת ההזייה

וה"נ הא אמרי' מלות לקיחתו כגודלה ואי מספקו בחוט איכא כל תוסף, י"ל לאובב הקצר היינו גרדמיו דס"פ דלעיל ובשיריו לכ"ע לא צנו אגודה כדלעיל: בשם שהזאה באובב כך טבילה, וא"ת והא הזאה דרפא כשר טלח באובב אי לאו משום שמתנענע כדפי' רש"י וא"כ טבילה אמאי לא, ואין לומר דר"י ור"ש ס"ל לקיחה ע"י ד"ל לא שמה לקיחה, הא אמרי' בנמ' התם דלפ"ה כיון דכתיב' כגופי' דמי, וז"ל דהיינו לת"ק אבל ר"י ור"ש לית להו דגופי' דמי, ואשכחן לר' יהודה כדלעיל פ"א דנגעים מ"ח דלמר קשירה לא הוי חבור ומאמע דבכל דוכתא ס"ל הכי וכ"כ במגן אברהם ר"ס ס"ו לפנין לזיית, ועיין מ"ש בזה במ"ס נגעים: **בזייתו**

החם נספדוין מ' עיי' פ"א
ה' פ"א ה"ג ופיצה עיי'
ס' פ"א כ"י 'צלוחית ירושלמי'
כ"ה כ"ב ר"ז עיי' ס'
מ' חטאת ירושלמי ככות פ"ח
פ"ד נוסף פ"ה ס"ט עיי' ס'
פ"ה

ב מחט שהיא נתונה על החרס. והחרס אינו עמוא .
וסד"א דהכא מיטרתת המחט במלוי שמן
החרס. כיון שלא על החרס הולך להזות. קמ"ל דאפי"ה לא:
מובל ומעלה כדרבו. פי' הר"ב ולא אמרי' מתוך שדחק

העמד עמוא על חזקתו: מחברו מיצה עליו. שמה ממלית
מי חטאת של כלי אחד הלך על האחר: הואתו פסולה. דלוי
מחזירו מילה עליו אין זו הזאה מן האזוב: מובל ומעלה
בדרבו. ולא אמרי' מתוך שדחק צביה ללאת. שמה יחזרו
המים לתוך הכלי ולא יאחר באזוב

תוספות חדשים

ב תו"ס ד"ה מובל כו'.
אבל הר"ש כו'. גם
הר"ל פ"ו כן אלא
דמכ"ס ור"י חיי"ט בהאם
שניה לכך נתקן האזוב
ומינו נסתמן:

אליהו רבה

ב מובל ומעלה כדרבו.
ולא חיישין שמה יספג
ויקת מלדין הכלי ותק
בסיפא ובלבד שלא יספג:
ר"א הויה ראשונה.
דכתיב רשעיה לא חיישין
שמה יספג ק"ה דל"ג יספג
ק"ה ילכע באזוב וכי מזה
ממי טעילה מזה אבל כהויה
צביה חיישין כי עכל
בתוכה האזוב שמה יספג
לתוך המים מזה ספג
בהאשה וכדמתיא בתוספת'
אבל לא האם שיה מפי
שמים נסתמן דברי ר' צ:

משנה אחרונה

ב הוייתו פסולה. פי'
הרב דכשיני הזאה ודלוי
מן האזוב משום דאמרי'
העמד עמוא על חזקתו
ע"כ וכו' הר"ש ור"י
מובן דכלל חזקת
טומאה נמי פסול דספק
ד וריתא הוא. ונראה
כלל הוצרכו לזה אלא
משום דכעי למיתני
לקמי' הוה על שני
כלים וכו' ומחט שנתונה
על החרס וכו' ובהני
תרתו קמ"ל דאפילו אית
בהו ספק ספקא לקילא
אפ"ה פסול כדפי' לקמן
וגם אינערין טעמא
משום העמד עמוא על
חזקתו דלוי לאו ה"ט כל
ס"ס אפילו בדאורייתא
שרי. אע"ג דרפ"ב
דמקואות אמר דבספק
ד"ס לא אמרי' העמד
עמוא על חזקתו והוי
ספיקו בדאורייתא והוי
כמו חד בדרבנן. ה"ס
לא אמרי' הכי אלא
בספקו ד"ה דבר
שתיקן מד"ס. והשתא
כולה מתני' בלא זו חף
זו תני דלא מבטיח

הוייתו פסולה(ז). הוה על שני כלים.
ספק על שניהם הוה. ספק מחברו
מיצה עליו(ח). הואתו פסולה(ט).
מחט שהיא נתונה על החרס והוה
עליה. ספק על המחט הוה. ספק
מן החרס מיצה עליה. הוייתו פסולה.
צלוחית שפיה צר. מובל ומעלה כדרבו(י). ר' יהודה אומר הוייה
ראשונה(יא). מי חטאת שנתמעטו. מובל אפי' ראשי גבעולין. וכוה. בלבד
שלא

העמד עמוא על חזקתו: מחברו מיצה עליו. שמה ממלית
מי חטאת של כלי אחד הלך על האחר: הואתו פסולה. דלוי
מחזירו מילה עליו אין זו הזאה מן האזוב: מובל ומעלה
בדרבו. ולא אמרי' מתוך שדחק צביה ללאת. שמה יחזרו
המים לתוך הכלי ולא יאחר באזוב

מלאכת

ב מחט שהיא נתונה וכו'. סנהדרין פ' הנשרפין דף ע"ו וס' פירש
רב חיננא ארז דהוה יהודה משמיה דרב דמלא קתני פי' רש"י ז"ל
לאו לשון מלוי דהוה התוה קתני אלא לשון מניחה כלומר ההואה נמלאת
עליה ואין ידוע אם בתהלה הוה עליה או חזר מכה היתו או שמה
לא זה ולא זה אלא על החרס הוה והיה מדרון והלכה ההואה על המחט
דליכא כחו כלל. ונלע"ד דלא זו חף זו קתני ל"מ הוה על שני כלים
דמרווייהו כעו הזאה מן האזוב ומניחה בהו הזאה לפהרתן דכיון
דמחט מניחה בה הזאה והרס כיון דלאו בר הזאה הוה דהוי עמוד
הוה ה"ל דהואתו אפילו על הספק כשרה קמ"ל דהכא נמי פסולה ואפי'
הס הוא כלי חרס שלם ועמוד לחטאת כך נ"ל:

צלוחית שפיה צר עמוד ומעלה כדרבו. ולא חיישין שמה נדחק האזוב
בפי הצלוחית שבתוכה המי חטאת ונסתמו לחון מים שהן
בלועים בתוך האזוב ונתערבו במים הנשרפים ור' יהודה חייש בהזאה
שניה שכבר נתקן האזוב ומינו נסתמן. הר"ש ז"ל. והוא קרוב
לפירוש שאכתוב בסמוך בשם ה"ר שלמה שיריליו ז"ל. וכן הוא ג"כ

כפי' הר"ש ז"ל. והרמב"ם ז"ל פי' מובל ומעלה כדרבו ולא אמרינן אף
אלה המים אשר עלו באזוב מן המים אשר בפי הכלי הן ומתוך לריות
סה נדבק האזוב לו ואין זו טעילה אלא מסתמא מן המים אשר בכלי
עכל ור' יהודה אומר שבהזאה ראשונה לבד הוא אשר יוה מזה הכלי
הגר לשי שבהזאה שנייה נדבק האזוב יותר לפי הכלי ומוליא מים
מדופני הכלי ע"כ. פי' אבל ח"ק מכשיר בין בהזאה ראשונה בין בשנייה
והלכתא כוותיה שכן פסק בס"ס עשירי דהלכות פרה אדומה וע"ס
בהשנה. ובירושלמי ס"פ שני למסכת ערלה דף ס"ב מיייתי לה להאי
בבא דללוחית אמתי' דכלים שסכן וכו' דאמר התם ר' אליעזר אחר
הראשון אני בא ומפרש התם טעמא דר' אליעזר דראשון מוליא את
האחרון וא"ר יוחנן ר' יהודה ור' אליעזר אמרו דבר אחד דתקן ללוחית
וכו' ר' יהודה אומר הזאה ראשונה ופי' ה"ר שלמה שיריליו ז"ל ולא
הזאה שנייה דמסקים ראשונים מלמתי' האזוב ומוליאין מים מנוף
האזוב דהוו לכו אמרוניס דהשתא הוא דיוגלין וא"ר אבהו בשם ר' יוחנן
לא סוף דבר ללוחית אלא אפילו ספל שסוי רחב חייש ר' יהודה דלפקי
מסקים מנוף האזוב ומתערב במי חטאת ותנא ללוחית לאשתמיין רבותא
לרבנן

תפארת

ההזיה או מהאזוב: ז' דלוי ספק הזאה מוליא מידי ודלוי
טומאתו: ח' תלת מיליה לשון סמיכה היא [כמו ומלא דמו על
ק"ג]. והכא ר"ל שמה נכחט ונטף מטפת הזאה של כלי א' על
כלי אחר שבגדו: ט' והא דאלטרין תחת למיתני ג' צבי.
דהיינו ספק דמוטס וכו'. וספק דמכלי לחצירו. וספק דמחרס
למחט. ה"ס. דלאם בספק דמוטס וכו'. סד"א התם הוא
דפסול. מדום ספק אס היתה הטיפוס זו כלל על האזוב.
אבל דבספק דמכלי לחצירו. דבדולחי ילחה הסזאה מהאזוב
ממש. ורק מסופק אס בא הסזאה מהאזוב לכלי זה. אימת
דכשר קמ"ל. ואי מהא. סד"א התם הוא דפסול. משום דלוי
נתמלה מטיפת הסזאה ממכלי שהיה לריך הזאה. הרי כבר
נעשה מלוחת של הטיפוס. ואין קרויין עוד מי חטאת. אבל
במסופק שמה מהחרס נמלה על הכלי. הרי גם אס ה' כן.
הרי החרס לא היה לריך הזאה ולא נעשה מלוחת של הטיפוס.
וסד"א דכשר קמ"ל: י' ולא חיישין שמה נתקנה מי ההזיה
מהאזוב לדופן לואר החר של הכלי. ולא נשאר כדי הזיה
מסטיבלה בהאזוב [הרי"ג]. א"כ קמ"ל דלא חיישין דמדנדחק
האזוב ילא השרף שמנוף האזוב והתערב צביה חטאת שבאזוב

ישראל
[הרי"ג]. א"כ קמ"ל דלא חיישין שמה המים שהעלה בסטיבלה
נדחקו וילאו ללואר הכלי. וחזרו ונבלעו משם להאזוב. ואין
כחו ונבלע והוה [הרי"ג]: יא) ס"ל דהוה לבד כשרה. דאע"ג
דכלל דוכתא רשאי להזות כמה הזאות מטעילה אחת. אפ"ה
כשפה הכלי לר' ס"ל לר"י דלא רח הזאה ראשונה. אבל
הזאה שנייה לא. לטעם קמח מדום לחוש דמדנדחקו מי
החטאת מהאזוב וילאו צפה החר של הכלי. וגם כבר הוה מהן
הזאה א'. ודלוי לא נשאר תו כשיעור הזאה בהאזוב להזאה
שנייה. ולטעם ג' ה"ל חייש ר"י בהזאה ה' דע"י שנתרסק
האזוב בלואר החר. אע"ג דבהזאה ראשונה לא נתערב עדיין
השרף של האזוב עם מי הזיה. דמדסהו מי הזיה עדיין
רבים על פני האזוב. לא הוה כל כך צבח עד שילא השרף
שבתוכו. עכ"פ בהזאה שנייה מזה עפי צבח. וחיישין שפיר
שע"י מתמלה השרף שבתוכו והתערב עם מי הזיה. ולטעם
ג' ה"ל ר"ל לא יחזור לטבול האזוב פעם ג' כדי להזות בו
הזאה ג'. דדוקא בפעם ראשון שהאזוב עדיין קשה. ואין המי חטאת
שעליו נסתמן כולן להפס החר. אבל צטיבלה ג' שכבר נתרסק
האזוב מהולאה ראשונה. חיישין שפיר שכשילואו צטיבלה
שנייה

ספק מן הכוס ספק מן הכוס ספק מן הכוס וכו' ועוד העמד עמוא
על חזקתו. ואפילו הוה על שני כלים דלויא תרי ספקי לקולא שמה כולן מן האזוב והתל
פי' לא מילה איתמר אלא מלך וכו' ממחתי' לעיל רפ"ו כמ"ס הר"ש שם ואפ"ה פסול משום העמד
במחט הנמלאת בשני אצורו על ספק כלים הנמלאת בפ"ד דטהרות מ"ה ובכמה דוכחי. דאע"ג דשיקר עומאתה בספק ואיכא תרי ספקי אפ"ה פסולה. ומ"ס חו"ט דבחרס
קמ"ל אע"ג דהחרס א"כ הזאה וכו'. אינו מיושב למאי דמסיק בגמ' לא מילה איתמר אלא מלך והספק הוא שמה לא בלחה הזאה מכה האדם וכוה אין לתקן אס החרס
לריך הויה: מובל ומעלה כדרבו. פי' הרב דלא חיישין מתוך שדחק לא יאחר בו כשיעור ע"כ ואפי"ה דאם עובל ראשי גבעולין לבד שני דללקמן וכשדחק ודלוי כבר
ליס

באוב ישנה יומא י"ז ופ"ט
המים המטפין פ"י ע"ט
חלופי גרסאות

ספח לכות. ק"ל דבר
שהוא מק"ט וכו' לא ישנה
בכ"מ קט"ו ישנה. ע"ד
שאני מק"ט ישנה כתיב
ה"ו לא ישנה. על האדם
כו' לא ישנה ד"כ (ל"ח)
גיבת לא. ונכח. על הכתוב
והוא על האדם אם יש
אזוב ישנה" ל"ח ד"כ י"ז

תוספות חדשים

ג בהר"ב ד"ה אם יש
באוב כ"ה שגשתייר
באזוב הוא פירוש הרמב"ם.
ועיין בר"ם וברא"ש:
ג תוי"ט ד"ה אם יש
באזוב כ"ה פ"י הנכון
כו' וכו"ו יומא דף ק"ז
פ"א פירש איפכא ע"ט:

אליהו רבה

ראוי להזהר: והוא על
דבר שמקבל טומאה.
ואפ"ט שאינו לריך להזהר
שלא נטמא אלא פסול
ראוי להזהר שהוא מקבל
טומאה: אם יש באזוב
ישנה. ישנה יום המים
המטפין באזוב שלא
נפסלו מלחות כחולצו
כראוי להזהר על דבר

הוא טיול לחמת. ומשני כמו כחוש הוא. מהר"ם:
ג אם יש באזוב ישנה. הפ"י הנכון שאפ"ט שיש מים
באזוב להיות היום שניה ישנה ויטבול. הרמב"ם:
ע"ד האדם כו'. פירושא דרישא. וכה"ג במשנה ב' פ"ח:
* [המים המטפין. פי' הר"ב

אם הטביל באזוב טפוח כו' וז"ל
הרמב"ם ספ"י מו"פ [הלכה ט']
אם נטפו בכלי וחזר והטביל בהן
את האזוב בזוונה להיות על דבר
המקבל טומאה. כשרה. ע"כ.
ולריך לחלק בין כשנטפו מן האזוב
לכשטפס בו. וזה מצוהר]:
המזה

מלאכת

שנשאר באזוב ובפ"ק דיומא דריש לכו מדכתיב והוא הטמא על הטמא
דמאי למכתב והוא הטמא עליו מאי על הטמא לדברים המקבלים
טומאה הוא דלחא דמכי מזה על דבר המקבל טומאה כשר המותר
להזהר על דבר שאינו מקבל טומאה נפסל המותר להזהר. ואית דגנסי
איפכא ברש"א ישנה ובסיפא לא ישנה דלזינן בתר כוונה ולא בתר
הזאה ומסתברא דגריסין כסיפא ישנה דקתני בתר הכי מים המטפין
כשרים משמע דעלה קאי והך משנה דלא כר' עקיבא דליהו מוקי ליה
לקרא בפ"ק דיומא לענין מזה דעל טמא טמור ועל טמור טמא ואפילו

אם נשתייר באזוב כדי הזאה ח"ץ לחזור ולטבול פעם
שנייה. אלא מזה מלוחו ששתייר באזוב על הדבר הטמא
ועלתה לו הזאה. דכתיב והוא הטמור על הטמא. עד שיתכוין
להזות על הטמא* הלכך כשנתכוין בשעת טבילת האזוב להיות
על הטמא לא ישנה. אלא יזה
ממה ששתייר באזוב אבל אם טבל
האזוב כדי להזות על דבר שאינו
מקבל טומאה. הואיל ותחלת טבילתו
פסולה. כך הזאתו פסולה. ולא
יזה בזה ששתייר באזוב עד שיסנה:
המים המטפין. מן האזוב שהטבילו
לשם דבר שאינו מקבל טומאה אם
הטביל באזוב טפוח אזוב והוא מהן

כשרים
כשרין

שלמה (* כד"ו וכד"ט הג"י על הטמא ח"ט"ס שהיה על דבר שאמקט"ו לא ישנה.
תמאל לומר דלר' עקיבא כיון דמוזא טמא מזה נמי טמא דקחשב
כטמא מי חטמא מ"מ חטמא מתי"ו דלדס דומיא דבהמה כגון אדם
טמור המים כשרין והמזה טמור. הר"ם והרא"ש ז"ל. אבל ר"ע ז"ל
חפס פי' הרמב"ם ז"ל:

על האדם וכו'. תוס' שבת פ' במה בהמה דף ק"ב וכמו שהעתקתי
עם ראש הפרק ומשמע מתוך דבריהם ז"ל שמפרשים מתי"ו כדעת
הר"ם והרא"ש ז"ל:

שאין

יבין

על האזוב מי חטאת מזהוה זו: (א) ר"ל ח"ץ לחזור ולטבול
האזוב שנית כדי להזות על הטמא. אלא מזה עליו מהמים
שנשאר באזוב. דאפ"ט שהיה על דבר טמור. ללא שייך בו
הזאה. ח"ט"ה כיון שהתכוון בהזאה לדבר ששייך בו טומאה
והזאה. הו"ל כאלו בחמת הו' לריך הדבר שהוא הזאה. ולא
נפסלו המים שנשאר באזוב. דהרי רשאי להזות כמה הזאות
מטבילה א' (ולגמ"ט סי' י"ד) (ה): (ב) בין שהדבר הוא טמור
או טמא. ללא שאלם הדבר טמא. גם לו לא הועילה הזאה זו
מדחתיו לדבר שאמקט"ו: (ג) ר"ל אפילו יש באזוב מי חטאת
עדיון [ומל"ט חס עמקום מלת אפילו. משמעות פ"ה מ"ה]: (ד) ר"ל לריך
לטבול שנית על דעת להזות ממנו על טמא. דאף שהיה על
דבר שמקט"ו. ח"ט"ה כיון שבשעה שנטבל התכוון להיות על דבר
שאמקט"ו. הו"ל טבילה ראשונה כאלו לא טבל כלל. והרי
וטבל כתיב. לפיכך לא היה ממים הנשאר באזוב אף שיש
ע"ד הרמב"ם כן. וגם בחיבורו פי' ה"ח. ולבראש"ד [שם] וגם לר"ב א.
דרך חמרת בזה. שפירשו משמנתו ע"פ הסומפתא. דה"ק תנא.
דבבא קמיתא אשמעינן. דאף שהתכוון להזות על דבר שמקט"ו.
ח"ט"ה כיון שבחמת הזאת על דבר שאמקט"ו. לכהי אף שיש באזוב לא
ישנה. ר"ל חטו רשאי להזות ממים הנשאר באזוב. ובבא בתרייתא
ה"ק. דאף שהתכוון להזות על דבר שאמקט"ו. ח"ט"ה כיון שבחמת הזאת
על דבר שמקט"ו. לפיכך הו"ל כאלו טבל לשם דבר המקט"ו.
וישנה. ר"ל רשאי להזות במים שנשאר באזוב על הטמא. וח"ט"ה

לשוב ולהטביל האזוב לשם כך. מיהו בין למר ובין למר ח"ץ
טמא זה רשאי ג"כ להזות על טמא שלא התכוון בטבילתו.
לריך לחזור ולהטביל האזוב מדלא הועיל לו טבילה ראשונה.
לבראש"ד ור"ב א שפסל משום הזאתו שהיה [עד שיחזור ויעבול].
ע"כ המים שעדיין מוטבלין באזוב כשרין פן. וכשחזרו ונטפו
מהאזוב

משנה אחרונה

בתר טבילה חולצין
כשהטביל לדבר שאינו
מקבל טומאה נטמא
הנוטביל שגשח מי
הטמא שלא לנורך וחזור
ומטמא המים וכו"ב
התו' עס והר"ם כן.
אבל אם הטביל לנורך
הזאת על שאינו מקבל
טומא' בתה נפסלו המים
הנשארים. עד שלא
היה היו פולס כשרים.
ומשנה ויגתה הזאה
מידו כמה נפסלו
הנשארים והיינו טמא
דס"ל דעטבילה ת"א

ישראל

האדם והזאת על הבהמה. הרי מבורר כדברינו. דלנ"כ למה נקט בהמה
ולא רבותא עפי. דהיינו אדם טמור [ועיין רמב"ם פ"י מפרה ה"א]:
(ה) וא"ת עכ"פ גם בהתכוון לבהמה והוא על האדם. למה יפסול
המים שבאזוב. ומ"מ ממים מקודשין שחישב עליהן לשמות שלא
נפסלו. ואפילו העה כבר החבות לשמות [לכעול פ"ט מ"ד]. וג"ל
דלדרכה סתמא דהבא היינו כר' יהושע דהתם דקיי"ל כוותיה. דהרי
הבא נמי אף שחישב על המים שבאזוב מחשבה שאינה ראויה. וגם עשה
מעשה לשם כך. דהרי טבל על דעת מחשבה זו. ח"ט"ה לא נפסלו המים
שבאזוב. וכדמסיק דהמים שמור ונטפו לתוך הכלי שהמי חטאת בו
כשרים. ולר' קמח"ט דהטבילה נריכיה ג"כ להיות ע"ד הזאה כשרה וזו
שחישב בשעת טבילה להזות על בהמה. הו"ל כאלו לא טבל כלל להזאה
כשרה. ולכן חסור להזות בו:

(ו) והקשה ע"ר אאמ"ו הגוזק"ל לפי' הרב והרמב"ם דכיון דקתני
התכוון להזות לבהמה ל"ל חו למיתני על הזאת על האדם. הרי כבר
נפסל מדחתיו לבהמה. ותי' דסד"א דמדחור והוא על האדם.
מעשה מוציא מירי מחשבה [כקדוהין דנ"ט וסכ"ה דכל"ס]. קמ"ל
דהבא שאני למדנפסל חו לא יוכשר. עכ"ל"ט. ופשוט דלראש"ד ור"ב א
הנ"ל לא הקשה ע"ר זקוק"ל קושיותו. דלדידהו הרי ודאי חדרבה
אנערך לאשמעינן שהתכוון לשם כך ויזה לשם כך. לאשמעינן אף שכבר
נפסל. מעשה מוציא מירי מחשבה בתהלה. וחזור לכשרותו. ול"מ היה
נ"ל דבבא פליגי. דלרמב"ם דוקא מעשה שעה בזוונה מוציא מירי
מחשבה בתהלה. אף שנס עמה היה מעשה. ולראש"ד גם מעשה בלי
כוונה מוציא מירי מחשבה בתהלה ור"ק:

לטהביל ע"ד להזות על גוף זה. דעטבל האזוב כדי להזות על
ורק בהזאה לריך כוונה לגוף זה (ו): (ז) ר"ל כל הוכח
בין לפי' הרמב"ם שפסלה הראשונה משום כוונתו. ובין
עכ"פ המים שעדיין מוטבלין באזוב כשרין פן. וכשחזרו ונטפו
מהאזוב

לחטמא ח"ט"ס שהיה על דבר שאמקט"ו לא ישנה.
תמאל לומר דלר' עקיבא כיון דמוזא טמא מזה נמי טמא דקחשב
כטמא מי חטמא מ"מ חטמא מתי"ו דלדס דומיא דבהמה כגון אדם
טמור המים כשרין והמזה טמור. הר"ם והרא"ש ז"ל. אבל ר"ע ז"ל
חפס פי' הרמב"ם ז"ל:
על האדם וכו'. תוס' שבת פ' במה בהמה דף ק"ב וכמו שהעתקתי
עם ראש הפרק ומשמע מתוך דבריהם ז"ל שמפרשים מתי"ו כדעת
הר"ם והרא"ש ז"ל:
שאין

לנורך

ר' עובדיה מברטנורה פרה האזוב הקצר פרקיב תוספות יום טוב קמה

ציונים

ד' תמוז מ"ו ע"פ ס' ע"ב

ד' המזה מחלון של רבים כו' . פי' הר"ב דהוי כספק
טומאה ברה"ר דספיקו טהור . דתתן במשנה
י"א פ"ד דטהרות . וז"ל מהר"ם הגאון מחלון של רבים פי'
שקבל הזאה מגנין של

כשרי' . לפיכך הן מטמאין לפי שלא נעשית מלותן שהרי
הטבילה הראשונה פכולה היתה . והרי אלו הטפות כשאר מי
חטאת הכשרים שהן מטמאין : ד' המזה מחלון של רבים .
שעומד בחלון של רבים ומוזה עם על הטמאים העוברים והזה

תוספות חדשים
ד' במשנה מחלון . מלות
היו בנין כפול
הטורה ובהן סיו טמאין
האמר למשמה . ויש חלון
מיחד לזוה על בני אדם
שנצטלו בספק טומאה
כר"ם שצ"ע ספק טהורים
מן הטורה היו מקבלין
הזאה כדי לזאת מן הספק
(הרא"ש) :

כשרים יו) . לפיכך הם מטמאין לשם מי
הטאת יו) : ד' המזה מחלון של
רבים יב) ונכנס למקדש כש) . ונמצאו
המים פסולים י) פמור יא) . מחלון של
יחיד

על הטמא כסבור שהמים שבידו
טהורים להזאה : ונמצאו פסולים .
אם נכנס בהזאה זו למקדש פטור
הטמא מקרבן דהוי כספק טומאה
ברה"ר דספיקו טהור . ופי' הרמב"ם
הטעם דטמא זה אנוס הוא . ולא
ה"ל לאסוקי אדעתיה ולבדוק אם
המים

אלוהו רבה

ד' פמור הולל ואספק
טומאה כרה"ר לא הול'
לאסוקי אדעתיה לזמא אית
בה ספק טומאה דל"א אית
בה ספק טומאה נכרות
הכנים הוא טהור והול'
האנוס ופטור חבל כרה"ר
הול' לאסוקי אדעתיה לזמא
אית בה ספק טומאה
דספק טומאה כרה"ר
כספיקו טמא :

חידושי מהרי"ח

ד' תי"ט ד"ה המזה
מחלון של רבים
כו' פי' הרע"ב כו'
והר"ש כתב מחלון של
רבים משומאה דספק
דה"ר ונפילתו מאד
דא"ב הזאה ל"ל כו'
ועוד . הדאריך מחייב
בקרבן כו' עכ"ל . הגה
בפי' על משניות בראש
שלא ראה הרב תוי"ט
פי' הרא"ש כלל שלא
מביאו בשום מקום הגה
הרא"ש במפרש ש"ס
כה"ש ע"ש ובשעש
הדבר שכתב אע"פ שאין
צריך הזאה אפ"ה הוא
רגילין להזות לצאת
מירי ספק ואמר שאם
נכנס הוא פטור דהלא
לא היה טמא כלל מן
התורה . רק מה שהקשה
הרב תוי"ט ועוד האריך
מחייב בקרבן כו' עד
הסוף ע"פ פי' על חלון
של יחיד ואינו אומר לא
דמי כלל למה דתני
בכריתות היתם ספק
נכנס למקדש או
ספק אם אכל קודש או
על לא הודיע ע"ש
בהרע"ב ובתוי"ט פי'
אבל כאן ודאי נכנס או
אבל רק שהי' טמא
מספק רה"ו והלא ספק
טומאה ברה"ו מן התורה
טמא וא"כ תיב בקרבן
וד"ק :

משנה אחרונה

לנורך ארך יחזור להכשר
כשנעפו וכן השני
הרא"ב חבל לפי'
הר"ם וסיעתו דבתר
לעיל פ"ט מ"ח
ספק

בועז

(א) ומ"ש בתוספתא מים המנעפים פסולים . ל"ל דהיינו המים שנעטפו
מהאזוב על הטמא . אפילו ע"י כח ההזאה כהרימו ודו פסולים .
א"כ לתוספתא כנעטו מהאזוב לכלי ריקן ופסלו . לדוקא בחזרו
ונתערבו עם המי חטאת שכלי מכשיר במשנתנו :
(ב) ותבאנו מאור א"כ ארך חשך שיהיו המנעפים כמים . והרי
איתו האדם שטביל את האזוב להרמב"ם או הוה בו להרא"ש
על דבר שאינו מקבל טומאה . הרי נשא המי חטאת שכלי על לנורך
הזאה . וטמא האדם מיד [כרמב"ם רפס"ו מפרה] . והוא לריך ביות
מים היים מן התורה . שפסול המי חטאת שכלי כשנשאן [כפי"א מ"ו] .
ורו גם בל"ז כיון שנעטמו האדם . והוא נוגע בהאזוב . ואע"פ דהאזוב
עלמו מליחודו למי חטאת אינו מקבל טומאה [כלעיל פי"א מ"ח] . עכ"פ
כיון שבאיתו שעה שנעט האדם בהאזוב . האזוב נגע גם במי חטאת
הנלוטין בהן . הרי אין מונע ראשון ושני בחטאת והול' כאלו נגע
האדם במי חטאת הנלוטין בעלמין . ונעטמו המי חטאת גם במגע
[בלקמן מ"ו] . ואת"ל כיון דכל עומאת האדם נמכה מי חטאת הטהורים
קאמי להכי אינו חוזר ומנשאן [כלעיל פי"א סי' כ"ב] . ועי' תוס' יג"ט
ויחא ד"ד ד"ה דמי שכתבו להיפך] . עכ"פ ק' רישא כשטבל על דעת

תפארת ישראל

האזוב להמי חטאת שכלי מותר להזות מהן (ז) : כו) מדהזו
להזאה : יו) אפילו כשעדיין הן על האזוב בעיניה . אפ"ה מדהזו
להזאה כשיתערבו בהמי חטאת שכללי . לפיכך מטמאים כשאר
מי חטאת הכשרים זמנע וזמנע לכל שניעט או נשאן שלא
לנורך חטאת . ואין דין כמי חטאת שנפסלו שאת"ע להטמור
בחטאת אפילו בזמנע . ולא להטמור לתרומה רק בזמנע ולא
שבכחול . שעשוי כך להעמיד שם חפלים . וקאמר הכא כשכלגין
שמי חטאת בחזרו עמד בחלון זה שבכחול בלד ר"ה . והזה
שם ממנו על הטמא : כש) שהמזוה לא ידע שנפסלו המים .
וכבר למדהזוה מהן קטטר . וזכ"ל והע"ס . ונכנס למקדש .
וה"ה כחלל קדש : יא) שאתר שכלי נודע לו שכבר קודם
שהזוה נפסלו המים משתיית בהמה וכו' (לא) מחטאת .
ולא הוה כשגג צביאה לפניו שחיב הטמא . משום שהמים
שרבים

יבין

כך והזה על דעת כך . לרמב"ם ודעתי' שהכל הולך אחר כוונתי כשעה
אלה עורה הראוי לקבל טומאה . והזה באמת על הבהמה . רשאי להזות על
עכ"פ האדם נעטמא מדהוה הוזה פכולה ונשא מי חטאת שלא לנורך חטאת
וכ"ש דק' סיפא נמי . כשהמזוה כשעה שטבל האזוב להזות על הבהמה .
האין אמרינן שיטנה ויחזור לעצול האזוב כדי להזות על הטהור . הרי
שכלי כשניעטן . ואין זיה מהן על הטמא . והרי הוא עלמו עטמא .
שמשנה יבנה . ר"ל אדם אחר יחזור ויטבול האזוב להזות על הטמא .
מלפרש לנו כן . וגם להרא"ש ר"ל אדם אחר יחזור ויטבול האזוב להזות על הטמא .
והיינו משום שהוה באמת על דבר שאינו מקבל טומאה . וק' ול"ל דק' עטמא .
וכ"ש דקשה סיפא בהתכוון כשעת טבילה להזות על הטמא . דאמרינן דרשאי
להטביל בהן האזוב ולהזות מהן . נעטמא . אבל הנך מי חטאת שלא לנורך חטאת
קודם שחזרו להמי חטאת שכללי . ונעטמו מהן האזוב . ואינן מטמאין להזוה .
עכ"פ מדרבנן [כלעיל פי"ט מ"ה] . וכ"ש הנך דעדיין ראויין להזאה . והוא לא גרמי
והיינו מיתה כשכללה והוא תרומה [כלעיל פי"א מ"ג] . וגם אי"ל דאע"פ שיהי
הטמא . אמרינן צריכה . להזוה . והזוה דהזוה דהזוה דהזוה דהזוה דהזוה
הוא . ובדאורייתא אמרינן אין צריכה [כפי"ה לח"ה] . ותו גם להך מ"ד דלית ל' צריכה
שבתחלה היה משתכחו פסם . אמרינן שאח"כ כשפירש . הוברה הגדר למפרש
היה עובל האזוב פסם שלא לשום כוונה . ואח"כ היה מזה ממנו על הטמא
הזוה על הטמא זה . אבל זה מתחלה טבל כדי להזות על הבהמה . ומיד נעטמא
רמב"ם כפי' משניות [פרה פי"ו מ"ו] דהטמור להטמא אינו נעטמא ממי חטאת .
וכתנו לעיל [פי"א בועז סי' י"ג] דהרמב"ם בחיבורו [רפס"ו מפרה] ס"ל דגם
הטמא . אמר כל זה ויגל ד' את עיני וחרס כי בתום יענים [יומא ד"ד] הביאו קושא
אם נכסלו המים עכ"פ הרי נעטמא המים . ותרצו דמהדאדם שכתבון להזות עליו
כמי מה יענו רענתו"ם כסיפא בהתכוון להזות על הבהמה והוה על האדם . הרי
אין רשאי טוב להזות . וע"ס תוס' שם בנ"י רבינו חננאל . ולא נשאר לנו דרך
זוה על הטמא לנורך חטאת . אולם גם כ"כ תירוצים האלה לא מלאה היונה
העופה נמנע לשאר קושיות

האזוב להמי חטאת שכלי מותר להזות מהן (ז) : כו) מדהזו
להזאה : יו) אפילו כשעדיין הן על האזוב בעיניה . אפ"ה מדהזו
להזאה כשיתערבו בהמי חטאת שכללי . לפיכך מטמאים כשאר
מי חטאת הכשרים זמנע וזמנע לכל שניעט או נשאן שלא
לנורך חטאת . ואין דין כמי חטאת שנפסלו שאת"ע להטמור
בחטאת אפילו בזמנע . ולא להטמור לתרומה רק בזמנע ולא
שבכחול . שעשוי כך להעמיד שם חפלים . וקאמר הכא כשכלגין
שמי חטאת בחזרו עמד בחלון זה שבכחול בלד ר"ה . והזה
שם ממנו על הטמא : כש) שהמזוה לא ידע שנפסלו המים .
וכבר למדהזוה מהן קטטר . וזכ"ל והע"ס . ונכנס למקדש .
וה"ה כחלל קדש : יא) שאתר שכלי נודע לו שכבר קודם
שהזוה נפסלו המים משתיית בהמה וכו' (לא) מחטאת .
ולא הוה כשגג צביאה לפניו שחיב הטמא . משום שהמים
שרבים

ורתוי"ט

אם חלונין וכשהטביל לדבר שאינו מקבל טומאה ישנה ויזה מן הנשארים שהן כשרין ועלה קאמר דהמנעפין כשרין וכ"כ הר"ם והרא"ש : לפיכך הם מטמאין . לעיל פי"ט מ"ח
הם מדרבנן והכא מדאורייתא : ד' המזה מחלון של רבים . הרב פי' דהוי כספק טומאה ברה"ר . ואינו מיושב דספק טומאה ברה"ר היינו
נימוקי הגרי"ב בת"ש ד"ה אמוס כו' ונפילתו מאד ר"ב לא ק"מ דכבר פי' הרא"ש שצ"ע שיהי טהורים מן המזוה כיון מקבלים הזאה כדי לזאת מן הספק . ע"ס
[טהרות ח"ב] ד"ה

ורתוי"ט

אם חלונין וכשהטביל לדבר שאינו מקבל טומאה ישנה ויזה מן הנשארים שהן כשרין ועלה קאמר דהמנעפין כשרין וכ"כ הר"ם והרא"ש : לפיכך הם מטמאין . לעיל פי"ט מ"ח
הם מדרבנן והכא מדאורייתא : ד' המזה מחלון של רבים . הרב פי' דהוי כספק טומאה ברה"ר . ואינו מיושב דספק טומאה ברה"ר היינו
נימוקי הגרי"ב בת"ש ד"ה אמוס כו' ונפילתו מאד ר"ב לא ק"מ דכבר פי' הרא"ש שצ"ע שיהי טהורים מן המזוה כיון מקבלים הזאה כדי לזאת מן הספק . ע"ס
[טהרות ח"ב] ד"ה

ורתוי"ט

אם חלונין וכשהטביל לדבר שאינו מקבל טומאה ישנה ויזה מן הנשארים שהן כשרין ועלה קאמר דהמנעפין כשרין וכ"כ הר"ם והרא"ש : לפיכך הם מטמאין . לעיל פי"ט מ"ח
הם מדרבנן והכא מדאורייתא : ד' המזה מחלון של רבים . הרב פי' דהוי כספק טומאה ברה"ר . ואינו מיושב דספק טומאה ברה"ר היינו
נימוקי הגרי"ב בת"ש ד"ה אמוס כו' ונפילתו מאד ר"ב לא ק"מ דכבר פי' הרא"ש שצ"ע שיהי טהורים מן המזוה כיון מקבלים הזאה כדי לזאת מן הספק . ע"ס
[טהרות ח"ב] ד"ה

ורתוי"ט

אם חלונין וכשהטביל לדבר שאינו מקבל טומאה ישנה ויזה מן הנשארים שהן כשרין ועלה קאמר דהמנעפין כשרין וכ"כ הר"ם והרא"ש : לפיכך הם מטמאין . לעיל פי"ט מ"ח
הם מדרבנן והכא מדאורייתא : ד' המזה מחלון של רבים . הרב פי' דהוי כספק טומאה ברה"ר . ואינו מיושב דספק טומאה ברה"ר היינו
נימוקי הגרי"ב בת"ש ד"ה אמוס כו' ונפילתו מאד ר"ב לא ק"מ דכבר פי' הרא"ש שצ"ע שיהי טהורים מן המזוה כיון מקבלים הזאה כדי לזאת מן הספק . ע"ס
[טהרות ח"ב] ד"ה

הלופי נרסאות

ד שאין כ"ג ויהי הפסח ד"ב ה"י סקדש וקדשיו

תוספות חדשים

ד בהר"ב ד"ה שאין כה"ג כ"י שהשוא שזה כ"י והל"ג תכ"ג הטעם דתכ"ג ואם לא תביע ידו מי שכל ידיו עניות יאל כ"ג גדלוהו מכל אלו :

ד תוי"ט ד"ה הנהגה כ"י ברה"ט שחור. והפסח לומר דקדש ליה חסום סיפא דלגבי ספק טומאה נכ"י חייב לט"פ שהוא ספק עשאוהו כדלפי כ"כ הרא"ש ז"ל. ועיין גמ"ד ק"ג :

תוספות רע"ק

ד תוי"ט ד"ה המזה. ועוד דהיינו מחייבו לקדש : [יו"ע בה"ט] שבועות דף י"ט ה"ה ה"ד וכו' ובמ"ל פ"ה מ"ד לכות שנגתה ה"ז :

משנה אחרונה

ספק אם נטמא והכל הא ודלוי נטמא וטעמה ל"כ שהמים פסולין. ורמב"ם כתב הטעם דלאנס היא. גם זה אינו מיושב ואטו אם תשעה אכלו הלכ כסבורין שהוא טמא והעשירי ראה ואכל גם הוא אהריהם וכי נימא דלאנס הוא ופטור : ודח"ש פ"י שהזה לחותו נטמא בספק טומאה דרה"ר והסוף הרא"ש אע"ג דל"ג הוא מזה ללאת ידי ספק ונכנס למקדש פטור שהרי לא הי' צריך הזה כלל וטעור הוא. אבל מחלון של יחיד שנטמא ספק טומאת רה"י חייב שהרי הוא טמא מדאורייתא. ונסתלקו מצוה תמימות תוי"ט : ומ"מ גם פ"י זה לא יתכן דמאימק"ל מתני' וכי עד השתא לא ידעין דספק טומאה ברה"ר טעור ורה"י טמא : ולולי פ"י רבותינו ז"ל. נראה דמתני' לאו מצוה נכנס למקדש איירי אלא במזה שכתבם ולישנא הכי משמע דלא קתני מי שהו עליו נכנס והמזה נטמא

ידו לחלון ונטל את הלגין. כ"ל. ע"כ. וחלון שבחומה אינו חלון שנפתח מעבר לעבר שראוין ממנה אלא שהוא כמו תיבה שבחוק חומה (על הדרך שכתבתי ברפ"ו דמעילה) אבל לפירוש הר"ב הוא חלון העשוי לראות ממנו. ומ"ש הר"ב שהרמב"ם פ"י הטעם וכו' משום דספק טומאה ברה"ר ממש לא הוי. דהא מיירי שנטמא בודלוי אלא שהזייתו זו נמצאת פסולה. ובתבירו סוף ה' פרה כתב שחוק' המים שמוין מהן על הרבים שהן כשרים והרי זה בלאום פ"ב. והר"ש כתב מחלון של רבים מטומאה דספק רה"ר. וכן פ"י עוד לקמן. ונפלאתי מאוד דה"כ הוא למה לי דספק טומאה ברה"ר טעור. ועוד דהיאך מחייבו בקרבן [י] והרי אין קרבן בא על ספק טומאת מקדש וקדשיו. כדמין במשנה ב' פ"ק דכריתות : שאין כ"ג חייב על ביאת מקדש. מתני' כר"ש דספ"ב דהוריות. הר"ש. וה"ל להר"ב לכתוב שאינה הלכה. וכפ"י הרמב"ם בנ"י כתוב וזו סברה ר"ש ואינה הלכה כפי מה שצארו בשני מהוריות. ואני כתבתי שם דכ"ל שהוא הלכה : מחליקין הו. (פ"י הרמב"ם מעמידין) באלו המי' ויגוללו שמלותם : לפני חלון של רבים. רבוחא נקט חלון של רבים דלע"פ שהוא על ספק טומאה ברה"ר חשוב נעשית מלוחו כ"כ הר"ש. וזה לשפתו אבל לפ"י הרמב"ם שם מים רבים עד שיחליקו. וזב ראייתו להרמב"ם בתבירו סוף כ"ג חייב עד שיחליקו. וזב דוקא כלומר ועדיין מטמאין כדמין במשנה ה' פ"ט ולפי זה דוקא לבדוק. וחוששין שמה פסולין הן : * [ידורסין] ולא נמנעין

המים כשרין להזאה אם לאו כיון שהיה עומד ברה"ר ומזה על הרבים. אבל העומד בחלון של יחיד ומזה הוא ליה לטמא לבדוק על המים אם כשרים. אם לא. וכיון דלא בדק. שגגה היא זו ולא אונס ואם נכנס למקדש בזהוה זו. חייב קרבן. דהוי כספק טומאה ברה"י דספיקו טמא : שאין כהן גדול חייב על ביאת המקדש. דכתיב (במדבר יט) ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל. מי שנטמא שזה לקהל דהיינו ליחידים פרט לכ"ג שאין חטאו שזה ליחידים : מחליקין הו. כלומר כ"כ מי חטאת הו שם עד שהו מחליקין כהן בני אדם. ואפ"ה דורסין כ"ל דבב"ב בזהוה. דלילו בחלון של יחיד אינו נמנעין שיהא ה' פרה (הל"ח) שכתב ולא היו חוששין להן שמה פסולים הם. בחלון של רבים. דלילו בשל יחיד הא אמרן דמסתמא לריך לשון הרמב"ם והו"ג דורסין (אומן) כרגליהם ולא היו נמנעין מלכח

מלאכת שלמה מאחר דלא נרסינן על טומאת מקדש וקדשיו וקל להבין. אחר זמן מלאתי שר"ר יוסף ז"ל הנהיה על טומאת מקדש וקדשיו : אומן

ביבין תפארת ישראל בועז

שכרם מזין מהם. א"ל לחקור אחר כשרותן קודם שיהי מהן. דמסתמא נחזקת כשרים הם. ולפיכך בלאום לייטין ל"י דפטור מן קרבן [דכל חוב קרבן של שוגג. היינו מדמי ראי דלקדש טעם בעשוי שלא יהיה עד לזון הקדש. וזהו ל"ל קת רנו ראי]. דספיקא דאורייתא מדאורייתא אסור. וכ"ש כשנמלא לבסוף שהמים היו עומאים כשהיה מהן. דהרי אז אפילו היה לו בשעת הזאתו מקום להסתפק בטהרתו. הרי הו"ל סט"ו ברה"י. דטעור גם בחטאת [כספ"א מ"ב]. ולהכי א"ל הו"ל חייב חטאת. דמללא חקר מקדש הו"ב. כמו שהי' ראו בכלל השייר ליהוד. אינו אטום. והו"ל שוגג גמור : (ה) שפ"י שבו רבים מוזין הם. נטפו מהמזוין הרבה טפות מהן לארץ אחר שהוון. ורבו הטטיפות הללו כל כך עד שהולקו בהן רבים : (ה) הולכין שם טהורים גם לכתחלה בלי לזכך : (ו) מלכנס אח"כ למקדש. ואע"ג דליכא לספוקי נמי שמה הן ממי הזאה שנטפו מהחזב לארץ. ולא מהמזוין. ונמלא שלא נעשה מלותן בזהני חטאת הללו. ואף שהיה דעתו מהן ונפסלו כשפלו לארץ. וא"כ אין בהם טומאה דאורייתא. עכ"פ מטמאין הן לבני אדם שאוכלין תרומה. כשנטפו בהן בידו או בגופו [ונלע"פ פ"ט מ"ח]. וא"כ פשיט שאסור ג"כ לנכנס למקדש לכתחלה. ו"ל דמדטומאתן רק מדרבנן. הו"ל רק ספק דרבנן ושרי לכתחלה. ומכ"ש אי נימא דהוה סט"ו ברה"י. אבל אי"ל דהקן שלא נעשו מלותן בטלו ברוב בהמים שנטפו מלותן. מה אמרת שמה קדמו המים הטהורים להטמאים דלא בטלו [במכשירים פ"ט מ"ג]. הו"ל ספק דרבנן ולקולא. וכ"ש הכא דמסתבר טפי שאחר שנטפו מהחזב לארץ שהן הטמאים. חזר וכטף מהמזוין לחוכן. ליחא דבטמאת כתוב העלאת היא. שאינן בטלן

נימוקי הגר"ב ומ"ס פוד ועוד דהיאך מחייבו בקרבן פ"י. נפלאה בעיני דפ"כ כותבו על חלון של יחיד כ"י דחייב בקרבן וכוה ודאי חייב דספק טומאה ברה"י כודלוי משויע וכו"מ נ"פ קדש ג' פ"ט. ומייב קרבן כודלוי וכבריתות הוא לענין אכס תלוי פ"ט. והייט שלא טעו על אם עמא מקדש וקדשיו ולא.

פרה האזוב הקצר פרק יב תוספות יום טוב קמו

ציונים

הי חמאת פניו... הי חמאת פניו... הי חמאת פניו...

הלוחי גרסאות

ה בכנפו... ה בכנפו... ה בכנפו...

תוספות חדשים

ד בתוי"ט... ד בתוי"ט... ד בתוי"ט...

אליהו רבה

ה בכנפו... ה בכנפו... ה בכנפו...

משנה אחרונה

במי חטאת... במי חטאת... במי חטאת...

מלכא אל המקדש ומתעסק בקדשים... מלכא אל המקדש ומתעסק בקדשים...

מפני שאמרו מי חטאת שעשו מצותן... מפני שאמרו מי חטאת שעשו מצותן...

מלכא אל המקדש ומתעסק בקדשים... מלכא אל המקדש ומתעסק בקדשים...

מלכא אל המקדש ומתעסק בקדשים... מלכא אל המקדש ומתעסק בקדשים...

דורסי' בן. משום דלא מנמאין האיל ועשית מלות... דורסי' בן. משום דלא מנמאין האיל ועשית מלות...

מפני שאמרו מי חטאת שעשו מצותן... מפני שאמרו מי חטאת שעשו מצותן...

מלכא אל המקדש ומתעסק בקדשים... מלכא אל המקדש ומתעסק בקדשים...

מלכא אל המקדש ומתעסק בקדשים... מלכא אל המקדש ומתעסק בקדשים...

מלכא אל המקדש ומתעסק בקדשים... מלכא אל המקדש ומתעסק בקדשים...

יבין תפארת ישראל בווע

לומר ולהכי מחלון של רבים פטור משום ספי' ברה"ט... לומר ולהכי מחלון של רבים פטור משום ספי' ברה"ט...

במלון ברוב [כפ"ט מ"א: לו] ר"ל מותר הטעור לאחור הקדרום... במלון ברוב [כפ"ט מ"א: לו] ר"ל מותר הטעור לאחור הקדרום...

לסמוך עליו ליכנס למקדש באיסור כרת והוי כאלו נשא... לסמוך עליו ליכנס למקדש באיסור כרת והוי כאלו נשא...

בקרדום טמא בכנפו. פי' הר"ב שהקדרום הנזכר הוא... בקרדום טמא בכנפו. פי' הר"ב שהקדרום הנזכר הוא...

כדי שיטביל ראשי גבעולין ויהי. ומבואר הוא שיטביל... כדי שיטביל ראשי גבעולין ויהי. ומבואר הוא שיטביל...

ר"ל רואין דה יג פ"י כ"ג
פ"א ר"ל ר"ט
ו המנה פ"י ט"ז

משנה אחרונה

כמה בלב ושמה עם
הבלועה אכתי ליכא
שיעורא. ו"ל דמ"מ
א"ל שאינו בולע משהו
כפחות שבשיעורין ואותו
משהו אלו היה צבין
היה הולך כהתזה:
של נחשת. וה"ה שאר
מתכת שאינו
בולע. ועיין בש"ך י"ד
סי' ס"ח בשם רבינו
ירוחם:

ו המזה באזוב עמא.
כתב הרמב"ם עמא
לחטאת ועבור לתרומה
ולקדש שאלו עמא
לתרומה היו הניס
עמאים לא פסולים ע"כ
וכים כמבואר בש"כ
הקודם ר"ל בשפ"ט
מהלך שיש שטמאים
ויש פסולים דלא כתיב"ט
שה"ה לפ"א מ"ו
וליתא דהתם לא חיירי
מזה. ומ"מ עיקר
דברי הרמב"ם אין לי
לב להבין להפילו טהור
לתרומה מטעמא מי
הטאת דהא דבלה של
תרומה שפלה למי
הטאת אמרינן כפי"א
מ"ג המיס עמאין וכן
בדן כי היכי דבעלמא
אובל עמא חטאת
מסקה לעיני מי חטאת
אפילו טהוריס עמאין
כמו עמאין כדאמרינן
פ"ח מ"ב טהור לחטאת
נגע באוכלין ומסקין
עמא. ומתני' הכא
דתי פסולין דלא חיירי
הכא לענין טומאה אלא
לימר שהיסי פסולין
לזוהא כדקתי הוואתו
פסולה ולענין לטמא
אחרים אה"ל דעמאין
כדמסקי ומטמא את
חברו: אין זו כביצה.
לפי מ"ש הר"ב כאן
דפחות מכביצה אינו
מקבל טומאה מיירי
שקבל טומאה בשעת
שהיה בו כביצה ונחך
אח"כ דלא פרתה
טומאתו כשנחך כמ"ש
פ"ו דלמי מ"ב:

מקבל ראשי בגבוליו (בו) לריכה כשיעור. כדליתא בפ"ק
דיומא (דף י"ד). ובפ"ק דגדה (דף ט'). הר"ס:

ו באזוב עמא. ירלה בו אזוב טמא לחטאת אשר כבר
אמרו שהוא אפילו היה רחוק חלק מדרגות מן

הטומאה הגה הוא טמא ולכן המיס
פסולין. אמנם אילו היה האזוב
הטמא לקדש או לתרומה היו המיס
טמאים כמו שבארנו בפ' אשר קודם
זה (מ"ו) הרמב"ם: **אם** יש בו
כביצה. כ' הר"ב דזכו שיעור אוכל
צין לקבל טומאה צין לטמא אחרים.
וכך מפרש במקומות אחרים. וקשיא
מרפ"ב דטהרות. וס' הפרס בש"י:

ומטמא את חברו. פי'
(הרמב"ם) [הכ"מ ספט"ו מה"פ
כ"ל] קזה האזוב הטמא אם היה בו כביצה הגה הוא יטמא שני ושני לשלישי וכו'. וע' במשנה דלקמן:

חון ממה שהאזוב בולע: כאילו הן על אוזב של נחשת.
שאינו בולע. דרואים המיס הבלועים באזוב. כאילו הן צבין
להשלים שיעור הזאה להיות הנושאן עמא. והא דכתיב (שם) ומזה
מי הגדה דדרשינן מיניה וגושא כשיעור הזאה היינו שאילו

היו צבין היה צבן שיעור הזאה ואין
הלכה כר"י: [ו המזה באזוב טמא.
כגון אזוב של גינה שלקטו לאכילה:
אם יש בו כביצה. דזכו שיעור
אוכל צין לקבל טומאה צין לטמא
אחרים: והואתו פסולה. דכתיב
והזה הטמא שיהיה המזה טמא
והאזוב טהור: אפילו הן טמא.
כולן טמאין לחטאת דאין מונין ראשון
ושני בחטאת אלא כולן הן חטאה:
שטמאין

**ויזה. רבי יהודה אומר רואים אותם
כאילו הן על אוזב של נחשת מא):**
**ו המזה באזוב טמא (ב) אם יש בו
כביצה (ג) המיס (ד) פסולים (ה) והיותו
פסולה (ו). אין בו כביצה המיס כשרים
והיותו פסולה (ז) ומטמא (ח) את חברו
וחבירו את חברו. אפי' הן מאה"ש):**

הטהור

מלאכת שלמה

משון ז"ל מלאתי כתוב כנפו בחד מראשי הקרדוס. ומצאתי שכתב
התבס הר"ם ז"ל וז"ל אוחו הוא הטמא כו' ותימין דקיי"ל דאין מונין
ראשון ושני בחטאת כדקתי לקמן ומטמא את חברו והבירו את חברו
אפילו הן מזה ואין חילוק בין אם נגע כלי בכלי או אם בלדס או אדם
יכלו או כלי בלדס כדמשמע ממתי' פ' עשירי דקתי של חטאת בנייר
ושל תרומה בידו שניסי טמאים עיין שם. לכן נראה לפרש דהא דקתי
ומזה עליו היינו אדם אחר שהוא טמא וכל עמנו של התנא לא בא אלא
להשמיטו שש"פ שיש עליו מיס כדי הוייה טמא ולא נטמא אותו מטעם

נושא מי הגדה הוא"ל ונעשית מלזון וכן משמע מפ"י הרמב"ם ז"ל
בפ' המשנה שכתב וכן אם לקה איש טהור קורדוס כו' והוא עליו
המזה וכו' משמע שאחר היה עליו ולא הוא עצמו וכן משמע מדבריו
בבבירו הגדול בסוף הלכות פרה הדומה שכתב וז"ל המנביה כלי שהוזה
עליו והרי המיס עליו כדי הזאה טהור שהמיס שעשו מלזון אינן
עמאין כמו שבארנו. עכ"ל ז"ל:
ו ובטמא את חברו וכו'. אם יש בו כביצה כדקתי רישא:
שטמאין

יבין תפארת ישראל בועז

חטאת בראשי הגבולין. וא"ל להזות צבן. וקמ"ל דאין המיס
הצבולין מתערפין לכשיעור הזייה. אלא לריך שיהי' בכלי כשיעור
הבלוע וגם כשיעור הזייה. דאף דקיי"ל הזאה א"ל שיעור.
היינו על הדבר שזוהו עליו. דסגי כשיגיע עליו רק טפה קטנה
מזה. אבל חוץ הכלי שזוהו מחובר לריך שיעור [יבוא ד"ד]:
(מא) ר"ל רואין את המיס שנשא זה. כאילו היו על אזוב של
נחשת שאינו בולע. ולהכי בנשא רק טפה קטנה מזה ממי
חטאת. נטמא. מדטמא כשיעור הזאה. מיהו דוקא לטמא
בנגע ובמטא סגי בהכי. מדעכ"פ יש בהמיס כדי הזייה. והרי
לא כבלע עדין בהאזוב. אבל לענין להזות ממנו. ודאי גם
לרי' לא סגי בשום ככלי רק טפה קטנה. והרי נעבל והוא
כתיב. ובטפה קטנה כזו אין כאן עבירה. ולא הזייה. דהרי
כולו יבלע בהאזוב: (ב) אזוב שלקטו לאכלו דאז מקבל טומאה
[כפי"א מ"ח]: (ג) דזכו שיעור לטמא אחרים. אבל לקט"ו סגי
בכ"ש [כפי"א מ"ד מאלוין. ולחוס' פסיסי לגיב דיה לא. ולהר"ב הגה גם
לקט"ו לריך כשיעור גינה]: (ד) שטבל האזוב צבן: (ה) מדנטמאין
מהאזוב. מיהו מדלא קאמר המיס עמאים. ש"נ דהכא מיירי
בשהיה האזוב באמת טהור. רק שלא היה נשטר לחטאת.
וקמ"ל דאע"ג דאילו נגע אזוב זה בכלי ריק טהור לחטאת.
או אפילו בלדס הטמא לחטאת. בנגע באזוב זה בגופו ולא
בידיו. לא היה נטמא הכלי והלדס [כלעיל פ"י ב']. אש"ה בנגע
אזוב זה צמי חטאת גופייהו. עכ"פ נפסלו [פ"י יח]:
(ז) פשיטא. אלא משום שישא נקט לה: (ז) דכתיב והזה
הטהור. והיינו צין הלדס המזה או האזוב. שיהיה לריבין
שהיו טהורין לשם חטאת (י"א): (ח) על יש בו כביצה קאי.
כדשהאזוב נטמא ממי חטאת נגע באזוב אחר טהור לחטאת.
והכי בשלישי וכו'. עד שהאחרון נגע צמי חטאת גופייהו
נטמא כולן לחטאת. ופשיט דהא לתרומה וקודם אף שהראשון
נטמא בחטאת. מונין לכן ראשון ושני (י"ב): (ט) דאין מונין
ראשון

כל ראשון אינו טמא להלדס שנוגע בו. וקצת היה נראה לכאורה
רח"י לדברי רבינו. מדקטק קרדוס שהוא כלי מתכת. והיינו למ"ד
דקך בכלי מתכת אמרינן הרב כהלל. ואי שנגע הקרדוס בהלדס
שטמא צמת. עדיין ק' למה לי' למקטק קרדוס. הול"ל כלי שטף
שטמא צמת דנ"ב נעשה אב. אע"כ דכתיב למקטק דאף בקרדוס
שטמא צמת עצמו. שנגע אפי' אבות. אפ"ה יש תקנה ליעלו בכ'
כפיו. אמנם קשה דברי רבינו דר"י אדירי'. דהרי הוא עצמו כתב
ריס אהלות כהרמב"ם. דכל כלי שטמא צמת אמרינן הרב כהלל.
אע"כ ז"ל דלהכי נקט קרדוס שיש לו יד ארוך לאחורו מרחוק. באופן
שהיה יכול ליהרר שלא יפול ההזאה גם על גופו. או על כנפו. ויתעמא
מהמי חטאת. ובפ"י ק"ל על דברי רבינו דאטו בשופטני עסקינן
שכעבור שירצה לטהר הקרדוס יטמא הבגד שעל גופו. אהמהה. ועוד
שע"כ לריך לאוקמה שמהפך הכנפים ויחשו סמוך לקרדוס כנף הבגד
העליון. דאם יחזונו כנף הבגד התחתון הרי יתעמא גופו מבגד
התחתון. ואולם אם גם יחזונו כנף העליון מי יוכל ליהרר שלא יגע
בהבגד ההוא כשיפטיטו ויתעמא גופו עי"ז. ומה רבותא קמ"ל
תנא באופן זה. דמה רבותא יש צין שהכלי שזוהו עליו הוא אב או אפי'
אבות. אולם למ"ד דהרב כהלל מטמא גם במטא [עמ"ש כס"ד אהלות
פ"א סי' ד']. ע"כ הכא לא מיירי בנגע הקורדוס צמת עצמו. דא"כ
הרי נטמא הלדס מדגשא הקרדוס אע"ג שיש הפסק [נגדה מב"ב]:
(י"א) וא"ל אם הוויית פסולה. א"כ אי אפשר שיהיו המיס כשרים. הרי
נעמא הזוה מדגשא המי חטאת שבאזוב שלא לגורך הזאה. והרי
המיס המיס שכלי וטימאין [כפי"א מ"ו]. י"ל כל זמן שהאזוב עדיין
מחובר להמיס שכלי. אע"ג שנטמא הלדס שאחורו מדגשא המי חטאת
שעליו. אפ"ה לא נטמא המיס שכלי מהסיטו. משום שכל טומאת
הלדס באה ע"י המי חטאת. אינו טהור ומטמא אותן באותה גייעה
או משא [כפי"א כ"ב]. והא"כ בהנגע שנגע האזוב מהמי חטאת
שכלי. הרי שוב לא הסיס המיס שכלי:
(י"ב) ולבאורה מדברי רב"מ שהביא רמיו"ט כאן משמע אף שלא
נטמא האזוב מיס. וכגון שלא נטמא ממי חטאת גופייהו.
רק שהוא עמא רק למי חטאת. אפ"ה מטמא את האזוב או את המאכל
הטהור לחטאת. ובמבואר ר' א"ל לומר כן [ועמ"ש לעיל פ"י בעמא"ל
י"א]. ועוד יגיד עליו רעו במשנה ז' וח'. דאע"ג דמגזה ז'. כיון
דנגע בהמסקין בידיו. אפשר נמי לומר שהמסקין היו רק טמאים לחטאת
גם לתרומה וקודם מיירי. ולא בשטמאים רק לחטאת:
הקשה

א עטבש יי' ט' ה' י' עור של וכו' מ' ע' ה' א' .

חלופי גרסאות

ח רובן גרס' ארוב כג"מ לזבן . לפיקוח דר' פ. פ. .

אליהו רבה

ואתו טוין ככוס : לא על הכוש ולא על הפיקה .

משנה אחרונה

ואם היה מזה המנהג ולטנין עומאה היו חכמי ר' ואם נעמא אחד מהן נעמאו כולן . ור' אשת ולענין הזה גמי אי הו חבור לכתחלה אחאי אפ' ואי לא הו חבור דדיעבד אחאי מהני הא גבי מוכי פי"ח דכלים אמר בזמן שהיא נשמעת חבור חבור אפילו לעומאה . וכו' דהתם אינה אלא יד וגשמעת לאו יד היא והיא כולה הו כלים ואפילו נשמעין מהני ח"כ לכתחלה גמי לישתרי . וכו' דהבא אין נשמעין ומיהו לכתחלה ריך להזות על העיקר שמי יודע למלאכה יותר . ועל פשתן הכל חבור שהם מתחלתן עשויין גוף אחד . וזה משמע כפי הרמב"ם ולפי הר"ש שהו פי' הראשון של הרב אין ליישב כן : עור של עריסה שהו מחובר לפיקוח חבור . פיקוח הוא כמו קשרים הנכנסין בלוללות ואינו חבור קבוע כמו קשרה שקושרין הכלים זה בזה ומשום שעריסה אין דרכה בקשרה אלא בפיקוח . זה הוא חבור שלה ואשכחן כה"ג בתוספתא הביאה הר"ש רפי"ט דכלים יש כלים שדרכן לחברן בקשרה ויש בתפירה ואותן שדרכן בתפירה לא מהני בקשרה כדאמין פי' דמקואות מ"ה החבל שקשור בקופה אינו חבור אלא כתר והיינו משום שדרכו בתפירה . וסיפא המלבן אינו חבור נמי בעריסה ששויין לה מלבנות ודרכן להיות קבועין כמסמרים ואינם חבור ע"י פיקוח כמו העור

וכפירס"י שם : לא על הכוש ולא על הפיקה . פי' הר"ב בשם הרמב"ם אלא על קנה הברזל כו' שבה פותלין וטוויין צפי"ב מה"פ [ה"י] : עור של עריסה שהיא מחובר לפיקוח . פי' הר"ב עור שמשויין וכו' ח"ל הר"ש ודרכו להיות מחובר בטבעות הקבועין בעריסה העשויין כעין פיקוח :

*והמרבן . פי' הר"ב המלבן כמין קערות כו' ודומה לו צפ' המוכר את הבית בצ"ב דפ"ט . גם הר"ש הביאה ולא ידעתי מה להם ולאכעבי דבעי ר' ירמיה שם ומשנה שלימה קמי מלבן

צפי"ח דכלים מ"ג ובשאר דוכתי ומיהו הר"ש שם בכלים הביא ג"כ ראייה לפרש למלבן מהא דצ"ב ומ"מ ק"ל על הר"ב והר"ש אחאי לא פירשו ככאן דכאין מיטלטל עמה דהיינו דלא מחברי למטה כלל . דאל"כ תקשה אהיה כלים דהתם ואף על הרמב"ם צפירשו דהכא יש להמוה כן וכן צבדורו צפ"ד דה' כלים (ה"ב) כתב מלבן המטה אם היה מלוכש צפיקו' ויש לו רגלים שמחברין עם המטה והרי הוא כאחת מאצריה . ט"כ . ובספ"ב מה"פ סהס פי' הר"ב דאם נעמאו כו' וכן ל' הר"ש . ואין נראה כלל שהיה כונתו שאלו רגלים כולל לחבור והרי הם נפרדים זה מזה . ואם הם מחוברים במטה לא הם בלבד יעמאו זה מזה אלא אף המטה . ועוד שכבר הוכחתי לעיל דמירי שאין מחוברין במטה ול' הרמב"ם שאלו

רובן . פנך שטוין זו ארבי הוא הגמי שטוין ממנו מחללאות : לא על הכוש ולא על הפיקה . כלומר לא יזה לא על זה לבדו ולא על זה לבדו דלא הו חבור . אבל לריך לחיות על שניהן : פיקה . מה שמשויין בסוף הכוש להכבירו קרוי פיקה בלע"ז פורסל"ו ואם הוא על אחד מהן בלבד מזה . ורמב"ם פי' לא על הכוש ולא על הפיקה . אלא על קנה הברזל שרגלין לתת בראש הכוש שנקרא לנורא . ועליו מוין מפני שהוא עיקר הכלי ועולה ההואה לכוש ולפיקה : של פשתן חבור . שהפלך שטוין זו פשתן דרכו להיות

רובן יח) לא יזה לא על הכוש יש) ולא על הפיקה ס) . ואם הוה מוזה סא) של פשתן סב) חבור סג) . עור של עריסה סד) שהוא מחובר לפיקו' חבורה סה) . המלבן סז) אינו חבור סח) לא לטומאה סח) ולא

הפיקה מחוברת בכוש : עור של עריסה . עור שמשויין בעריסה של קטן ודרכו להיות מחובר בעריסה : והמלבן . כמין קערות של עץ חקוקות שמכניסין בו כרעי המטה שלא ירקבו מלחמות הארץ ודומה לו צפ' המוכר את הבית בצ"ב מלבנות של כרעי המטה : אינו חבור לא לטומאה . דאם

המטה ה"ז מתטמא עם המטה . שהרי נותנים אותו בפני וכתב מלבן של מפות אינו חבור כו' : * [אי"ן] חבור וכו' . דאם לא נעמא מלבן זה לא נעמא מלבן זה כו' . דממ"ג הם מחוברים כלל לחבור והרי הם נפרדים זה מזה . ואם הם מחוברים במטה לא הם בלבד יעמאו זה מזה אלא אף המטה . ועוד שכבר הוכחתי לעיל דמירי שאין מחוברין במטה ול' הרמב"ם שאלו

מלאכת שלמה

גמים ע"כ . וה"ר יהוסף ז"ל כתב ס"א כוש של אבן רובן וכו' ע"כ : עור של עריסה . חבור הוא לעריסה לעומאה ולטרה : המלבן וכו' . כך נראה שג"ל צפ"ב ר"ע ז"ל :

קרומת

ח רובן . הוא הגמי היואל מן המים . והראב"ד ז"ל בהשגות פי"ב דהלכות פרה ארומה כתב כוש של רובן נ"ל של חבלי הספינות והוא מלשון ארבה א"ל חבלי הקשתים מלשון רובה קשת וכל אלה הכלים

תפארת

יבין ור"י שם : [בא] כוש הוא פלך . והוא כעין מקל קטן שטוין עליו . והוא מחובר מג' חלקים . דהיינו המקל הדק שבאמצע שבורכין עליו החוט הנקווה . ובראשו האחד יש לנורה של מתכת וראשו ויו קטנה שטוין עמו . ובראשו השני כפתר מתכת להכביר הפלך בשעת הטווייה . וכל הג' חלקים ציחד נקראים כוש . על שם המקל של עץ שבאמצע . ואולם המקל והכפתר כשן מפורדן אמקט"ו כלל [כגלים פי"א מ"ז] . ורק כשכולן מחוברים להנורא . גם המקל מקט"ו . דאף שהוא פשוטי כלי עץ . עכ"פ הו"ל כעץ המשמש את המתכות [כגלים פי"א מ"ז] . ומלת רובן שבמשנה . היינו גמי' . ור"ל פלך שטוין בו גמי : [ג] הוא המקל שבאמצע : ס) הוא הכפתר העב שבקצה הא' מהפלך . רק יזה על הנורה . שהוא עיקר הכלי . דאיתן שטוין צהן גמי . רגילין להפרידן זמ"ז . לפיכך גם כשמחברין כל הג' יחד . אפילו הכי לא מחשבו טפלו חיבור . כעיקר הכלי : א) דדיעבד מחשבו חיבור . ולהכי אפילו בזהו על טפלו נטרה כולו . הא לענין עומאה . מחשבו חיבור בכל גומא : ב) פלך שטוין בו פשתן : סג) מדאין רגיל לנתקן זמ"ז : סד) עריסה הוא מטה של קטן . ושטוין שוליים שלו מעור . השוליים מחובר יפה בעריסה . לא יהיו יבולין לנקות העור העניבות ההם בצפחורים קטנים שיש בשפת שולי המטה סביב סה) דרך לעתים רחוקים כשירלה לנקות העריסה יפה מסור קטנות שמושבין אותן תחת כרעי המטה . שלא ירקבו רגלי מקבלין עומאה רק אגב המטה בעודן מחוברין זה . והע"ג דהמלבן יש להן צ"ק . וכל שיש לו בית קבול בכל מקום . הר"י מקבל עומאה [כגלים פי"ז מ"ט] . י"ל דהיינו רק בעשויים לקבל . אבל הכך מלבנין אינן עשויין אלא לשמור צהן כרעי המטה שלא ירקבו [כגלים פי"ז מ"ט] : להמטה : סה) דבנעמא ח' נעמא המטה . וכו"כ איפכא . והע"ג דבעשה שמחבר הנלבן להמטה . חשיבא כמטה לקט"ו . היינו

ישראל

בועז כגנע בו בשאר גופו [כלעיל פי" מ"ב ס' ז'] . ומינה דכלי הטהור לחטאת שנגע בכלי שאינו טהור לחטאת . והואיל ואין להכלי הטהור לחטאת לא יד ולא רגל . כל שאין בכלי הטהור לחטאת . מי חטאת גופו . בשאר הכלי הטהור לחטאת בעהרתו [עיוין מ"ט ב"ד פי" ס' י"א] . וא"כ היכי משכחת לן הכא שטמא חיבורו וחיבורו לחיבורו שכולן טהורים לחטאת . וב"כ קשה לעיל ס' מ"א דכלי הטהור לחטאת שטמא אחריו בתסקין נעמא טובו לחטאת . וכי אפשר זה . הרי צפירוש אמרינן לעיל [פי" מ"ב ס' י"א] דלדעם הטהור לחטאת שנגע אפילו בתסקין עמאין . אבל רק בנגוס ולא בידיו . נשאר בעהרתו . ומינה דכלי הטהור לחטאת שאין לה לא יד ולא רגל . כנענו בו משקין עמאין . נשאר בעהרתו . אבל באמת נעם בידן דב' הקושיות לא קשה מידי . דאזי משום קושיא הראשונה מפ"י מ"ב [ס' ז'] . י"ל דהם דוקא בכלי הטהור לחטאת שנגע בכלי שאינו טהור לחטאת . הרי באמת טהור גמור היה הכלי המניע . להכי הכלי הנגוע נשאר בעהרתו לחטאת . מש"כ הכא שנגע האזוב או הכלי . הטהורים לחטאת באזוב או בכלי שבאצת עמאין לכל דבר . הרי קי"ל דהם [פי" מ"א] כחכמים דכלי עמא עמא לדרס הטהור לחטאת . אפילו רק בהסיונו . וכו"ס כנגע

רק מדרגול התינוק לטקף א"ע בעריסתו . ואם היה העור של יפה . להכי עשויין עניבות בשפתות העור סביב . ומלפפין וחולין כדי שיהא נקל לכשילטריך להסור העור מהמטה לנקות העור : העור ממנו לגמרי . דהיינו צממוקף מ"אז : ס) הן כעין קערות המטע מלמלות הקרקע [כגלים פי"א מ"ז] . ואיתן קערות אינן דהמלבן יש להן צ"ק . וכל שיש לו בית קבול בכל מקום . אבל הכך מלבנין אינן עשויין אלא לשמור צהן כרעי המטה לא נעמא ח' נעמא המטה . וכו"כ איפכא . והע"ג רק כשנגע זה עומאה יעמא הוא עצמו . ולא שחטמא ח' כשנגע עומאה

כלים בעלי חוליות. כמ"ש הרמב"ם: וישלשלת המפתחות. והמפתחות נעשים חבור לעומתה ע"י השלשלת ולא להזייה. כ"כ הרמב"ם פ"ב מה"פ [הלכה ו']: וישלשלת הכובסים וכו'. עיין עוד מזה במ"ו פ"ב דעוקלים: *החבור לעומתה ואינו חבור להזייה. לקח החומר בשני הפנים. הרמב"ם בנא"י. וז"ל בפ"ב מה"פ כל מקום שאתה שומע חבור לעומתה ואינו חבור להזייה. אין זה אלא גזירה מדבריהם [שם הלכה ד']: *לרהזייה ובמתניתין דלעיל קתני למהרה. ואין להקפיד. ובמתני' דלקמן קתני נמי להזייה:

הוא מ"ש שם ה"א. הכל כשר: שכן ק"ל ימות ע"כ יומא מן פתחים ע"כ כדכתיב י"ז ערין ג' מ"י ע"כ

הלופי גרסאות

הוא הכפוי גר"פ הוא על הכפוי. הוא הפיחם גר"פ הם על הפיחם.

תוספות חדשים

במשנה תפוד בכלאים. עד שיתחיל להתיך א"ע"פ שלא גמר להסיר. דמשנה מוזיא מיד מעשה. ואפילו שלא בשעת מלאכה היו שלל של כובסין חסור. דנחא ליה דלי משניה. הדר מתוך לכו (ה"ש פק"ג דעוקלים משנה ג'):

תוספות רע"ק

במשנה (חבור לטומאה) [יח] וארתי כר"מ במתני' פ"ה מ"ג דכלים. גמ' רפ"ד דשבת. הובא בתי"ש במתני' דכלים ה"ג. והתם הו"א ר"א לא שלא לשרוף עליה תרומה וקדשים במאי דאינם משמאים מאויר כמ"ש הרע"ב שם.

והוא הו"א ה"א במאי דאינו חבור להזאה. תוס' בשבת שם. ושם בר"ה חבור. כתבו וא"ת ואמאי לא מייחתי מתני' דמ"ס פרה והיינו אהא דאמרי' שם רמי ליה ר"ז לר"ז תנן שליל של כובסים ושלשלת של מפתחות והבגד שהיא תפוד בכלאים חבור לטומאה עד שיתחיל להתיר. ורמיהו מק"ל שעשה יד לקורא:

חיבור לטומאה בשעת מלאכה. והוא דשיל של כובסים הוא כרייתא ושל חניא. ולזה הקשו אמאי פריך מברייתא ולא מיתתי מתני' זו דפריה (וכן הוא בר"ש בן אוריאל). וי"ל משום דלא קתני עד שיתחיל להתיר עכ"ל. וקשה לי דמ"ס אמאי לא מייחתי מתני' דמ"ס דעוקלים מ"ג דקתני

דרכים (ע"ה). ושלשלת המפתחות (ע"ה). ושלל הכובסים (ע"ה). והבגד שהוא תפוד בכלאים (ע"ה) חבור לטומאה [יח]. ואינו חבור להזייה (ע"ה): י כסוי מיחם (פ) שהוא מחובר לשלשלת (פ). ב"ש אומרים חבור לטומאה. ואינו חבור להזייה. ב"ה אומרים הוזה על המיחם הוזה הכסוי. הוזה על הכסוי לא הוזה המיחם (פ). הבלתי) בשרים להוות חוץ

דרכים (ע"ה). ושלשלת המפתחות (ע"ה). ושלל הכובסים (ע"ה). והבגד שהוא תפוד בכלאים (ע"ה) חבור לטומאה [יח]. ואינו חבור להזייה (ע"ה): י כסוי מיחם (פ) שהוא מחובר לשלשלת (פ). ב"ש אומרים חבור לטומאה. ואינו חבור להזייה. ב"ה אומרים הוזה על המיחם הוזה הכסוי. הוזה על הכסוי לא הוזה המיחם (פ). הבלתי) בשרים להוות חוץ

קומקום של נחמה שמחממים בו חבור לטומאה ולא להזייה. וטומאה ממילא. כמ"ש לעיל שם. ועוד אכתוב זה בדבור דלקמן. אבל ערל דמסבא בעלמא איכא להכשירו או לפוסלו אין לחלק ביה שאס מסבא להכשירו בהזייה מ"י דהוה

הכא מרבינן לערל דכשר להוזה. ואין לחלק בין קדוש להזייה לענין ערל. דדוקא מאי דכתיבו צפרשת פרה אמרינן דכולה פרשתא משמע מוזיא מיד משמע. ומשמע ממילא. כמ"ש לעיל שם. ועוד אכתוב זה בדבור דלקמן. אבל ערל דמסבא בעלמא איכא להכשירו או לפוסלו אין לחלק ביה שאס מסבא להכשירו בהזייה מ"י דהוה

המשוללת. כך הוא לטון הרמב"ם ז"ל שם פ"ב סימן ו': י בש"א חבור לטומאה ואינו חבור להזאה. כתב הרמב"ם ז"ל שם בפ"ג הנה למדת שכל מקום שאתה שומע חבור לטומאה ואינו חבור להזאה אין זה אלא גזירה מדבריהם ע"כ: ובה"א הוה על המיחם וכו'. ר' יוסי פליג בתוספתא אהא דמתני' וקאמר אלו דברי ב"ש דהוה על המיחם הוה על הכסוי הוה על הכסוי לא הוה על המיחם אבל בה"א כולן חבור אחד הן. ומ"מ ובה"א הוה המיחם הוה הכסוי הוה הכסוי לא הוה המיחם. וכן הגיה הר"ר יהוסף ז"ל:

מעמידין דכ"ד וכפ' פרת הטאת דקט"ו וכפ' הקומץ רבה דכ"ב: חבור לטומאה וכו'. בשבת פ' כמה עומנין דף מ"ח אלא דהוה דהתא משמע שהיא כרייתא וכמו שכתבו שם תוס' ז"ל משום דקתני בה חבור לטומאה עד שיתחיל להתיר ומשמע התא דמתני' ר"מ דסבר כל המחובר לו הרי הוא כמוה בהיה דבית הכד דכפ"ה דמסכת כלים וכתבו שם תוס' כמ"ס ר"י ז"ל דשלל של כובסין ודאי לא הוה חבור אלא מדרבנן אפילו בשעת מלאכה שאינם יריכין זה לזה ולהני דמדה לה לבית הכד ולבית התבלין שכל אחד הוא תשמש בפני עצמו ולהני אינו חבור להזאה כיון דמדאורייתא אינו חבור ע"כ. והתם בתוספתא איתא למתני': ואינו חבור להזאה. אלא ר"ד שיעו המוס מן המוזה בכלל של וכל וכל מפתח ומפתח וכלל קרן וקרן וכלל קורה וקורה ממעה זו

הכל כשרין וכו'. יומא פ' טרף בקלפי דף מ"ג קאמר דר' יהודה פליג ומכשיר בזהא ופוסל בקטן ובתוספתא אשכחן בהדיא דמכשיר כמו

הכל כשרין וכו'. יומא פ' טרף בקלפי דף מ"ג קאמר דר' יהודה פליג ומכשיר בזהא ופוסל בקטן ובתוספתא אשכחן בהדיא דמכשיר כמו

לרבותא דאינו חבור להזייה. אט"ג דאין איסור בחיבורין. וקתני ללואיס לרבותא דחיבור לטומאה. אט"ג דגם מולד איסור לא הוה למידי בעודן מחוברים: (ע"ה) דרק להזייה הוה חומר מ"ד"ס. מיהו שלל כובסים אס הן רק כשעור הקצוב (כלים פ"ט מ"ג) סר"ז חבור לזה וזה. כמבואר שם: (פ) כסוי של וורה [ע"ה] פ"ח דל"ה מ"ג וזו"ק: (פ) והשלשלת קבועה בהזייה: (פ) דהמיוחס הוא עיקר הכלי מפי מוכס לעיל דהכא אפילו בדיעבד לא מהני הזאה העפל להעיקר: (פ) הכל לאחוי גס ישראל

לרבותא דאינו חבור להזייה. אט"ג דאין איסור בחיבורין. וקתני ללואיס לרבותא דחיבור לטומאה. אט"ג דגם מולד איסור לא הוה למידי בעודן מחוברים: (ע"ה) דרק להזייה הוה חומר מ"ד"ס. מיהו שלל כובסים אס הן רק כשעור הקצוב (כלים פ"ט מ"ג) סר"ז חבור לזה וזה. כמבואר שם: (פ) כסוי של וורה [ע"ה] פ"ח דל"ה מ"ג וזו"ק: (פ) והשלשלת קבועה בהזייה: (פ) דהמיוחס הוא עיקר הכלי מפי מוכס לעיל דהכא אפילו בדיעבד לא מהני הזאה העפל להעיקר: (פ) הכל לאחוי גס ישראל

משה אחרונה

משה אחרונה

ר' עובדיה מברטנורה פרה צלוחית שהניחה פרק יב תוספות יום טוב קמ"ט

תוספות חדשים

בתוי"ש ד"ה חוץ מטומטום כו' . ר"י מכשיר בקפון כו' . כחז בלשון שלילה כאלו . שיהיה עולים בסגנון אחד . והלכות האם חזרו להדרי' והתוספת ע"כ לא ס"ל . סכרת הגמרא למשמע מוליא מיד משמע כו' גם על תוס' שם קשה שהקשו להקפין ומילוי דלא ידע הכרייתא . ובהתירן פשיטא קשה שהוא נגד התוספתא : (ממורס"ח זילי) :

אלוהו רבה

חוץ מטומטום . ונקודות לא קתני טומטום . דפשיטא ליה סוף וספק על סוף ועל פסול לקודש ובדאמין התם . אבל להוסיף על כשר לריבה ל"י למתני טומטום :

תוספות רע"ק

דקתני עד שיתחיל לחתור ואף דשם לא קתני שלשלת של בפתחות וקתני רק שלל כוכבים : והבגד שתפור בכלאים הא מ"מ הוי פירכא דשלל מסקל בלאו שלשלת . ועצ"ג : במשנה (חוץ מטומטום) [יש] בתוס' זבחים (ד' י"ז ע"ב ד"ה אונן כו') כתבו בפשיטות דבעל מוס ססול להוות עיי"ש :

דכח אטבול יום . א"כ בקדוש נמי . ואם סברא לפסולו כי עומא א"כ בהייה נמי . ובגמרא דיבמות מוכיזין ברייתות אהרדי . חדא דמכשיר ערל להייה וחדא דפסלה ערל לקדוש . ומשנינן כחגאי . ש"מ דאין לחלק ביניהם . ומשום דהייה עיקר טהרה . רבותא לשמועין ההכשר בהייה . והוה נמי רבותא לאשמועינן הפסול בקידוש . ולעולם כי הדדי נינהו . דמאן מכשיר כחדא מכשיר באידך . וכן בפסלות . ולאידך גיסא איכא נמי למתמה . דמאי טעם דאמתי' דהכא אמרינן לאתויי ערל . ואילו במתני' דפ"ה לא אמרי' :

זו המים : חוץ מטומטום חוץ מטומטום [יש] (י"ד) . ואנדרוניגוס (יה) הכי . אלא לר"י לאתויי קטן ולרבנן לאתויי אשה . והמ"נ למימר במתני' דהכא לר"י לאתויי אשה ולרבנן לאתויי קטן . ומדלא אמרינן הכי . משמע דדוקא הכא בהייה מרבין ערל להכשיר . ואילו לעיל בקידוש לא מכשרינן וכמ"ש שם בשם החוס' אלא שאין טעם לחלק ערל דאי איחא דאיכא לאפלוגי . אמאי לא משני הכי גמרא דיבמות מהייה . והנראה בעיני הוא דודאי לקדוש והייה כי הדדי נינהו . וכדמוכח סוגיא דיבמות בהדיא . ודקדוקן של החוס' נמי דייקא ממתני' דלעיל דערל פסול לקדש דיוקא הוא והמ"נ דלהייה ג"כ פסול . וסוגיא דערכין דאמרינן אהכא לאתויי ערל שכתב להוות . אה"כ דאף לקדש כשר . וסברא דמתני' דהכא ודהתם פליגא דודאי מדהתם איכא למידק דערל פסול כדדייקו החוס' . וא"כ ומאי דוחקא דסוגיא דערכין למוקמא בפלוגתא י"ל משום דלמימרא דהכל כשר לאתויי קטן . הוא דוחק . דהא בהדיא תני לה חוץ מחיובין שאין בו דעון . שמעינן בהדיא דאילו קטן שיש בו דעת כשר . ולא אינצריך למיתני הכל הלכך ניחא ליה טפי למימר לאתויי ערל ואיחא כר"א דמכשיר בערל . ובדואי דה"ה לקידוש אבל במתני' דלעיל לענין קידוש כיון דאיכא למידק מינה גופה דסברה דערל פסול לקדש כדדייקו החוס' . לא מנינן למימרא דהכל כשר לקדש דלאתויי ערל הוא דאתא . ולריכין לדחוקי אנפשינן ולפרושי דהכל לאתויי אשה או קטן . אע"ג דבהדיא מתניא . ויונא לנו מעטכוי דלעולם למ"ד ערל כשר להוות כשר ג"כ לקדש . ומ"ד פסול לקדש פסול ג"כ להוות . ודהני תרתי מתני' פליגי . ולענין הלכה ראייתו להרמב"ם צפ"י [הלכה ו'] שכתב הערל כשר להוות שאין הערל עומא . ובפ"ו לענין קידוש לא הזכיר דין הערל כלל . ונראה בעיני דמתוך דרפ"י דלענין הייה . ומשום דבהייה איחמר בגמרא דערכין אמתי' . להכי כתבה אמתי' ונינה דה"ה לקידוש . והיינו דייק [שם] למימר מילתא בטעמא . שהערל אינו עומא . לומר דמאן דפסל משום דסבר ערל כי טמא לית הלכתא כותיה . וממילא בקידוש נמי וכ"ש דכ"ש הוא להכשירו בקידוש . שאינו עיקר בטהרה כמו ההייה . ומאי דמכרעה למפסק הכי . כ"ל משום דכיון דר"א שהוא אמורא קאמר דכשר ותניא כותיה . אע"ג דתניא נמי איפכא . אית לן למפסק אליבא דאמורא . כיון דכותיה תניא נמי :

וכ"ש שכתב בהייה שהיא עיקר הטהרה ופסול בקידוש . ועוד דאי איחא דאיכא לאפלוגי . אמאי לא משני הכי גמרא דיבמות כי מוכיזין לשתי הברייתות אהרדי . דהא המכשרת מהניא בהייה . והפוסלת מהניא בקידוש . וה"ל לשניו דשתי קידוש מהייה . והנראה בעיני הוא דודאי לקדוש והייה כי הדדי נינהו . וכדמוכח סוגיא דיבמות בהדיא . ודקדוקן של החוס' נמי דייקא ממתני' דלעיל דערל פסול לקדש דיוקא הוא והמ"נ דלהייה ג"כ פסול . וסוגיא דערכין דאמרינן אהכא לאתויי ערל שכתב להוות . אה"כ דאף לקדש כשר . וסברא דמתני' דהכא ודהתם פליגא דודאי מדהתם איכא למידק דערל פסול כדדייקו החוס' . וא"כ ומאי דוחקא דסוגיא דערכין למוקמא בפלוגתא י"ל משום דלמימרא דהכל כשר לאתויי קטן . הוא דוחק . דהא בהדיא תני לה חוץ מחיובין שאין בו דעון . שמעינן בהדיא דאילו קטן שיש בו דעת כשר . ולא אינצריך למיתני הכל הלכך ניחא ליה טפי למימר לאתויי ערל ואיחא כר"א דמכשיר בערל . ובדואי דה"ה לקידוש אבל במתני' דלעיל לענין קידוש כיון דאיכא למידק מינה גופה דסברה דערל פסול לקדש כדדייקו החוס' . לא מנינן למימרא דהכל כשר לקדש דלאתויי ערל הוא דאתא . ולריכין לדחוקי אנפשינן ולפרושי דהכל לאתויי אשה או קטן . אע"ג דבהדיא מתניא . ויונא לנו מעטכוי דלעולם למ"ד ערל כשר להוות כשר ג"כ לקדש . ומ"ד פסול לקדש פסול ג"כ להוות . ודהני תרתי מתני' פליגי . ולענין הלכה ראייתו להרמב"ם צפ"י [הלכה ו'] שכתב הערל כשר להוות שאין הערל עומא . ובפ"ו לענין קידוש לא הזכיר דין הערל כלל . ונראה בעיני דמתוך דרפ"י דלענין הייה . ומשום דבהייה איחמר בגמרא דערכין אמתי' . להכי כתבה אמתי' ונינה דה"ה לקידוש . והיינו דייק [שם] למימר מילתא בטעמא . שהערל אינו עומא . לומר דמאן דפסל משום דסבר ערל כי טמא לית הלכתא כותיה . וממילא בקידוש נמי וכ"ש דכ"ש הוא להכשירו בקידוש . שאינו עיקר בטהרה כמו ההייה . ומאי דמכרעה למפסק הכי . כ"ל משום דכיון דר"א שהוא אמורא קאמר דכשר ותניא כותיה . אע"ג דתניא נמי איפכא . אית לן למפסק אליבא דאמורא . כיון דכותיה תניא נמי :

וכ"ש שכתב בהייה שהיא עיקר הטהרה ופסול בקידוש . ועוד דאי איחא דאיכא לאפלוגי . אמאי לא משני הכי גמרא דיבמות כי מוכיזין לשתי הברייתות אהרדי . דהא המכשרת מהניא בהייה . והפוסלת מהניא בקידוש . וה"ל לשניו דשתי קידוש מהייה . והנראה בעיני הוא דודאי לקדוש והייה כי הדדי נינהו . וכדמוכח סוגיא דיבמות בהדיא . ודקדוקן של החוס' נמי דייקא ממתני' דלעיל דערל פסול לקדש דיוקא הוא והמ"נ דלהייה ג"כ פסול . וסוגיא דערכין דאמרינן אהכא לאתויי ערל שכתב להוות . אה"כ דאף לקדש כשר . וסברא דמתני' דהכא ודהתם פליגא דודאי מדהתם איכא למידק דערל פסול כדדייקו החוס' . וא"כ ומאי דוחקא דסוגיא דערכין למוקמא בפלוגתא י"ל משום דלמימרא דהכל כשר לאתויי קטן . הוא דוחק . דהא בהדיא תני לה חוץ מחיובין שאין בו דעון . שמעינן בהדיא דאילו קטן שיש בו דעת כשר . ולא אינצריך למיתני הכל הלכך ניחא ליה טפי למימר לאתויי ערל ואיחא כר"א דמכשיר בערל . ובדואי דה"ה לקידוש אבל במתני' דלעיל לענין קידוש כיון דאיכא למידק מינה גופה דסברה דערל פסול לקדש כדדייקו החוס' . לא מנינן למימרא דהכל כשר לקדש דלאתויי ערל הוא דאתא . ולריכין לדחוקי אנפשינן ולפרושי דהכל לאתויי אשה או קטן . אע"ג דבהדיא מתניא . ויונא לנו מעטכוי דלעולם למ"ד ערל כשר להוות כשר ג"כ לקדש . ומ"ד פסול לקדש פסול ג"כ להוות . ודהני תרתי מתני' פליגי . ולענין הלכה ראייתו להרמב"ם צפ"י [הלכה ו'] שכתב הערל כשר להוות שאין הערל עומא . ובפ"ו לענין קידוש לא הזכיר דין הערל כלל . ונראה בעיני דמתוך דרפ"י דלענין הייה . ומשום דבהייה איחמר בגמרא דערכין אמתי' . להכי כתבה אמתי' ונינה דה"ה לקידוש . והיינו דייק [שם] למימר מילתא בטעמא . שהערל אינו עומא . לומר דמאן דפסל משום דסבר ערל כי טמא לית הלכתא כותיה . וממילא בקידוש נמי וכ"ש דכ"ש הוא להכשירו בקידוש . שאינו עיקר בטהרה כמו ההייה . ומאי דמכרעה למפסק הכי . כ"ל משום דכיון דר"א שהוא אמורא קאמר דכשר ותניא כותיה . אע"ג דתניא נמי איפכא . אית לן למפסק אליבא דאמורא . כיון דכותיה תניא נמי :

וכ"ש שכתב בהייה שהיא עיקר הטהרה ופסול בקידוש . ועוד דאי איחא דאיכא לאפלוגי . אמאי לא משני הכי גמרא דיבמות כי מוכיזין לשתי הברייתות אהרדי . דהא המכשרת מהניא בהייה . והפוסלת מהניא בקידוש . וה"ל לשניו דשתי קידוש מהייה . והנראה בעיני הוא דודאי לקדוש והייה כי הדדי נינהו . וכדמוכח סוגיא דיבמות בהדיא . ודקדוקן של החוס' נמי דייקא ממתני' דלעיל דערל פסול לקדש דיוקא הוא והמ"נ דלהייה ג"כ פסול . וסוגיא דערכין דאמרינן אהכא לאתויי ערל שכתב להוות . אה"כ דאף לקדש כשר . וסברא דמתני' דהכא ודהתם פליגא דודאי מדהתם איכא למידק דערל פסול כדדייקו החוס' . וא"כ ומאי דוחקא דסוגיא דערכין למוקמא בפלוגתא י"ל משום דלמימרא דהכל כשר לאתויי קטן . הוא דוחק . דהא בהדיא תני לה חוץ מחיובין שאין בו דעון . שמעינן בהדיא דאילו קטן שיש בו דעת כשר . ולא אינצריך למיתני הכל הלכך ניחא ליה טפי למימר לאתויי ערל ואיחא כר"א דמכשיר בערל . ובדואי דה"ה לקידוש אבל במתני' דלעיל לענין קידוש כיון דאיכא למידק מינה גופה דסברה דערל פסול לקדש כדדייקו החוס' . לא מנינן למימרא דהכל כשר לקדש דלאתויי ערל הוא דאתא . ולריכין לדחוקי אנפשינן ולפרושי דהכל לאתויי אשה או קטן . אע"ג דבהדיא מתניא . ויונא לנו מעטכוי דלעולם למ"ד ערל כשר להוות כשר ג"כ לקדש . ומ"ד פסול לקדש פסול ג"כ להוות . ודהני תרתי מתני' פליגי . ולענין הלכה ראייתו להרמב"ם צפ"י [הלכה ו'] שכתב הערל כשר להוות שאין הערל עומא . ובפ"ו לענין קידוש לא הזכיר דין הערל כלל . ונראה בעיני דמתוך דרפ"י דלענין הייה . ומשום דבהייה איחמר בגמרא דערכין אמתי' . להכי כתבה אמתי' ונינה דה"ה לקידוש . והיינו דייק [שם] למימר מילתא בטעמא . שהערל אינו עומא . לומר דמאן דפסל משום דסבר ערל כי טמא לית הלכתא כותיה . וממילא בקידוש נמי וכ"ש דכ"ש הוא להכשירו בקידוש . שאינו עיקר בטהרה כמו ההייה . ומאי דמכרעה למפסק הכי . כ"ל משום דכיון דר"א שהוא אמורא קאמר דכשר ותניא כותיה . אע"ג דתניא נמי איפכא . אית לן למפסק אליבא דאמורא . כיון דכותיה תניא נמי :

וכ"ש שכתב בהייה שהיא עיקר הטהרה ופסול בקידוש . ועוד דאי איחא דאיכא לאפלוגי . אמאי לא משני הכי גמרא דיבמות כי מוכיזין לשתי הברייתות אהרדי . דהא המכשרת מהניא בהייה . והפוסלת מהניא בקידוש . וה"ל לשניו דשתי קידוש מהייה . והנראה בעיני הוא דודאי לקדוש והייה כי הדדי נינהו . וכדמוכח סוגיא דיבמות בהדיא . ודקדוקן של החוס' נמי דייקא ממתני' דלעיל דערל פסול לקדש דיוקא הוא והמ"נ דלהייה ג"כ פסול . וסוגיא דערכין דאמרינן אהכא לאתויי ערל שכתב להוות . אה"כ דאף לקדש כשר . וסברא דמתני' דהכא ודהתם פליגא דודאי מדהתם איכא למידק דערל פסול כדדייקו החוס' . וא"כ ומאי דוחקא דסוגיא דערכין למוקמא בפלוגתא י"ל משום דלמימרא דהכל כשר לאתויי קטן . הוא דוחק . דהא בהדיא תני לה חוץ מחיובין שאין בו דעון . שמעינן בהדיא דאילו קטן שיש בו דעת כשר . ולא אינצריך למיתני הכל הלכך ניחא ליה טפי למימר לאתויי ערל ואיחא כר"א דמכשיר בערל . ובדואי דה"ה לקידוש אבל במתני' דלעיל לענין קידוש כיון דאיכא למידק מינה גופה דסברה דערל פסול לקדש כדדייקו החוס' . לא מנינן למימרא דהכל כשר לקדש דלאתויי ערל הוא דאתא . ולריכין לדחוקי אנפשינן ולפרושי דהכל לאתויי אשה או קטן . אע"ג דבהדיא מתניא . ויונא לנו מעטכוי דלעולם למ"ד ערל כשר להוות כשר ג"כ לקדש . ומ"ד פסול לקדש פסול ג"כ להוות . ודהני תרתי מתני' פליגי . ולענין הלכה ראייתו להרמב"ם צפ"י [הלכה ו'] שכתב הערל כשר להוות שאין הערל עומא . ובפ"ו לענין קידוש לא הזכיר דין הערל כלל . ונראה בעיני דמתוך דרפ"י דלענין הייה . ומשום דבהייה איחמר בגמרא דערכין אמתי' . להכי כתבה אמתי' ונינה דה"ה לקידוש . והיינו דייק [שם] למימר מילתא בטעמא . שהערל אינו עומא . לומר דמאן דפסל משום דסבר ערל כי טמא לית הלכתא כותיה . וממילא בקידוש נמי וכ"ש דכ"ש הוא להכשירו בקידוש . שאינו עיקר בטהרה כמו ההייה . ומאי דמכרעה למפסק הכי . כ"ל משום דכיון דר"א שהוא אמורא קאמר דכשר ותניא כותיה . אע"ג דתניא נמי איפכא . אית לן למפסק אליבא דאמורא . כיון דכותיה תניא נמי :

וכ"ש שכתב בהייה שהיא עיקר הטהרה ופסול בקידוש . ועוד דאי איחא דאיכא לאפלוגי . אמאי לא משני הכי גמרא דיבמות כי מוכיזין לשתי הברייתות אהרדי . דהא המכשרת מהניא בהייה . והפוסלת מהניא בקידוש . וה"ל לשניו דשתי קידוש מהייה . והנראה בעיני הוא דודאי לקדוש והייה כי הדדי נינהו . וכדמוכח סוגיא דיבמות בהדיא . ודקדוקן של החוס' נמי דייקא ממתני' דלעיל דערל פסול לקדש דיוקא הוא והמ"נ דלהייה ג"כ פסול . וסוגיא דערכין דאמרינן אהכא לאתויי ערל שכתב להוות . אה"כ דאף לקדש כשר . וסברא דמתני' דהכא ודהתם פליגא דודאי מדהתם איכא למידק דערל פסול כדדייקו החוס' . וא"כ ומאי דוחקא דסוגיא דערכין למוקמא בפלוגתא י"ל משום דלמימרא דהכל כשר לאתויי קטן . הוא דוחק . דהא בהדיא תני לה חוץ מחיובין שאין בו דעון . שמעינן בהדיא דאילו קטן שיש בו דעת כשר . ולא אינצריך למיתני הכל הלכך ניחא ליה טפי למימר לאתויי ערל ואיחא כר"א דמכשיר בערל . ובדואי דה"ה לקידוש אבל במתני' דלעיל לענין קידוש כיון דאיכא למידק מינה גופה דסברה דערל פסול לקדש כדדייקו החוס' . לא מנינן למימרא דהכל כשר לקדש דלאתויי ערל הוא דאתא . ולריכין לדחוקי אנפשינן ולפרושי דהכל לאתויי אשה או קטן . אע"ג דבהדיא מתניא . ויונא לנו מעטכוי דלעולם למ"ד ערל כשר להוות כשר ג"כ לקדש . ומ"ד פסול לקדש פסול ג"כ להוות . ודהני תרתי מתני' פליגי . ולענין הלכה ראייתו להרמב"ם צפ"י [הלכה ו'] שכתב הערל כשר להוות שאין הערל עומא . ובפ"ו לענין קידוש לא הזכיר דין הערל כלל . ונראה בעיני דמתוך דרפ"י דלענין הייה . ומשום דבהייה איחמר בגמרא דערכין אמתי' . להכי כתבה אמתי' ונינה דה"ה לקידוש . והיינו דייק [שם] למימר מילתא בטעמא . שהערל אינו עומא . לומר דמאן דפסל משום דסבר ערל כי טמא לית הלכתא כותיה . וממילא בקידוש נמי וכ"ש דכ"ש הוא להכשירו בקידוש . שאינו עיקר בטהרה כמו ההייה . ומאי דמכרעה למפסק הכי . כ"ל משום דכיון דר"א שהוא אמורא קאמר דכשר ותניא כותיה . אע"ג דתניא נמי איפכא . אית לן למפסק אליבא דאמורא . כיון דכותיה תניא נמי :

וכ"ש שכתב בהייה שהיא עיקר הטהרה ופסול בקידוש . ועוד דאי איחא דאיכא לאפלוגי . אמאי לא משני הכי גמרא דיבמות כי מוכיזין לשתי הברייתות אהרדי . דהא המכשרת מהניא בהייה . והפוסלת מהניא בקידוש . וה"ל לשניו דשתי קידוש מהייה . והנראה בעיני הוא דודאי לקדוש והייה כי הדדי נינהו . וכדמוכח סוגיא דיבמות בהדיא . ודקדוקן של החוס' נמי דייקא ממתני' דלעיל דערל פסול לקדש דיוקא הוא והמ"נ דלהייה ג"כ פסול . וסוגיא דערכין דאמרינן אהכא לאתויי ערל שכתב להוות . אה"כ דאף לקדש כשר . וסברא דמתני' דהכא ודהתם פליגא דודאי מדהתם איכא למידק דערל פסול כדדייקו החוס' . וא"כ ומאי דוחקא דסוגיא דערכין למוקמא בפלוגתא י"ל משום דלמימרא דהכל כשר לאתויי קטן . הוא דוחק . דהא בהדיא תני לה חוץ מחיובין שאין בו דעון . שמעינן בהדיא דאילו קטן שיש בו דעת כשר . ולא אינצריך למיתני הכל הלכך ניחא ליה טפי למימר לאתויי ערל ואיחא כר"א דמכשיר בערל . ובדואי דה"ה לקידוש אבל במתני' דלעיל לענין קידוש כיון דאיכא למידק מינה גופה דסברה דערל פסול לקדש כדדייקו החוס' . לא מנינן למימרא דהכל כשר לקדש דלאתויי ערל הוא דאתא . ולריכין לדחוקי אנפשינן ולפרושי דהכל לאתויי אשה או קטן . אע"ג דבהדיא מתניא . ויונא לנו מעטכוי דלעולם למ"ד ערל כשר להוות כשר ג"כ לקדש . ומ"ד פסול לקדש פסול ג"כ להוות . ודהני תרתי מתני' פליגי . ולענין הלכה ראייתו להרמב"ם צפ"י [הלכה ו'] שכתב הערל כשר להוות שאין הערל עומא . ובפ"ו לענין קידוש לא הזכיר דין הערל כלל . ונראה בעיני דמתוך דרפ"י דלענין הייה . ומשום דבהייה איחמר בגמרא דערכין אמתי' . להכי כתבה אמתי' ונינה דה"ה לקידוש . והיינו דייק [שם] למימר מילתא בטעמא . שהערל אינו עומא . לומר דמאן דפסל משום דסבר ערל כי טמא לית הלכתא כותיה . וממילא בקידוש נמי וכ"ש דכ"ש הוא להכשירו בקידוש . שאינו עיקר בטהרה כמו ההייה . ומאי דמכרעה למפסק הכי . כ"ל משום דכיון דר"א שהוא אמורא קאמר דכשר ותניא כותיה . אע"ג דתניא נמי איפכא . אית לן למפסק אליבא דאמורא . כיון דכותיה תניא נמי :

חוץ מטומטום וכו' . פי' הר"ב דכתיב וטבל במים איש טהור איש ולא אשה כו' גמרא פ"ד דיומא דף מ"ג . ופירש"י דכיון דבקידוש מכשרינן באותה של אסיפה . ובאסיפה כתיב איש טהור דהיינו זר ואשה (כמ"ש הר"ב לעיל פרק ה' משנה ד') על כרחך איש טהור דהכא לאו לאכשורי זר ואשה ולמפסל קטן וליהוי משמע ממילא . דא"כ לשתוק קרא מיניה ונכתוב ולקח אוזב וטבל במים והוה . ואנא ידענא דבהדיא לעיל מיניה קאי . וכי כתבינן למדרש איש ולא אשה על כרחך (משמע זה) מוסיף מיד משמע . ע"כ . וזו בגמרא דרבי יהודה דפליג התם בקדוש על כרחין פליגי נמי הכא . דכיון לרידיה אשה פסולה בקידוש וקטן כשר אתא האי למימרא איפכא איש ולא קטן טהור להכשיר את האשה . דע"כ ליכא למימר

ישראל ערל . וכ"ש דכשר לקדוש שאינו עיקר הטהרה כההייה [רמ"ע . ואע"ג דעל לרין עבילה אחר שישול [קפסחים כ"א] . והרי כל הכריך עבילה מעמא למי חטאת [כפי"א מ"ו] . י"ל דהיינו בשירי עבילה לשם טומאה . אבל ערל א"כ עבילה רק מניזת עבילות גר . ואפשר עוד דעל ישראל א"כ עבילה כלל . והא דקאמר הש"ס עובל ביינו אם הוא ערל עמא . וכן משמע

משנה אחרונה

דליהוי כפלי אלא לעומאה אבל להוזהר לית לן . אלא באותן ידות שהן ראויין לעמא לקבל טומאה כשהבין לכלי לא לרירי קרא דבין לעומאה ובין להוזהר החבור עשה אותן ככלי אחד כמ"ש הרמב"ם פי"ב מהל' פרה שני כלים שחברן עד שנעשו גוף אחד כגון שני צנדים או יריעות שחפרן הרי הן חבור לעומאה ולהוזהר הן ככלי אחד ע"כ . והיינו חילוק בין קדוחות והרוקות דקדוחות בני קיבולי טומאה נינהו לעמא . משא"כ תרוקות כמ"ל . והיינו נמי טעמא דמתני' דהכא דכיוסי הכלים ידות נינהו וקוי"ל פי"ד דכלים מ"ג כל הכיוסיין עהרין חוץ משל מיהם וה"ו הכיוסי כשהבין ליהם הוי חבור גמור בין לעומאה ובין להוזהר מן התורה וכ"ש מדרבנן גזרי דלא הוי חבור להוזהר גזרה אטו כיסויי שאר כלים דאינהו מדאורייתא לא הוי חבור להוזהר דאין ידות להוזהר . וב"ה דלמרי הוה המיחם הוה בכיוסי . דבהא אפי' אתו לטהורי נמי בשאר כיוסיי הכלים לאו חורבא הוה דמדינא נמי עהרין דנהי דאין יד להוזהר . כיון שנטהר הכלי ממילא הוי עומא דכל שיקר עומאת הוי מהמת הכלי הוא דבאפי נפשי' לאו בר קבולי טומאה הוא וכיון שהכלי טהור מנין ועמא הוי . אבל הוה הכיוסי לא הוה המיחם דבהא אפי' גזרינן אטו כיסויי שאר כלים דאתו נמי לטהר הכלי בהוזהר הוי והתם עמא מדאורייתא שאין יד להוזהר . ולעיל כתבנו בידות קדוחות דלמך ת"ק לעיל דהוי חבור היינו נמי לענין שאם הוה על הסכין טהור הוי אבל איפכא לא כדאמרי ב"ה הכא . והא דלא מפרש התם בהדיא הכי כדמפרשי לה ב"ה הכא . משום דהתם ממילא משמע מדל"ר ויחנן בן טורי חבור ככונן סתם בין בחקוקות בין בחרוקות וא"ל לומר דחרוקות הוי חבור אם הוה על היד דמנין לנו יד להוזהר וע"כ בהוה על הסכין קאמר דכותיה ת"ק נמי בהכי איירי ובהרוקות ס"ל לח"ק אפילו הוה על הכלי לא הוה היד דסקלו לגמרי תורת יד בהוזהר בהכי כדפי' לעיל ומנין למימר דת"ק וריב"ג דלעיל אליבא דב"ה דהכא קמפלגי . דת"ק דסבר התם בחרוקות אפילו הוה על הכלי אינו מטהר היד סבר דב"ה הכא נמי לא אה"ו אלא בכיוסיי מיחם דלמי לקדוחות . אבל בכיוסיי שאר כלים דדמו לחרוקות שקלו תורת ידות לגמרי . וריב"ג סבר דב"ה לאו דוקא בכיוסיי מיחם אמרו וה"ה בכיוסיי כל הכלים וקטנו כיסויי מיחם דלמי בהא לא מהני הוזהר דכיוסי לטהר המיחם וגם לרבותא דב"ש : חוץ מטומטום . מה שהאריך תו"ע דכברי החוס' בענין ערל . כתבנו לעיל בש"ס : משניות מנחות ח"ב [ב] דף 38

ר עובדיה מברטנורה פרה צלוחית שהניחה פרק יב תוספות יום טוב קנ

ציונים

אבל הוא מ"י ע"כ ע"כ
שאינו מ"י ע"כ ע"כ ע"כ
ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ

חלופי גרסאות

והוא ביום פסול :
יד"ב וד"ג (צ"ו) מסופ
ביום זהו ביום שלאחריו
פסול :

אליהו רבה

יא אבל הוא עצמו
טובל בלילה ומוזה
ביום. כלומר טובל כליל
שמיני אחר סוואתו ומוזה
ביום שלפניו שהוא יום
שביעי דקדוש האלוה ודאי
אין טובל כדמצינו ודאי
והדר יכנס בגדיו ורחץ.
ואם דקדמי טובל בלילה
ומוזה ביום ולא קדמי
פסולו מזה ביום ועובל
בלילה משום לסימני ביה
שאין מין אלא עד שתק
התעט.

משנה אחרונה

אבל הוא עצמו טובל
בלילה ומוזה ביום.
בקרוב כתיב והסאו
ואח"כ ורחץ ומניח
בספרי הייתי אומר אם
קדמה טבילה להזאה
יאל ת"ל והסאו ורחץ
ע"כ. וכתיב הריב"ש
לחלק שאם הוא בשביעי
טובל ואח"כ מזה
וכשתאחר בהזאה
אחר שביעי מזה ואח"כ
טובל וכ"כ הר"ב ולא
פירשו לנו מינין להם
חילוק זה. אבל הר"ב
והר"א ע"כ כתבו שם
ר"ת דמתי"ל בטבילה
שלפני הזאה דשתי
טבילות יש אחת לפני
הזאה לקבל הזאה ואחת
לאחר הזאה והזיה
שלאחר הזאה אינה
אלה ביום. והיוו דמנין בגמלה לא טובלן ולא מין אלא ביום וכ"כ התוס' בגמלה. והגמ' עלי במסכת פרה. ואלו אוהיל לפקוח עינים עורות. ולהאיר עיני במס' שהרות.

א"י טמא. כך נ"ל: מובר בלילה ומוזה ביום. פי' הר"ב
קצת להזות בח' או בנ' וי'. בפסיקתא דריש ליה מוחטאו
ביום ה' דמיוטר. דהא כתיב והזה וגו' ביום הג' וביום ה'
הכ"מ פי"א מה"פ: [ברך] טעשו וכו'. יוחא טפי ה"ל למחני

ואם עשאן כו' דעין שאין כאן אלא
שמים טבילה והזאה. לא שייך
שפיר למחני ופלו אכל טנא מסרך
סריך בלישנא דמחני' דפ"ב דמגילה
נ"ל :

מליקא לה מסכת פרה

ביום והזה בלילה. בלילה והזה
ביום. פסול. אבל הוא עצמו טובל
בלילה. ומוזה ביום צ"י. שאין צד מוין
עד שתגן החמה. ובלן צ"ה) שעשו
משעלה עמוד השחר. כשר :

גשלמה מסכת פרה

השחר ועד לאח הכוכבים. וכתיב (שם) והיה לנו הלילה משמר והיום מלחכה :
גשלמה מסכת פרה

מלאכת שלמה

עכילה לאו ליעור סמומלתו דההיא כתר הזאה כתיבא אלא כדו לקבל
הזאה ע"כ. וכתיב הר"ש והר"א ו"ל דכדכדו משמע דלויכא טבילה לאחר הזאה ע"כ :
ועיין עוד בפ"י הר"ש ו"ל. ותוס' ו"ל הביאהו בפ' החולץ דף מ"ו
ובשנת פ"ח טר"ס דף ק"ח כתבו ג"כ הם ו"ל לחך קושיא אחרת שהקשו

מליק פירקא ומליקא לה מסכת פרה

תפארת ישראל בועז יבין

פירשו להמסעדתו לטעול קאי וה"ל כיגד מסעדתו. אוחות לו
את המים וכו'. ובמדומה מלאו רבותינו את שלמים מוכרחים לפרש
כן. כי היכי דלא תיקבי רישא ויסיפא אהרדי. דקתני בספ"א דלחמותו
בידו פסול. ויכדו יד כהה ככר ישבנו זה בס"ד [בס"י ס"ו]. ועכ"פ
לדברי רבותינו מזה ומה קק"ל. וגם כפי הגרסא דלרבותינו מלת
מסעדתו אינו לשון תמיכה. רק לשון עורה. כמו פרה ומסעדי' [פרה
פ"ג מ"ן]. דגם התם ר"ל כל העוורים במלכותה. ודעתיה קלה טפי
מחרגא ליומא. נגד דעת רבותינו הקדושים העניקים גבוהי קומה. ומה
אני ומה חיי בקע בר יומא. ורק כתבו מנתר ככרס ד' דומה :

אלה ביום. והיוו דמנין בגמלה לא טובלן ולא מין אלא ביום וכ"כ התוס' בגמלה. והגמ' עלי במסכת פרה. ואלו אוהיל לפקוח עינים עורות. ולהאיר עיני במס' שהרות.

הלכתא גבירתא כללא דפרק יב

משנה א' מי שמטביל האזוב ביום השמחה והזאת בו. רשאי להאריכו בחוש בשעה
שמטבילו. דלקיחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה. ורק בשעה שזוה א"א
לעשות כן. מרמזתענע האזוב הנה והנה :

משנה ב' כל ספק הזאה. בין שמטביל אדם נעקרה כלל ספת ההזאה מהאזוב. או
שמטביל שמה בא לבלי אחר הצריך הזאה. וממנו לזה. או שמה בא
לדבר שא"צ הזאה. וממנו לזה. כבולן אינו נשחר. אזוב הנטבל ועבר בפה צר.
לא חיישין שבהרחקו לא בשאר בו כדי הוייה. או שמה ע"י תרוחן נחשו ונתערב
בהזאה שרף האזוב. או שמה יצאו מי הוייה וחזרו ונטבלו בו. ונמצא שיוה אח"כ
שלא מטבילה רק מהבלוע כל הנהו לא מוחשבו ספק. ונשחר. מי הוייה שדבוקין
בדין הכלי. אף שהן כשיעור. לא מהני שיקנחם בהאזוב שהדופן. דוטבל כתיב.
צריך שיכוון להזות על כלים שבצד זה. ואז צרדים שבאותו צד הו"ל כמותו צד.
רק בהזת המזה בעיניו ולא של מוזה. מני בטבילה והזאה א' אפילו לק'. ורק
כשיגיעו לכל א' אפילו טפה קטנה מאד :

משנה ג' מים שנשארו באזוב מהזאה א'. רשאי להזותן שוב על שמה. אמנם
בהזאה א' היא. אוליין בתר כוונת המזה ולא בתר ההזאה עצמו. דאם
התכוון להזות על גוף המקש' אף שהוא שחור. כשר הנשאר מהאזוב להזאה הב'.
אף שכמות זהו הזאה א' על גוף שאינו מקבל טומאה. אבל בהתכוון להזות על גוף
שאינו מקבל טומאה. אף שבאמת זהו על גוף שמה. לא הויעילה ההזאה לו. וגם
הבשאר מהאזוב נפסל מהלחות. ויא' אימכא דלענין הכשר מים הנשארים בהאזוב.
אוליין בהזאה הא' בתר ההזאה בעצמתה. לא בתר כוונתה. מיהו בין למד ובין למד
אף שנפסלו ומי השמחה שנשארו בהאזוב. אפ"ה אם חזרו ונטפו מהאזוב לתוך מים

עור שבשולי עריסת קסן. אפ"ה באינו רגיל לנתק מהרדי ה"ל חיבור לטומאה : דבר שאינו מקבל טומאה רק כשמוחבר לכלי אחר, אבל רגיל לנתק זמ"ז מהרדי לפעמים. כמלבנות שהחת כרעי המטה, אינן חיבור לטומאה ולטהרה, ואע"ג שכל טומאות רק בשביל הכלי האחר שמוחבר לו אפ"ה צריך שיגע הטומאה בעצמו דוקא, כלי מתכות שתחוב קציו תוך הנקב שבכית יד ואינו עשוי לנתק ה"ל חיבור, ואם הבית יד תחוב תוך הנקב שכרופן הכלי מתכות כקדחים, מרא וחצינא, הרי רגיל לנתקן ואינן חיבור :

משנה ט יש דברים שיש בהן פסק אם הם חבור או לא, ונמנו במשנה זו, ולהכי אולתן גביהו לחומרא, שהן חיבור לטומאה ולא לטהרה :

משנה י כלי שיש בו חלק עיקר וחלק טפל, אע"ג שהטפל מדולדל ותלי בהעיקר נכסו מרחם שמוחבר בשלשלת שבמחם, כשהזה בעיקר נטהר הטפל, אבל איפכא לא (ואפילו חקועים יחד בחזק, ככוש שתחוב בכפתר, וכמלבן שבמטה) רק כסוי מוחם וראי טפל, ובפחר שבכוש חשוב קצת עיקר, ומלבן אפילו

טפל למטה לא הוה (ועיין כלים פ"ח מ"ב), וכמוחברים יחד במסמרות, ה"ל כול חיבור לבטרי: אפילו ישראל ערל כשר להוות, וכ"ש דכשר לקדש, ואפילו קטן שיש בו רעת כשר להקדש, אבל אשה ושוממון ואגרונונים פסולים, אבל רשאי הפסול לחמוך יד הכשר בשעה שמוה וכ"ש בשעה שאוכל האוב, דמסייע אין בו ממש ואפילו כשהפסול אוהז כלי המים לבר בלי סיועת הכשר, והכשר מובל ומזה כשר דהפסול מעשה אצטבא בעלמא הוא דעביד (בזבחים י"ב), דהרי שרי להושיב המי חטאת באיזה מקום ולטבול האוב, שם ולהוות, אבל כשאוחז הפסול יד הכשר שאוחז בו האוב, ומזה עמו, כיון דרק סבת הפסול בא ההוא, פסולה ההואה :

משנה יא סבילת האוב והואתו צריכין שיהיו שניהן בינם א' ואפילו שוהה הרבה ביניהם, הזאת ז' אף שצריכה להיות קודם סבילת הגוף היינו רק כשמוה אותה בינם ז' מעשה שפירש מהטומאה, אבל בשרוה בהזאה ב' ער שהיה יותר מההזאה הראונה מיום ד', רשאי לטבול גופו ואח"כ להזות הזאה ב', זמן הטבילה וההזאה, הוא מעלות השחר עד צאת הבוכנים :

מסכת

לקוטים מספר שושנים לרוד.

פרה

פרק ג משנה ב' הר"ב ד"ה ירדו וכו' וכו' דלא עבדי דקברי וכו' כתב הב"ד הימא דאף על גב דלא עבדי דקברי בנהרות מ"מ אפי' שנענע שם אדם ונפל בלחת הפחתים ונתקפה וזויה ממש עומ' הטהום וכו' והרמב"ם כתב ח"ל וטלוח שם נכר ניגר ולזה הותר אליהם הירידה שם לפי שאינו מקום שקב שנחלה שיש שם קצר הטהום ע"כ וכלומר דאפילו נפל שם אדם המים המוגרים וטועפין מוליכין אותו עממה ואינו יכול לירד במנולה עד כאן, וק"ל דאטו רואה הוה הולכים בלמנע הנהר אשר למות למות שיטפסם הנהר לא כי אלא אלא שפחו כמוך ליבשה שיש שם מים מועטים דלי ארכא מידי הא חזו ליה וליכא לנסוקי אלא שמיא נקבר שם מת שזה א"ל לראות ובה מהני מאי דאמר' דלא עבדי דקברי בנהרות ומה שנסתייע הב"ד מ' הרמב"ם שפ"י כפי מה שפירשם אילו היה רואה דבריו שנהנו' לא היה עולה על דעתו להפך כוונתו והלכס אותו מחללת ח"ל נחבו' פ"ב ויורדין שם וממלאין שאין לחוש שם מפני קבר הטהום שאין דרך בני אדם לקבור בנהרות ע"כ: תי"ט ד"ה ומגדלות וכו' ותמיהני וכו' כתב הב"ד דאינו מוכרח לומר דהחם קאי אהיטוק וגם הרמב"ם והר"ש כתבו שם לפי היה אפשר שאדם סבור וכו' ולא קאמר' שהיטוק וכו' ע"כ וליחא ואסתמיטתיה בלא נמי ל' הרמב"ם נחבו' פ"ב דין ז' שהגיה התי"ט נופיה ח"ל שם ויורדין שם וממלאין וכו' הגיעו לחר הבית וכו' וטלוח האפר וכו' ונתנים צמים שבכוסות ומזין על הכהן הסורף ומטבילין היו היתוקות שממלאין ומקדשין ומזין על הסורף וכו' הרי בהדיא כדברי התי"ט דלא ההואה בלבד אלא אף היקדוש ע"מיה היה בזה ע"י היתוקות וע"כ דא"ש ככתב בפי' לאו דוקא וכו' דהם אמרו והם אמרו ופשמא דמתמי' לכן ודאי דהכי מוכח:

פרק ד משנה ד' הר"ב ד"ה ופסולים וכו' כתב וסרף וכו' כ"כ הר"ם וגם הרמב"ם צפי' אכל נחבו' ס"ד כתב ומנין שהמלאכה פוסלת בה שנאמר וטעה אותה

מפי השמועה למדו שלא בא הכהוב אלא ללמד שאם נהעסק בדבר אחר בשעת שחיטה פסלה ונאמר וסרף את הפרה לעיניו שיהיו עיניו בה ללמד שהמלאכה פוסלת וכו' ע"כ וק' אמאי שדיק לדרשא דספרי דכראה דנפקא ליה איסור מלאכה אחרת בשחיטה ממיטע דא"ש הפרה דלא גרע מאותה דשחיטה וכמ"ס הוא ז"ל עמנו בפירושו ורואתי בש"ס דיומא פרק סרף דמ"ל דלנינו רב וטומאל בשחיטה דרב סבר דבניח כהן וטומאל מנאמר בור ואמרי' ההם שמעא דטומאל דכתיב וטעה אותה לפניו זר שוחט ואלעזר רואה ורב דריש לפניו שלא יסיה דעתו ממנה (דהיינו רב שלא יעשה מלאכה אחרת עמה) וטומאל שלא יסיה דעתו נפ"ל מוסרף את הפרה לעיניו ורב חד בשחיטה וחד בשריפה ואריכא וכו' וזו אמרינן התי' וטעה אותה שלא ישחוט אחרת עמה לפניו לרב שלא יסיה דעתו ממנה ולטומאל שזר שוחט ע"כ והשתא ק' ספי על רבינו ז"ל דבדבריו דלא כמאן דטומאל ודאי לא אתי דטומאל כולה מנחא דהיבט הדעת יליף מלעניו ולפניו דשחיטה אטרין להכשר הזר והוא ז"ל פסק דבניח כהן ואי כרב ה"ל בשחיטה מלפניו ולא מאותה האותה אטרין לשלם שחוט אחרת עמה ל"ע וספי ק"ל על הב"מ שם שכתב שבדרי הרמב"ם ה"ס בפ' טרף בקלפי אליבא דרב ובספרי ע"כ וק' תריה חל דסברא דרב דאית' בטובין אינה ענין לדפסי כלל דבספרי יליף בשחיטה מאותה ובשריפה מאת הפרה, ורב יליף בשחיטה מלפניו ובשריפה מלעניו ועוד שבדרי הרמב"ם ז"ל אינם לא כדברי רב ולא כברייהא דספרי ונפלאוהי ג"כ על התי"ט שכתב בשחיטה דהא דרדשו' הכא אותה אפ"ע דמפקי' לה לדרשא אחרת תריה שמשמע והא קחוינן בהדיא נמ' דלאו הכי דל"ע לא ילפי' מידי מאותה אלא דרשא דלעיל בלבד וכדכתבינא וי"ט :

פרק ו משנה ה' הר"ב ד"ה ולקדש וכו' כיון דהפסיקין וכו' כתב הב"ד כר"ל תימא דהממלא בכלי נמי הרי מפסיקין אלא ע"כ דלא קפדי' שיהיו מים חיים אלא במקור שלהן והר"ש נמי לא יסב האי טעמא דלאו מים חיים וכו' אלא בפסולין לזבין אכל בלקדש בהן מי חטאת כתב טעמא משום דעששו מי מקוה וכו' ועוד תימא לי בדברי הר"ב שכתב והא דקתני מפני שלא יתמלאו בכלי כדי לפסולן לקידוש בכל ענין וכו' חדא דלמטרעיש נמי בעי' כלי ואמאי קאמר לקידוש לחודים וע"כ מאי קאמר אפילו בא לקדש בתוך הגת או בתוך הגבס דמשמע דעד השתא לאו בתוך הגת או הגבס עמין איירי' וליחא דבהכי ודאי הוא דמייירי דהא פסולים לזבין קתני ולי לאו בתוך הן אלא בכלים מאי אירייה לזבין אפילו לכל שאר השמאלין נמי פסולים דאזבין כינה והרמב"ם פ"י וכו' והתי"ט צד"ה מפני וכו' הרגיש וכו' ומש"ה הסיף ואפי' קודם שהפסיקין אכל לא תיקון כלום משום דזה לא יזכר בפי' הר"ב ועוד מאי אפילו קודם שהפסיקין אחרת דקודם שהפסיקין פסולים יותר משום דלין כאן מים חיים אל כלי וגם אינן מופסקין ועוד יש לתמוה עליו שלא העיר בשאר התמיהות שיש בדברי הר"ב דליה נגר דליפסקינה ומה שפי' הרמב"ם הוא הכהן והיסר ע"כ ואנא לאו נגר ולא בר גר אלא אומר פריקא להו וק"ל לא הא ולא הא דכוונת הר"ב צמ"ט דכיון שהפסיקין לאו מים חיים נינהו ר"ל דקרא קפיד בין במזורע בין בהטאת שיתן מים חיים אל כלי שבשעה שבה ליתכן בכלי יהיו מים חיים כלומר נעשים והני כיון דהפסיקין תו לא הוה מים חיים אלא גומא של מים מקובצין כמו מקוה וזו אינו יכול למלאת מהן וליחא בכלי לא לטרת מזורע ולא לקידוש והיא עממה כוונת הר"ש מ"ב משום דעששו מי מקוה וכו' ואודא לה קושיא הראשונה נעקרה מעיקרה ומה שהק' עוד דלמטרעיש נמי וכו' הא נמי לאו קו' היא כלל דלמטרעיש לא אינרין כלל דלפי' יהיו כלים לא מהנו מידי דכלי חרס דוקא בעי' כדכתיב אל כלי חרס על מים חיים והני גת ונבנים לאו דחרס נינהו אלא כי אט"ל לקידוש מי חטאת אפי' כלל הכלים כשרין כדתיקן בפי' דלעיל משנה ה' קמ"ל הכא דהני לאו כלים נינהו ומה שהק' דמשמע דעד השתא וכו' הא נמי לאו קושיא דכתחלה כתב דפסולים לזבין בכל ענין לפי שהוא מקוה מים ואינם מים חיים וא"כ ע"כ הר מפני שלא נתמלאו בכלי דקתני לא קאי למיבב טעמא לפסול לזבין דאי נתמלאו בכלי גריעו ספי לענין עבילה דאפילו לשום טמא לא מהני וה"כ ליכא לפירושי שהוא טעמא לנטימלא מהם בכלי דמאי קאמר מפני שלא נתמלאו בכלי ה"ל ל' מפני שאינם עוד מים חיים מכיון שנפסקו ורמא' קפיד שימלא הכלי מן הנמים החיים אלא ע"כ קאי למיהדר טעמא היבא שרואה לקדש בתוך הגת עממו דאם היה הגת תשוב כלי הוה שרי לקדש כשהפסיקין דהו"ל מים חיים אל כלי שברי כשבאו לתוך הגת בלא ממשין מים חיים ובאזוה שעה לא היו מופסקין והשתא מאי ל"מ שנפסקו אכל משום דלאו כלי הוא לא מהני לקדש בתוכו דקרא קפיד אכלו ולמזורע פשיטא דפסול לשחוט על גבן ולא הו"ל למיניהו דהא לאו דחרס נינהו וכלעיל וממילא שפיל ואזיל גם מה שתמה הב"ד על התי"ט ע"כ עוד דאדרבא קודם שהפסיקין פסולים יותר וכו' ולינן מיהא דעתא דהא קודם שהפסיקין והם מוכיחים למשין מים חיים הן אלא שאינם בכלי ולפיכך פסולים לקדש מי חטאת וכ"ש למזורע וכלעיל אכל אחר שהפסיקין אי"כ תריה לריעותא דאינם מים חיים עוד אלא מים מכוונסין דבקרע ולא בכלי וכל זה ברור כביעתא בכותהא וגמלא דפי' הר"ש והר"ב כהן מתוקן ומקובל בעיני כל יודעי דת דין אלא דרמב"ם ז"ל לא בחר צפי' זה לפי שהפסקה שם ז"ל כתבו לא מוכר במשנה ולכן יחא ליה להרמב"ם ז"ל לפרשה כפסטה בלא הפסק כלל.